

100 ÅR
1921-2021

A

—ADVOKATBLADET—

NR. 9 2021 101. ÅRGANG

STREIKENDE ADVOKATER:

PÅ KANTEN AV STUPET

«Vi jobber i
en evigvarende
gratisdugnad
for å holde liv i
rettsstaten.»

ADVOKAT ALEXANDER SCHIMMELPFENNIG
NYGAARD I SJØDIN MELING & CO

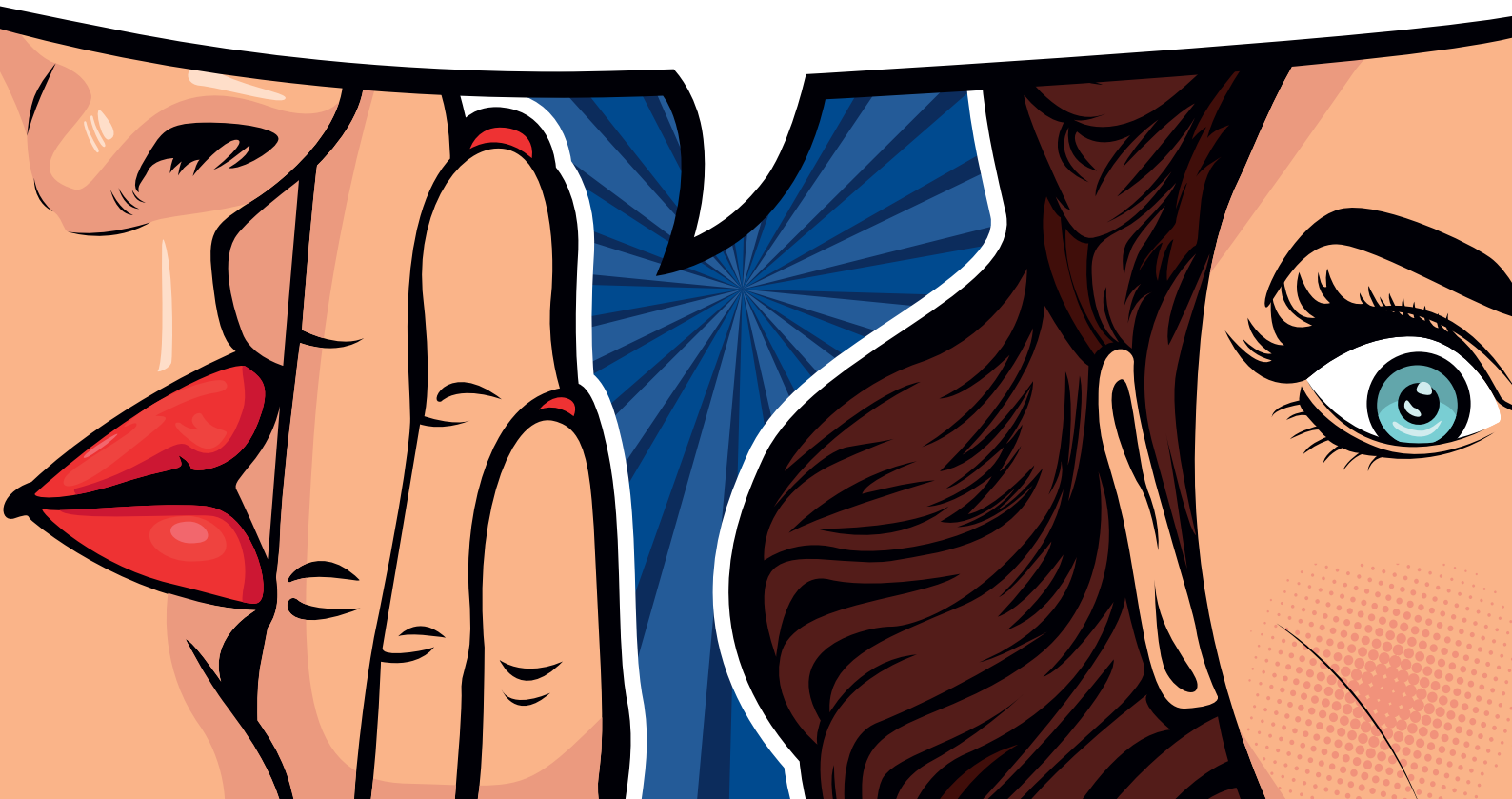
KJÆRE KUNDER

VI LYTTER TIL DERE!

Vårt digitale fagtilbud blir nå enda større. Du får flere kurs tilpasset dine behov. Det blir enda mer lønnsomt å være abonnent på JUS Digital.

Vi gleder oss til fortsettelsen – følg med på jus.no.

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

INNHold

Nr. 9 2021

STRIKE-AKSJONEN FORTSETTER

Budsjettforliket gir en salærsats fra nyttår på 1107 kroner timen og 21 millioner ekstra i reisesalær-potten. Langt fra nok, mener Advokatforeningen. Siden streiken startet, har ankeutvalget i Høyesterett sluppet gjennom flere straffeankersom advokater ikke ønsker å påta seg.

TEMA SIDE 16

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 41

Generalsekretærens
kommentar
SIDE 49

Debatt
SIDE 50

Advokatansvar
SIDE 57

Nytt om navn
SIDE 61

Medlemsnytt
SIDE 62

Sosiale medier
SIDE 67

På Europa-toppen

Morten Goller i Wiersholm er blitt lagt merke til langt utenfor landegrensene. – Det er ikke slik at jeg leder firmaet alene, sier han.

SIDE 11

Skapte nytt forum

Aurora Orlin og Ane Vilnes i Wikborg Rein arrangerte debatt om hvorfor det er så få kvinnelige prosedyreadvokater innen forretningsjus.

SIDE 14

Fikk hederspris

Farooq Ansari er hedret for sin innsats for de svakeste. – Behovet for rettshjelp er så enormt. Man forstår det ikke før man er ute blant folket, sier han.

SIDE 48

SAGT I DETTE BLADET

– Jobben med å reversere domstolsreformen blir dobbelt så stor som sammenslåingen.

Yngve Brox, kommunikasjonssjef i Domstoladministrasjonen, SIDE 12

– Nå har jeg søkt om pensjon, men jeg skjønner ikke når jeg fikk den innvilget, eller på hvilket grunnlag. Det er ikke så enkelt, det er poenget mitt.

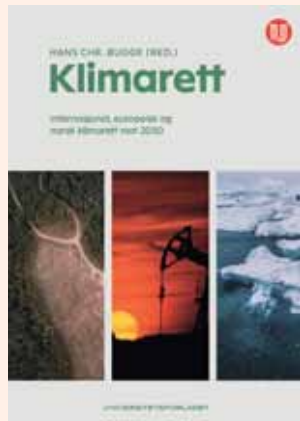
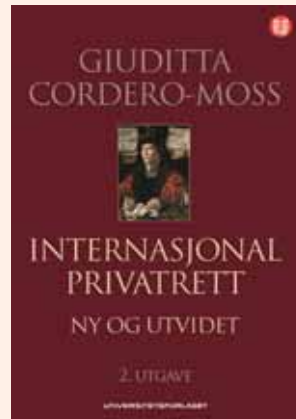
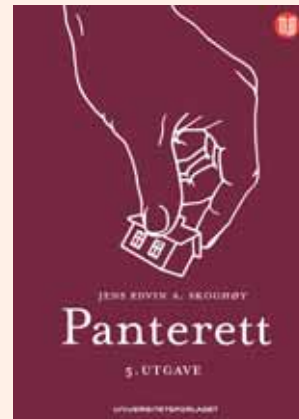
Berit Reiss-Andersen, advokat i Andenæs Aaløkken Veum, SIDE 45

– Hovedpersonen min har det traurig hjemme. Lidenskap er et tema som opptar meg for tiden.

Audun Lillestøl, advokat i Langseth Advokatfirma, SIDE 55

Bestill
tilgang på
juridika.no

post
@juridika.no

Nye bøker på Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets jus-tidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420
(i permisjon)

Kari Hegstad
Kari@advokatbladet.no
Mobil: 402 03 534

REDAKSJONSRAÅD

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Geir Egil Skog

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

Vil la publikum få se advokater i kortene

Advokater som felles i disiplinær-systemet løper liten risiko for at saken blir kjent for publikum. Det er sjelden at media skriver om fellelsene, og de kunngjøres ikke offentlig. Riktignok blir enkelte av Disiplinærnemndens avgjørelser publisert på Lovdata, men da i anonymisert form.

I fjor kom det inn 562 klager på advokater til disiplinærutvalgene. Av disse ble 104 advokater felt.

Disiplinæravgjørelser er offentlige, og publikum kan henvende seg til Advokatforeningen for å få innsyn i advokaters klagehistorikk og i konkrete klagesaker. Men hvor mange der ute er klar over denne muligheten, og bruker den?

For publikum er dette systemet ikke tilfredsstillende. En privatperson som skal velge advokat, bør enkelt kunne sjekke om advokaten er felt for brudd på god advokat-skikk, og hvilke regelbrudd advokaten har gjort seg skyldig i. Opplysningene bør ikke være mer enn et tasteklikk unna.

I advokatlov-proposisjonen som nå skal behandles av Stortinget, foreslår Justisdepartementet å opprette et offentlig søkbart register i regi av det nye Advokattilsynet, organet som skal erstatte Tilsynsrådet.

I den søkbare databasen skal publikum også kunne sjekke om en advokat har fått suspendert eller tilbakekalt bevillingen.

Offentliggjøring av disiplinærreaksjoner vil kunne oppleves belastende for advokaten, men hensynet til publikum veier tyngre, mener departementet, som håper at offentliggjøringen kan «virke preventivt for advokatens opptreden».

Publikums behov for informasjon må veies opp mot advokatens eller fullmektigens personvern og rettssikkerhet, mener departementet, som ikke ønsker å publisere den konkrete begrunnelsen for fellelsen, bare hvilken RGA-regel som er overtrådt, og informasjon om tilbakekalt bevilling eller suspensjon.

Advokater skal først havne i registeret etter to fellelser, og hver reaksjon skal slettes etter tre år, foreslår departementet.

Et slikt register vil ha åpenbare fordeler for publikum, men også noen klare nedside-der for advokatene som felles. Ikke bare er selve regelbruddet et faglig nederlag, men man kan jo tenke seg hvor ubehagelig det

vil være når opplysningene kan deles fritt i sosiale medier.

Og har man først havnet i et slikt register, har man ingen garanti for at opplysningene noensinne vil forsvinne fra nettet.

Høyesterett behandlet nylig et søksmål fra Legeforeningen mot Legelisten.no, et nettsted der pasienter kan skrive anonyme anmeldelser av navngitte leger, psykologer og annet helsepersonell.

Legene ønsket rett til å reservere seg mot en slik offentlig evaluering, men vant ikke frem. Høyesterett kom til at allmenhetens behov for informasjon er viktigere enn helsepersonellens personvern.

I vårt naboland Sverige er Advokatguiden.se, som tilsvarende den norske Advokatguiden, nylig blitt politianmeldt av Sveriges Advokatsamfund. Advokatguiden publiserer anonyme anmeldelser fra brukere, og er blitt møtt med skepsis i Advokatsamfundet.

Her hjemme har Advokatguiden.no kommet departementet i forkjøpet, og publisert en liste over advokater som har tre eller flere disiplinærfelelser mot seg. Bare ti navn står på listen.

Advokater må nok bare venne seg til økt åpenhet og transparens rundt sine tjenester. Men for de aller, aller fleste vil dette ikke utgjøre noe problem.

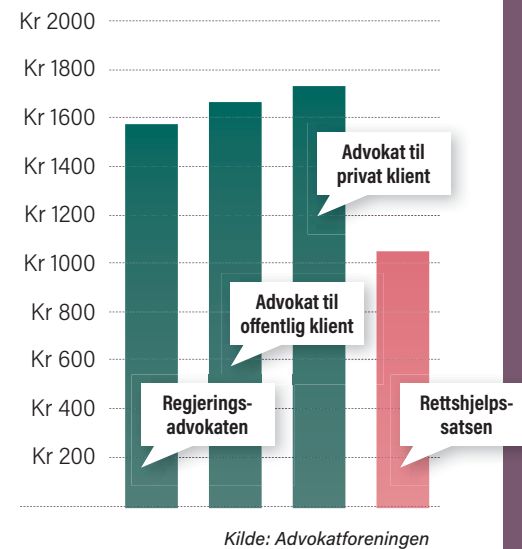
NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Dette betaler motparten til sine advokater pr. time

NYTT OM FOLK

Advokat **Morten Steenstrup** er innstilt som ny leder i Oslo Høyre. Steenstrup var med på å grunnlegge SANDS, og er i dag seniorpartner i firmaet. Før han begynte egen advokatpraksis som 36-åring, var han aktiv stortingspolitiker for Høyre i tjue år. – Vi er fornøyde med å kunne peke på en svært erfaren og kompetent ledelse i hovedstadspartiet, i forkant av det viktige lokalvalget i 2023, sa valgkomiteens leder Jens Jørgen Lie i en pressemelding i forbindelse med innstillingen.

Etter mer enn 26 år som advokat, har **Cecilie Lysjø Jacobsen** i Mette Yvonne Larsen & Co nylig valgt å ta steget over til den andre siden av dommerbordet. Nå flytter hun fra Drøbak til Hammerfest for å tiltre som dommer i Indre og Østre Finnmark tingrett.

Morten Steenstrup

Cecilie Lysjø Jacobsen

100.000.000

I budsjettforliket med SV pluss den nye regjeringen på fri rettshjelp-potten i statsbudsjettet for 2022 med 100 millioner kroner. Da Solberg-regjeringen la frem sitt statsbudsjett tidligere i høst, ble inntektsgrensen for fri rettshjelp foreslått økt med ti prosent. Grensen har vært på 246.000 kroner for enslige og 369.000 kroner for ektefeller siden 2009. Hva den nye inntektsgrensen blir etter budsjettforliket, er i skrivende stund ikke kjent.

Nicolai Vogt Skjerdal og Servet Yildiz Stêrk.

De vant Talentprisen!

Nicolai Vogt Skjerdal og Servet Yildiz Stêrk er kåret til Årets prinsipal og Årets advokatfullmektig av Advokatforeningen.

De to vant hver sin talentpris under årstalemiddagen i november, og ble klappet frem av en fullsatt sal på Grand hotell i Oslo.

Om Skjerdal sa juryen blant annet at han «hegner om advokatenes etablerte kjerneverdier, og er opptatt av å videreføre disse til sine fullmektiger».

– Fantastisk hyggelig, uventet og veldig inspirerende, sa Skjerdal.

Advokatfullmektig Stêrk ble av juryen beskrevet som en som har utfordret noen av advokatbransjens tradisjoner, og «gjennom sosiale medier har han nådd frem til klientgrupper som ellers har høy terskel for å oppsøke advokat».

– Dette vil inspirere til å jobbe enda mer med mangfoldsarbeid, og betyr veldig mye for meg, sa Stêrk.

Han dedikerte prisen til straffeforfulgte advokater i Tyrkia.

VISSTE DU AT...

Ingen av de mindreårige som hadde blitt satt på celle i politiarresten i perioden 1. januar 2021 til 12. mai 2021, hadde kontinuerlig tilgang til voksne. Det viser rapporten Barn i arrest fra Sivilombudet etter besøk i Oslo politidistrikt. Ifølge arrestinstruksen skal mindreårige i politiarrest «til enhver tid» ha mulighet til å ha samvær med ansatte fra arresten eller noen som jobber i helse- og omsorgstjenesten eller barnevernet, som befinner seg i lokalene. Sivilombudet fant også at det i gjennomsnitt gikk 14 timer fra innsettelse til løslatelse for mindreårige som ble plassert på celle i sentralarresten i Oslo politidistrikt i denne perioden.

Våren 2022 kommer Anne-Sofie Rolfsjord på en skjerm nær deg.

Bull & Co-advokat skal mekle på TV

I det nye NRK-konseptet «Arveoppgjøret» skal partner Anne-Sofie Rolfsjord i Bull & Co Advokatfirma hjelpe familier med å finne gode løsninger for sine arveoppgjør.

TEKST: KARI HEGSTAD

Til våren lanserer NRK en ny serie i seks episoder der programleder Siri Kristiansen skal møte familier som ønsker hjelp med arveoppgjør.

«Hvem skal arve hytta, og hvem skal få det gamle flotte seriset? Og hvordan i all verden deler man verdiene mellom dine, mine og våre barn? Arveoppgjør kan være følelsesladet, og mange frykter at det kan gå utover gode familierelasjoner», skriver NRK på sine nettsider.

For å tilby kvalitetssikrede juridiske løsninger til familiene, har NRK fått med seg Anne-Sofie Rolfsjord, som til daglig arbeider med arv, skifte og familierettslige spørsmål som advokat i Bull & Co, som arveekspert i programmet.

Hun er også sertifisert mekler gjennom Advokatforeningen.

– I sommer ble jeg oppringt av NRK som lurte på om jeg ville komme på prøvefilming. Jeg jobbet med ulike caser foran kamera, og etter tre prøvefilminger ble jeg tilbudt jobben, forteller Rolfsjord.

Innspillingen av «Arveoppgjøret» har pågått gjennom hele høsten.

– FOKUS PÅ FOLKEOPPLYSNING

– Selv om vi bistår familiene med å planlegge eller gjennomføre arveoppgjør eller arveforskudd, har NRK hele tiden vært opptatt av at programmet også skal bidra til folkeopplysning. Derfor har jeg blant annet vært veldig fokusert på å bruke et enkelt og tydelig språk, slik at seerne skal forstå hva vi prater om.

Klientmøtene og de juridiske prosessene har riktignok foregått på TV, men Rolfsjord har likevel vært nøye på å ta med seg advokatetikken inn i ekspertrollen. – I disse programmene har jeg jo vært en felles advokat for hele familien, og har derfor vært bevisst på at jeg må se alle, og forsøke å ivareta interessene til hver enkelt. Det er ulike hensyn som må balanseres, og målet har hele tiden vært å finne løsninger og kompromiss som alle familiemedlemmene kan leve greit med og dermed forhindre konflikter, forklarer hun. •

Nytt gebyr på 1 mill.

I advokatlov-proposisjonen foreslår Justis- og beredskapsdepartementet at det nye Advokattilsynet – som skal overta funksjonene til Tilsynsrådet – skal få mulighet til å illegge både enkeltadvokater og advokatforetak såkalte overtredelsesgebyrer.

Gebyrenes øvre grense foreslås å være 10 G, altså ti ganger folketrygdens grunnbeløp, som pr. mai 2021 var 106.399 kroner.

«Det må sikres at gebyret blir følbart og med det har en preventiv effekt for advokater og virksomheter i alle deler av bransjen, også i advokatforetak med stort overskudd», skriver departementet.

Advokatlovutvalget foreslo å innføre gebyr som en disiplinærreaksjon ved grove eller gjentatte disiplinærbrudd, men gebyrene foreslås altså i stedet brukt som et virkemiddel ved tilsyn.

Dersom en fysisk person skal illegges gebyr, bør det gjelde et krav om subjektiv skyld, det vil si forsett eller uaktsomhet, mener departementet.

Dette kravet skal ikke gjelde for foretak.

Rett på NETT

- » Mener advokatbransjen minner om et middelaldersk laug
- » MDG: Vil øke salærsatsen med 238 kroner timen
- » EØS-tips til advokater for å unngå nye Nav-skandaler
- » Dette er advokatbransjens mest attraktive arbeidsgivere
- » Advokatfullmektig frykter straffeforfølgelse i Tyrkia etter Advokatforeningens aksjon
- » Nils Christian Nordhus melder seg ut av Advokatforeningen

Les sakene på Advokatbladet.no nå!

Dag Sigvart Kaada jobber for Schjødt i Stavanger.

10 av landets 31 best betalte advokater jobber i BAHR

Mens Schjødt tar de aller øverste plassene, dominerer BAHR stort på resten av inntektstoppen i advokatbransjen.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

31 advokater hadde en inntekt på mer enn 20 millioner kroner i fjor, skriver DN. Om man ser bort fra advokater som ikke er partnere i de landets største forretningsadvokatfirmaer, krymper listen til 25 advokater.

Aller øverst blant partnerne i de store forretningsadvokatfirmaene troner Schjødt-toppen Erling Ueland (58) som hadde en inntekt på over 31 millioner kroner.

På plassen etter følger Einar Caspersen (53) fra samme firma. Også deres kollega, olje- og gassesperten Dag Sigvart Kaada (48) fra firmaets Stavanger-kontor står med en inntekt i 2020 på over 26,5 millioner kroner i fjor.

Av de ti BAHR-advokatene på listen topper Joachim Bjerke (51) som leder firmaets skatterettsgruppe. Han står i skattelistene oppført med en inntekt på 23,3 millioner kroner.

På plassen etter følger Wikborg Reins Sigurd Opedal (49) som hadde en inntekt på 22,2 millioner kroner.

Deretter er det i stor grad BAHR-advokater som dominerer, deriblant Peter Hammerich (51), Lars Guttorm Norheim (54), og Are Stenvik (55) som alle hadde en inntekt på om lag 22 millioner kroner. Også Wikborg Rein-styreleder Geir Sviggum (45) med 21,9 millioner kroner i inntekt, og tidligere Norwegian-topp Bjørn Halvor Kise (71), som nå er partner i Simonsen Vogt Wiig, er inne på listen.

Sistnevnte oppnådde en inntekt på 20 millioner kroner, og står også oppført med en formue på 474 millioner kroner.

Wikborg Rein-partner Ole Henrik Wille er den advokaten i landet under 40 år med høyest inntekt i 2020.

Førti unge advokater tjente 4 mill. eller mer

Wikborg Rein og Thommessen dominerer oversikten over de best betalte advokatene født i 1981 eller senere.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Den 8. desember kom skattelistene for 2020, og dermed også Dagens Næringslivs årlige oversikt over hvilke advokater som hadde høyest inntekt i fjor.

Basert på Dagens Næringslivs skattemegeter har Advokatbladet laget en oversikt over de førti advokatene født i 1981 eller senere med den høyeste inntekten i 2020.

Tre partnere står oppført med en inntekt på over ti millioner kroner. Listen domineres i stor grad av mannlige transaksjonsadvokater i slutten av trettiårene.

Blant de førti advokatene er en rekke firmaer representert.

Ti av advokatene jobber i Wikborg Rein, og ni i Thommessen. Kun én av de førti jobber i Schjødt, nemlig Magnus Lütken (38). Det står i kontrast til DN's hovedliste, der Schjødt tar alle de tre øverste plassene.

WILLE TOPPER

I år som i fjor, troner Wikborg Reins Ole Henrik Wille (39) øverst på inntektsoversikten over landets unge advokater. Han står oppført med en inntekt på nesten 13 millioner kroner i 2020. På plassen etter følger BAHR-partner

Ti av advokatene på listen jobber i Wikborg Rein

Ylva Petersen fra Thommessen er en av bare seks kvinnelige advokater på 40 advokater under 40-listen.

Øystein Guvåg (40) med 10,7 millioner kroner.

Leder av Thommessens M&A-gruppe, Christian Sagstad (39), tar tredjeplassen med en inntekt på 10,2 millioner kroner.

THOMMESSEN-TALENTER INNE

Fire advokater som var 35 år eller yngre i 2020 er representert på listen, Remi Christoffer Dramstad (36) fra Selmer, Wikborg Rein-partner Cathrine Hetland (36) samt Thommessen-partnerne Ylva Gjesdahl Petersen (35) og Christian Hals (35).

Petersen er for øvrig en av bare seks kvinnelige advokater på 40 advokater under 40-listen.

Cecilie Dramstad Aas (40) fra PWC var med en inntekt på over 8,4 millioner kroner den kvinnelige advokaten under 40 år med den høyeste inntekten i fjor. •

Tre partnere står oppført med en inntekt på over ti millioner kroner. Listen domineres i stor grad av mannlige transaksjonsadvokater i slutten av trettiårene.

NAVN	FIRMA	INNTEKT	FØDT
Ole Henrik Wille	Wikborg Rein	12.829.045	1982
Øystein Guvåg	BAHR	10.765.898	1981
Christian Grüner Sagstad	Thommessen	10.193.709	1982
Marius Svendsvoll Langnes	Grette	9.959.742	1983
Mads Helge Haavardsholm	Thommessen	9.521.996	1981
Asbjørn Lyséll Dølvik	Glittertind	9.178.922	1981
Lars Ulleberg Jensen	Wikborg Rein	9.178.887	1983
Cecilie Pande Dramstad Aas	PWC	8.430.020	1981
Kristian Martin Lind	Wiersholm	8.164.779	1982
Stian Tande Mortensen	Wikborg Rein	7.932.666	1983
Marius Holm Rynning	Thommessen	7.514.677	1982
Lars-Erik Østerbø	Wikborg Rein	7.314.218	1984
Bjørn Christian Lilletvedt Tovsen	Thommessen	6.898.241	1981
Christian Nicolai Hals	Thommessen	6.689.645	1986
Henrik Hareide Nilsen	Ro Sommernes	6.557.937	1981
Hans Augun Parmann	Wiersholm	6.527.208	1981
Georg Abusdal Engebretsen	Wiersholm	6.329.343	1982
Markus Nilssen	BAHR	6.276.368	1983
Christian Flemmen Johansen	Elden	6.012.623	1984
Kristoffer Andre Hegdahl	Thommessen	5.796.235	1984
Remi Christoffer Dramstad	Selmer	5.705.812	1985
Andreas Bruun Bernt	Haavind	5.464.161	1983
Morten Valen Eide	Wikborg Rein	5.390.916	1984
Marius Egeberg	Wikborg Rein	5.255.839	1982
Ole Andreas Dimmen	BAHR	5.211.002	1981
Magnus Lütken	Schjødt	5.165.150	1983
Bjørn Sande Urtegaard	Thommessen	5.141.369	1982
Christoffer Nordang-Bjerknes	Simonsen Vogt Wiig	5.122.235	1981
Kristine Winsnes Hyldmo Bjørnvik	Thommessen	5.021.987	1984
Andreas Fjærvoll-Larsen	Wikborg Rein	5.021.464	1984
Anne Dahl Frisak	BAHR	4.976.154	1983
Ylva Benedikte Gjesdahl Petersen	Thommessen	4.929.317	1986
Ole Andenæs	Wikborg Rein	4.917.932	1983
Cathrine Bjørge Hetland	Wikborg Rein	4.619.651	1985
Ole Johan Stensli	Ro Sommernes	4.524.119	1984
Kristoffer Våland Lerum	Wikborg Rein	4.364.349	1981
Thomas Eggen Monsen	Ro Sommernes	4.286.878	1984
Trond Svinø	Judicia	4.261.209	1983
Kristine Ringstad Vartdal	NHO	4.210.903	1981
Amund Berthelsen Erdal	CLP	4.031.464	1984

Siri Teigum er advokaten med høyest inntekt i Thommessen i 2020.

Anne Sofie Bjørkholt er Norges best betalte kvinnelige advokat.

Teigum toppet i Thommessen

Wiersholm er firmaet med flest kvinner blant landets 200 best betalte advokater.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Dagens Næringsliv har gjennomgått ligningstallene til 8760 advokater som har lisens i Norge. Pr. 9.desember var det ifølge Tilsynsrådet 8558 praktiserende advokater i Norge.

Ifølge DN hadde de 900 best betalte advokatene i snitt 7,2 millioner kroner i inntekt.

Blant de to hundre advokatene i landet med høyest inntekt finner en bare 16 kvinner. Det tilsvarer en kvinneandel på 8 prosent.

To av dem tjente mer enn tjue millioner kroner i fjor: BAHR-partner **Anne Sofie Bjørkholt** (56) og Thommessens **Siri Teigum** (60). Disse står oppført med inntekter på henholdsvis 20,9 og 21,8 millioner kroner.

Teigum er advokaten med høyest inntekt i Thommessen i 2020, mens Bjørkholt er landets best betalte kvinnelige advokat.

DE ELDSTE TJENER MEST

Også Bjørkholt's BAHR-kollega **Beret**

Luise Sundet (54), som i år kan feire tjue år som partner i firmaet, hadde en inntekt på nær tjue millioner kroner.

Best betalte kvinnelige Schjødt-partner var **Cecilie Amdahl** (57) med 18,4 millioner kroner, mens **Camilla Skøie Mørkve** (43) fra samme firma var den yngste kvinnen som nådde lengst opp

på listen med en inntekt på 11,7 millioner kroner.

Det gjør henne til landets 11. best betalte kvinnelige advokat i fjor. Wiersholm var advokatfirmaet med flest kvinner på topp 16 med fire advokater.

Høyest inntekt der hadde firmaets styreleder **Kjersti Trøbråten** (55) med 18,8 millioner kroner. •

Disse 16 kvinnene er blant landets 200 best betalte advokater			
NAVN	FIRMA	INNTEKT	FØDT
Anne Sofie Bjørkholt	BAHR	21.793.582	1965
Siri Teigum	Thommessen	20.974.366	1961
Beret Luise Sundet	BAHR	19.757.380	1967
Kjersti Tøgard Trøbråten	Wiersholm	18.837.819	1966
Bettina Banoun	Wiersholm	18.573.689	1972
Cecilie Amdahl	Schjødt	18.409.339	1964
Camilla Sophie Vislie	Thommessen	17.401.996	1970
Eli Tjomsland Aasheim	Wiersholm	16.852.658	1959
Camilla Skøie Mørkve	Schjødt	11.723.995	1978
Gunhild Dugstad	Wiersholm	11.254.548	1978
Line Ravlo-Losvik	DLA Piper	10.374.900	1973
Karoline Møgster	Møgster management	10.192.097	1980
Marie Braadland	Grette	10.020.012	1978
Camilla Kristiansen Lunne	Schjødt	9.848.292	1978
Liv Monica Bargem Stubbholt	Selmer	9.475.053	1961
Ellen Teresa Heyerdahl	Thommessen	9.425.308	1975

Kilde: Dagens Næringsliv / Skatteetaten

Morten Goller har som første nordmann blitt kåret til European Managing Partner of the Year. Her fra Finansavisens advokat kåring i 2020, der han fikk pris i flere kategorier. Foto: Geir Egil Skog

Goller kåret til Europas beste MP

Wiersholm-MP Morten Goller er kåret til årets managing partner i Europa i The Lawyers årlige kåring.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Jeg ser på dette som en anerkjennelse til hele Wiersholm. Vi er et sterkt verdidrevet firma, og ønsker å sette bransjestandard på områder som innovasjon, mangfold og samfunnsansvar, områder som er viktig for meg. Jeg tror det reflekteres i de anerkjennelsene vi har fått som firma, og at dette er noe av grunnen til at jeg nå fikk denne prisen, sier Goller til Advokatbladet.

I statuttene for prisen Goller vant — som første nordmann — heter det at prisen skal tildeles «en fremragende leder som har drevet sitt firma fremover med visjon og god dømmekraft».

Å lage en god arbeidsplass for de ansatte har vært viktig for Goller. Han benytter anledningen til å takke kollegene i ledergruppen.

— Det er ikke slik at jeg leder Wiersholm alene — det gjør jeg i samarbeid

med Lars Narum Nordby og Christine Liæker Lindberg. I den grad prisen er fortjent, er det vi tre som fortjener den sammen. I tillegg er det mange andre som bidrar også, sier Goller.

HÅPET PÅ NORMALÅR

Han peker på inndeling av medarbeiderne i markedsgrupper som et annet vellykket grep.

— Vi prøver å være så tett opp mot klientene som mulig, og er like opptatt av bransjeforståelse og klientenes behov som det rent faglige. Det er svært forskjellige utfordringer og sjargong i de ulike bransjene, understreker Goller.

— Hvordan vil du karakterisere 2021 for Wiersholm?

— Vi hadde håpet på et normalår, men det har vært nok et ekstrem-år. Det startet med stor optimisme i januar, før nedstengningen kom. Etter

sommeren var vi alle tilbake igjen på kontoret, men nå ser vi at det kanskje må strammes litt inn igjen. I M&A og kapitalmarkedet var våren ekstrem, med mange transaksjoner og børsnoteringer. Det var som en boom vi nesten ikke har sett siden man solgte radioaksjer på 1920-tallet. Høsten har vært mer normal, med flere transaksjoner som har vært drivere. •

The Lawyer

- Ble etablert som et ukentlig magasin i UK i 1987, men publiserte sitt siste papirmagasin i juli i 2021, og er nå heldigitalt.
- The Lawyer publiserer hvert år ulike rangeringer, som «The UK 200», «The Euro 100», og «Law Firm of the Year».
- Kårer også årets beste advokater innen fagfelt som energi, finans, restrukturering og eiendom.
- Har også kåringer av bedriftsadvokater innenfor en rekke kategorier som bank, teknologi og media.
- Sjekk [thelawyer.com](https://www.thelawyer.com).

Hvilke sammenslåtte domstoler som kommer til å bli oppløst, og hvordan prosessen skal skje, var ikke klart da Advokatbladet gikk i trykken.
Foto: Utah778, Istock

- En vanvittig stor jobb å reversere domstolsreformen

Mens noen advokater ønsker å reversere domstolsreformen, kjemper andre for å beholde den nye strukturen. Domstoladministrasjonen anslår at en reversering vil koste mellom 70 og 75 millioner kroner.

TEKST: NINA SCHMIDT

Ledelsen i Justis- og beredskapsdepartementet er krysstallklar på at domstolsreformen skal reverseres.

— Hurdalsplattformen er tydelig, sier statssekretær Hans-Petter Aasen (Sp) til Advokatbladet.

— Utgangspunktet er at de gamle rettskretsene skal gjeninnføres, med unntak for domstoler der domstolleder, kommunene i rettskretsen og de tilsatte gjennom sine tillitsvalgte er enige om å opprettholde dagens struktur. Saken er høyt prioritert, og vi må sikre en god prosess med involvering av alle berørte. Vi vil komme tilbake til planen for gjennomføring av prosessen så snart dette er klart, sier Aasen.

Domstoladministrasjonen (DA) anslår at å reversere domstolsreformen vil koste mellom 70 og 75 millioner kroner.

Domstolsammenslåingen ble innført den 1. mai i år.

DOBBELT SÅ STOR JOBB

— Jobben med å reversere blir dobbelt så stor som sammenslåingen, forteller kommunikasjonssjef Yngve Brox i DA.

— Ved sammenslåingen skulle vi bare ansette domstolledere i de sammenslåtte domstolene. Hvis vi skal reetablere alle de gamle domstolene, er det plutselig mange stillinger som skal lyses ut. Da får vi kostnader med annonsering, med reetablering av datasystemer og en rekke andre ting. Det blir en vanvittig jobb, rett og slett, sier Brox.

DA har aldri delt opp domstoler i to, understreker han.

Den nye strukturen som ble vedtatt i fjor er etablert og fungerer, og de gode resultatene kom raskt, forteller Brox.

— Faktisk kom de raskere og i sterkere grad enn vi hadde ventet oss. Vi får tatt unna restanser i større grad, og vi får mange tilbakemeldinger fra medarbeidere i domstolene som ser fordeler av et større miljø. Når en dommer for eksempel avspaserer eller tar ferie, så er ikke innboksen full av oppgaver som må løses etterpå, fordi disse blir håndtert av andre i den samme domstolen.

PARTENE NÆRMER SEG HVERANDRE

At saker kan omdisponeres ved sykdom,

Yngve Brox, kommunikasjonssjef i Domstoladministrasjonen.

er en annen fordel, mener han.— Vi opplever også at både motstandere og tilhengere av reformen har nærmet seg hverandre. De som var skeptiske til reformen, og fryktet at den bare kom til å være et første skritt på veien mot å tømme små rettssteder for folk, de ser for det første at det er Stortinget som bestemmer, og at vi i DA ikke kan overprøve eller undergrave demokratiske vedtak, og for det andre ser de mange positive effekter.

En som var høylytt motstander som nå har snudd, er Trude Marie Wold, advokat på Sortland og nestleder i Advokatforeningen.

— Jeg er nå av den klare oppfatning at nå må vi få ro. Det er viktig å prøve ut dette nå som det er gjennomført. Nå har vi fått stabilitet. Jeg opplever også at tingretten klarer å utnytte ressursene på tvers av de tre sammenslåtte domstolene i Vesterålen, Ofoten og Trondenes. Det ble overhodet ikke gjort før. Vi ser at det fungerer. Vi har fått ny domstolleder som jobber godt, har hun uttalt til Rett24.

LETTERE Å REKRUTTERE

En annen grunn til ikke å reversere domstolsreformen ifølge DA, er at den vil få betydning for rekrutteringen til de små rettsstedene, ifølge Brox.

— Å jobbe på et lite rettssted blir mer attraktivt når man blir en del av et større fagmiljø. Vi kan ikke stikke under en stol at det i enkelte mindre domstoler har vært betydelige rekrutteringsproblemer.

Den lange, kontinuerlige diskusjonen om domstolstruktur sliter på medarbeiderne, påpeker han.

— Hovedverneombudet for domstolene er bekymret for virkningen på arbeidsmiljøet, sier Brox. •

DETTE SIER HURDALSPLOTTFORMEN

«Gjeninnføre strukturen for domstolane før domstolsreforma av 2021 for å vareta borgaranes rettstryggleik og sikre sjølvstendige domstolar med stadleg leing, med unntak for domstolar der domstolsleiar, kommunane i rettskretsen og dei tilsette gjennom sine tillitsvalde er samde om å oppretthalde dagens struktur.»

Stor uenighet om reversering

En rekke sorenskrivere har bedt om at reformen ikke forkastes, og Dommerforeningen vil ha evaluering før en eventuell reversering. På Advokatbladets nettsider går debatten blant advokater. Her er utdrag fra noen av innleggene.

MOT REVERSERING:

Bekymret for klasseskille mellom domstolene

Domstolsreformen må fredes, skriver nitten advokater i Ålesund. De mener at en reversering av domstolsreformen er et politisk maktspill som er en fare for rettssikkerheten.

«Vi erfarte at de tidligere domstolene i fylket hadde svært ulik saksbehandlings- og beramningstid, der særlig tidligere Sunnmøre tingrett var i en særklasse i forhold til de tre andre domstolene i fylket.

Vi erfarte at alle domstolene hadde – i varierende grad- utfordringer ved uforutsette hendelser som sykdom, noe som ofte gjorde at saker måtte omberammes. Mange saker ble derfor utsatt i mange måneder før den kunne behandles av retten, noe som medførte merkostnader og ytterligere belastninger for klientene.

De mindre domstolene hadde også ofte utfordringer knyttet til habilitet, og der våre klienter opplevde at habilitet ikke ble ivaretatt på en god nok måte.»

FOR REVERSERING:

Ingen grunn til å vente og se

«Den generelle erfaringen ved sammenslåinger, enten det er snakk om foretak eller organisasjoner, er at stedet der ledelsen sitter, blir prioritert i det lange løp», skriver 13 advokater fra Søre Sunnmøre.

«Vi frykter at det etter hvert blir færre dommere og ansatte ved rettssteder uten egen ledelse. Dagens løsning gir rom for nedbygging på Søre Sunnmøre over tid. Selv om reformen bare er noen måneder gammel, erfarer vi at ressurser og ansettelses ved hovedkontoret blir prioritert.»

FOR REVERSERING:

- Rett med retrett

— Gjenoppbygging av domstoler er svært viktig for eksisterende juridiske fagmiljøer som inntil i vår lå i nærheten av en egen domstol, skriver advokatene Erik Wold og Nils Ivar Sylte på vegne av Molde lokallag.

«Domstolskommisjonen hadde ingen forskningsbasert analyse av hvilke konsekvenser nedlegging av lokale domstoler ville få for de øvrige fagmiljøene som inngår i rettssystemet. Mulig svekkelse av fagmiljøer knyttet til domstolen, og konsekvensene dette kan få for folks rettssikkerhet, er ikke behandlet på forsvarlig vis.

Vi frykter derfor at det etter hvert vil bli færre dommere og andre ansatte ved rettssteder uten egen ledelse. Dagens løsning gir rom for nedbygging av virksomheten ved rettsstedene over tid. Dette kan skje gjennom små skritt som i seg selv virker udratiske.

Gjennom vår kontakt med aktørene i rettssystemet har vi inntrykk av at dette er en tendens som allerede viser seg. En gradvis nedbygging av domstolvirksomheten ved de mindre rettsstedene ligger med andre ord i sakens natur. Dermed har det ingenting for seg å vente og se.»

MOT REVERSING

- Større domstolsenheter er fremtidsrettet

Leder i Østfold og Follo Krets, Lars Winsvold, mener at større domstoler er det beste grunnlaget for å sikre effektiv saksavvikling, fortsatt god kompetanse og et godt tjenestetilbud.

«Advokatforeningens krets i Østfold og Follo vil advare mot å gå tilbake til en struktur med små tingretter. For å ta et eksempel: Søndre Østfold tingrett består av de fire tidligere tingrettene i Halden, Fredrikstad, Sarpsborg og Moss. Det er om lag femti ansatte.

Med sammenslåingen vil det åpnes for nye måter å jobbe på, for eksempel mer spesialisering blant dommere på noen utvalgte fagfelt. Domstolen har opprettet dialog med advokatene for å få innspill til dette, og vi har allerede merket at det er større fleksibilitet i saksavviklingen.»

Initiativtakerne Aurora Orlin og Ane Vilnes innledet. – Det er et faktum at damene faller fra på et punkt, for det er en klar overvekt av menn i denne delen av bransjen, sier Orlin.

Stor kjønns-ubalanse i skranken

Det er få kvinnelige prosedyreadvokater innen forretningsjus på senior- og partnernivå. Nå er et nytt forum opprettet som skal forsøke å snu trenden.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Nylig inviterte Wikborg Rein-advokatene Ane Vilnes og Aurora Orlin til et helt nytt forum for kvinnelige prosedyreadvokater.

Forumet ble til etter at en gruppe Wikborg Rein-advokater tok initiativ til et møte med Advokatforeningens generalsekretær Merete Smith og leder Tina Storsletten Nordstrøm i foreningens utvalg for mangfold for å diskutere mangelen på kvinnelige prosedyreadvokater på senior- og partnernivå.

Fra Wikborg Rein deltok Ane Vilnes, Aurora Orlin, partner Ola Ø. Nisja og styreleder Geir Sviggum.

Gruppen bestemte seg for å invitere til et arrangement for kvinnelige prosedyreadvokater.

– MER RISIKOVILLIGE MENN

Tiltaket ble godt mottatt: Over hundre påmeldte deltagere, de fleste fra privatpraktiserende advokatfirmaer, møtte opp til samlingen i Wikborg Reins lokaler i Oslo.

Foruten en innledning av Merete Smith og tips til prosedy-

ren av høyesterettsdommer Kine Steinsvik, ble det tid til en panelsamtale om hva som kan gjøres for å bedre kjønnsbalansen blant prosedyreadvokater.

For å få flere kvinner til å nå toppen innen prosedyre må kvinnene oppfordre til en likere arbeidsfordeling på hjemmebane, mener Hjort-partner Ramborg Elvebakk.

– Det er ikke vanskeligere for kvinner å bygge en portefølje - men det kan være at det er en forskjell mellom kjønnene. Menn er kanskje mer risikovillige generelt, og mer målrettede når det gjelder økonomi, sa hun i debatten.

Hun leder firmaets avdeling for familie, arv og skifte og har lang prosedyreerfaring.

Elvebakk viste til at den tradisjonelle prosedyreadvokaten fra tidligere tider gjerne hadde hjemmeværende kone, og kunne bruke all sin tid på jobb.

– På makronivå er det fortsatt slik at kvinner har hovedansvaret for barna. Det kan jo være at det er en av grunnene til at det er relativt sett få kvinnelige prosedyreadvokater. Jeg vil slå et slag for en jevnere arbeidsdeling i hjemmet - ellers får man det ikke til. Det er et tankekors at advokatbransjen ikke har endret seg noe særlig, og fremdeles krever så mange arbeidstimer, sa Elvebakk.

FEMTI TIL SYTTI-TIMERS UKER

– Hvorfor er det fortsatt nødvendig med femti- til syttitimers uker? Dette må vi spørre oss selv om. Det er vår bransje - og det er vi som må endre den innenfra, fastslo Elvebakk.

Hun understrekte at det kan oppleves veldig ubehagelig og framfor alt arbeidskrevende å være prosedyreadvokat.

I panelet

- Kommuneadvokat i Oslo Camilla Selman.
- Hjort-partner Ramborg Elvebakk.
- Advokat for Regjeringsadvokaten Kirsten Berger.
- Haavind-partner Anne Hesjedal Sending.

Høyesterettsdommer Kine Steinsvik.

– Dagene er uforutsigbare, og mye kan gå galt. Men følelsen av å ha tabbet seg ut katastrofalt varer ikke så lenge. Mitt beste råd når du står i retten og er knust, er å ta tiden til hjelp. Registrer hvor lang tid det tar før du er på beina. To dager? En uke er i alle fall nok! Jeg tror kanskje menn kan være bedre til å håndtere nederlagene, sa Elvebakk.

På spørsmål fra Advokatbladet om ikke kortere arbeidsuker nødvendigvis vil gå ut over inntjeningen, svarer Elvebakk slik:

– Jeg skal ikke si at det ikke ville ha gått ut over inntjeningen at man stiller mindre innsatskrav til partnerne - for det tror jeg det vil gjøre. Samtidig tror jeg bransjen vil bli tvunget til å endre seg slik at både kvinner og menn kan delta på lik linje. Det bør ikke være slik at man må vie hele livet sitt til jobben for å være partner. Jeg tror ikke det er bærekraftig. Og jeg tror ikke menn vil det heller. Neste generasjons menn vil ha tid til å være fedre. Jeg tror endringer vil tvinge seg fram.

– DU VET NÅR DU SKAL I RETTEN

Haavind-partner Anne Hesjedal Sending har selv erfaring fra Regjeringsadvokaten, og var ikke enig i at det er så ille å være prosedyreadvokat.

– Det er faktisk noe av det mest forutsigbare du kan gjøre i advokatbransjen. Du vet når du skal i retten, og kan planlegge ut fra det. Regjeringsadvokatembetet er fullt av damer som reiser land og strand rundt og prosederer – det er forretningsadvokatbransjen som ikke er helt med i tiden når de ikke klarer å holde på kvinnene, la hun til, og presiserte at det kan være forskjell på bransjer.

– En to dagers sak et annet sted i landet er kanskje ikke så krevende, men en åtte ukers sak et annet sted, kanskje uten direkte flyforbindelse, er litt mer krevende. Men dette gjelder jo menn også. Man må sørge for å få til en større deling hjemme. Det er et viktig premiss for å lykkes, sa Sending.

GENERALISTENS GLEDER

Kirsten Berger fra Regjeringsadvokaten og kommuneadvokat

i Oslo, Camilla Selman, snakket om sine erfaringer som generalister.

– En av fordelene ved å jobbe som generalist er at det er utrolig gøy, og veldig variert – og at det er lettere å se paralleller og trekke linjer til andre rettsområder. Ulempen er at selv om man tenker man kan saken, vil det være mange ting rundt fagområdene du ikke kan, sa Selman.

– Det kan være fælt å ikke kunne fagområdet fullt ut. Men jeg tror det i mange sammenhenger kan være en fordel å være generalist også fordi du har gått den lange, tunge veien fra å slite og streve, til skritt for skritt å kunne legge opp saken på en logisk måte, og føle at du har dommeren med deg, sa Berger. •

Tips til prosedyreadvokater

- Husk at dere som advokater har et helt annet kunnskapsnivå om saken sammenlignet med dommeren. Redselen for at det skal komme svært vanskelige spørsmål fra dommerne er gjerne sterkt overdrevet.
- Tenk på hva slags type advokat du vil være. Opptre ryddig, saklig og godt forberedt – dere vil møte hverandre igjen, ofte i nye roller.
- Konsentrer deg om de viktigste spørsmålene. Det brukes altfor mye tid på perifere ting som ikke har betydning for saken.
- De virkelig gode advokatene går veien fra å etablere et helt grunnleggende rettslig utgangspunkt til å formulere en rettslig norm.
- Finn din egen stil og hold fast ved den. Innholdet er det klart viktigste - prøv å ikke fokusere altfor mye på form og fremføringen.
- Fremhev dine beste poenger – enten ved fremføringssmessige grep, eller ved å si det til retten.

Kilde: Høyesterettsdommer Kine Steinsvik

Uforsvarlig rettshjelp

Dagbladets Marie Simonsen støttet advokatstreiken i en kommentar.

Dagbladet på lederplass.

Rettsstat i krise

DN mener: En god advokat koster. Den regningen må samfunnet dekke for de dårligst stilte.

Å satse på at advokater tar på seg oppdrag av ren idealisme er en risikabel strategi.

DN på lederplass.

Olle Nohlin

November 17 at 11:25 PM

Hva hvis bare en politiker, som lurer til seg statens/folkets penger, ble tiltalt (som alle andre) og fikk en standard 3-4-5-timers straffesak (ikke seks uker i retten), forberedt etter stykkprisforskriftens begrensninger. Tenk om det så ble idømt ubetinget fengsel (som for alle andre), fordi politikerne burde lest reglene (som alle andre), og det deretter ble levert en anke skrevet på de 30 minutter forsvarer betales for. Da ville saken ble silt bort av lagmannsretten (som for de fleste). Helt urealistisk, men likevel...

4 Comments 32 Shares

ADVOKATFORENINGEN: AKSJONEN FORTSETTER

Marte Svarstad Brodtkorb

November 16 at 10:21 PM

Kvelden er brukt til støtteskriv til anke over interneringskjennelse. Betaling: stykkpris. 30 minutter.

10 Comments 1 Share

Budsjettforliket ga en økning i salærsatsen på 22 kroner timen, økt samlet reisesalær på 21 millioner kroner, og en økning i fri rettshjelp-potten på 100 millioner kroner. Ikke nok for å avblåse aksjonen, mener Advokatforeningen.

TEKST: NINA SCHMIDT

Et sentralt punkt i våre krav er forhandlingsrett og et system som sikrer bærekraft for rettshjelpsordningen over tid, sier Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas.

Regjeringen kan når som helst inngå en avtale om forhandlingsrett med Advokatforeningen, og må ikke nød-

vendigvis gjøre dette som en del av budsjettprosessen, mener foreningens hovedstyre, som drøftet aksjonen på et møte den 3. desember.

– Også salærsatsen kan endres utenom statsbudsjettprosessen, ettersom den fastsettes med hjemmel i forskrift, og ordningen er regelstyrt, fremholdt Wessel-Aas.

HOVEDSTYRET VIL FORTSETTE STREIKEN AV FØLGENDE GRUNNER:

- Rettshjelpssatsen er fortsatt underregulert for 2022, og medlemmenes kjøpekraft er redusert.
- Det er fortsatt kutt på førti prosent i reisefraværsgodtgjørelsen.
- Advokatforeningen har ikke fått forhandlingsrett.

En analyse fra Vista analyse fra 2020 viser at kuttet i reisesalæret ga en årlig besparelse på om lag nitti millioner kroner. Dersom kuttet skulle blitt reversert, ville det altså utgjort et beløp i denne størrelsesordenen.

I budsjettforliket mellom Ap- og Sp-regjeringen og SV settes det

Monica B. Andresen asked a question

November 22 at 3:52 PM

Et hjertesukk...

Jeg bistår en klient som har fremsatt krav om erstatning for tapt barndom ovenfor kommunen. Kravet ble blankt avvist - og det begynner man jo å bli godt vant til - en stevning må som regel til. Under saksbehandlingen i retten ble det ved kjennelse tatt stilling til valg av sakkyndig. Vi var uenig knyttet til valg av sakkyndig og anket denne kjennelsen. Jeg gjorde min klient oppmerksom på at hun risikerte sakskostnader for motpart hva gjaldt ankesaken. Basert på at spørsmålet som skulle avklares var snevert og jeg selv brukte 45 min på anke - anslo jeg sakskostnader for motpart til "worst case" 5-6 000 kr.

Men... det viser seg at advokaten kommunen har leid inn - tar kr 2650 eks mva per time. Vi fikk ikke medhold og vår klient sitter dermed igjen en faktura på kr 15 900 med betalingsfrist på to uker.

Mitt spm blir da - hvordan kan man forsvare en timespris på kr 2 650 eks mva i en slik sak - hvor kommunen er i prosess mot en "stakkars" borger. Når vi jo i stor grad i andre saker fra statens side har lagt til grunn at 1085 kr timen pluss mva er mer enn nok. Ikke nok med det - man blir også avregnet i henhold til hva som fra forvaltningen ansees rimelig og nødvendig. For meg gir dette ikke mening. Jeg tenker at de offentlige anskaffelsene bør stå i stil med den timespris som gjelder offentlig salærsats - i hvert fall utad mot motpart.

Jeg har fått beskjed fra kommunens advokat at kommunen krever pengene innen to uker - men at de godt kan frafalle sakskostnader dersom hun trekker saken. Skriker ikke akkurat rettssikkerhet om du spør meg.

Hanne Wesche

November 26 at 12:04 PM

Jeg ble opprørt av ungdom, bosatt på omsorgsinstitusjon, etter at barneverntjenesten overtok omsorgen for 3 år siden. Denne dagen, på 18 årsdagen ble hun kastet ut av institusjonen på grunn av at hun nå var 18 år, og ikke lenger under barnevernets omsorg. Ingen vedtak, eller prosesser var igangsatt ift ettervern. Det var oppnevnt verge på grunn av alvorlige seksuelle overgrep fra nær familie, og derved umulig å ha kontakt med foreldre. Jeg fikk innvilget 5 t rettsråd etter rettshjelp § 11, 3. ledd. Det ble varselsak ift institusjon, bvtj, verge fratrådte, fattet akuttvedtak vedr innleggelse psyk avd. Etter 12 t arbeid søkte jeg statsforvalteren om utvidet fri rettshjelp. Statsforvalteren i Oslo og Viken avslo, med den begrunnelse at arbeid utover 5 timer anses unødvendig.

22 Comments 1 Share

Advokat Hanne Wesche på Hamar fortalte om arbeidshverdagen på FB.

av 21 millioner kroner til en økning av reisesalæret. Advokatforeningen har regnet ut at dette vil utgjøre en økning på om lag 120 kroner pr. time. Ny salærsats fra 2022 blir på 1107 kroner.

STOR STØTTE

Advokatforeningens streik har fått mye medieomtale landet rundt, og støtte og sympati fra mange hold, blant annet fra Dommerforeningen, Domstoladministrasjonen, Juristforbundet, og fra en rekke sorenskrivere rundt om i landet.

Flere aviser har på lederplass uttrykt støtte til aksjonen, blant annet Dagbladet, DN og Adresseavisen.

«Nå er det vanlige folks tur, er regjeringens mantra. Dette handler nettopp om å sikre vanlige folks grunnleggende rettigheter. Uten en reell adgang til forsvarlig advokathjelp, er de rettighetene lite verdt. (...) Å imøtekomme advokatenes legitime krav, bør være en prioritet allerede i neste års budsjett», skrev avisen.

«En god advokat koster. Den regningen må samfunnet dekke for de dårligst stilte», skrev DN. •

- Mange forstår ikke at streiken ikke er en lønnskamp

– Dessverre er det mye som taler for at Advokatforeningen ikke får gjennomslag for sine krav denne gangen, men jeg tenker likevel at aksjonen bør fortsette en tid til, sier jusprofessor Geir Woxholth.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatforeningens krav er jo ikke utelukkende knyttet til dette statsbudsjettet, men kravene bør sende klare signaler rett mot fremtiden om hvor underfinansiert hele rettshjelpsordningen i vid forstand er, sier Woxholth.

Han er professor ved Institutt for privatrett ved UiO, og har blant annet skrevet bok om god advokatskikk. Han oppfatter Advokatforeningens krav som legitime, og mener at overordnet er rettshjelp et spørsmål om rettssikkerhet for svake grupper.

– Advokatforeningens tre krav - bærekraftig salærsats, forhandlingsrett og reversering av halveringen av reisesalæret - gjelder nettopp dette, og er ikke en lønnskamp for en gruppe advokater. Men det er en sammenheng mellom kravene. I bunnen ligger kravet om økning i grensen for fri rettshjelp. Kravet om forhandlingsrett om rettshjelpssatsen er nært knyttet til dette. Det er viktig fordi det skal bidra til å sikre bærekraft i rettshjelpsordningen på sikt. Også reisegodtgjørelsen er i videre forstand et rettshjelpstiltak, sier han.

SMÅPENGES TIL REISE

Budsjettforliket ga visse positive signaler, understreker han.

– De hundre millionene som ble plussset på til fri rettshjelp er et positivt signal, men når utgangspunktet er så lavt, er det fortsatt altfor mange med lave inntekter som ikke kvalifiserer. Økningen i reisegodtgjørelsen på 21 millioner kroner er som et generelt tiltak som småpenger å regne, men påplussingen er positiv sett i lyset av Solberg-regjeringens kutt.

– Jeg er kanskje mest skuffet over at Advokatforeningens krav om forhandlingsrett som forliket ikke omtaler i det hele tatt. Dette er en sak som Advokatforeningen så absolutt bør føre videre, fordi den ikke er knyttet til noe konkret budsjett, sier Woxholth.

RETTFERDIG AKSJON

Aksjonsformen Advokatforeningen har valgt, er både gjennomtenkt og «fair», synes han.

– Man må treffe et punkt hvor en aksjon som dette ikke rammer private parter for hardt, men som samtidig både kan være effektiv og få medias og folks oppmerksomhet for at politikerne skal forstå underfinansieringen i rettshjelpstilbudet som et hele. At aksjonen retter seg mot behandlingen av saker i Høyesterett er i dette perspektivet fornuftig, synes jeg.

At salærsatsen har sakkett såpass akterut år etter år har sammenheng med at politikerne ikke er like bevisst på at rettshjelp er et grunnleggende velferdsgode på linje med helsehjelp, trygdeytelser og lignende, tror han.

– Derfor har dette havnet i bakleksa hver gang det skal foretas prioriteringer mellom ytelser til svake grupper. Jeg tror nok også at en del ikke helt forstår at kravene ikke gjelder lønnskamp for advokater, en gruppe som mange nok forbinder med høye inntekter, men rettshjelp og rettssikkerhet. •

Jørn Øyrehagen Sunde skrev doktoravhandling om fremveksten av juridisk metode i dansknorsk rett på 1700-tallet. Han har skrevet flere bøker om rettshistorie, og er også tilknyttet Baroniet Rosendal som historiker. Foto: Paul Sigve Amundsen, NTB

– Vanskelig å argumentere politisk for at en forsvarer skal tjene mer i timen enn en professor i rettsvitenskap

- Det har vært flere advokat-streiker i nyere tid.
 - Advokatforeningen og Regjeringen har hver sin elefant i rommet når de drøfter advokatenes salærsats.
- Stortinget lytter mer til Regjeringsadvokaten og Justisdepartementet enn til Høyesterett.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sier rettshistoriker Jørn Øyrehagen Sunde, som er professor i retts-historie ved Institutt for offentlig rett ved UiO. Han har blant annet skrevet boken Høgsteretts historie 1965-2015, og er en mye brukt foredragsholder både innenfor og utenfor academia.

Advokatstreik er generelt ikke et ukjent fenomen, forteller han.

– Den første advokatstreiken jeg kjenner til på grunn av lave salærsatser, er fra Paris i 1602, der advokater knyttet til Paris-parlamentet gikk til streik. Og i Norge har advokatstreik vært et tema og en realitet flere ganger de siste tiårene.

Den første mulige advokatstreiken han kjenner til i Norge er fra 1980, men den ble avverget fordi salærsatsene for offentlig oppnevnte forsvarere ble hevet for å møte kravene fra Advokatforeningen.

– Likevel var det snakk om streik i både 1984 og 1985, men streik ble det først i 1986. Det året trakk Advokatforeningens medlemmer seg fra utvalg og komiteer på grunn av for lave honorarer. Samtidig sendte Advokatforeningen oppsigelser på vegne av de offentlig oppnevnte forsvarerne i protest mot for lave salærsatser. Men før dette fikk

konsekvenser, ble satsene hevet for å møte kravene. Økningen var på nesten tjue prosent, og det skulle forhandles om ytterligere økning i 1987.

STREIKEN I 2015 GA 25 KRONER

Tolv år senere, i 1999, var det igjen snakk om at forsvarsadvokater skulle gå til streik, uten at det ble noe av.

– I 2015 gikk forsvarsadvokater i flere byer, blant annet Oslo og Bergen, til streik i en uke og nektet å delta i fengslingsmøter, med unntak av alvorlige saker, i protest mot lave salærsatser. En advokatstreik knyttet til Høyesterett er derimot nytt, så vidt jeg kjenner til, sier Sunde.

Streiken i 2015 ga magert utbytte: Året etter økte satsen med 25 kroner, som tilsvarte en økning på 2,5 prosent.

435 KR MER ENN OFFENTLIG LØNN

Spørsmålet om forsvarsadvokatenes salærer i seg selv er vanskelig, mener Sunde.

– På den ene siden er spørsmålet vanskelig fordi salærsatsen er langt høyere enn den timelønnen offentlige ansatte har ellers. Salærsatsen er i dag 1085 kroner timen, og timelønnen etter lønnsstrinn 100 i staten er 650 kroner. Selv om salær og timelønn ikke kan sammenlignes, er det likevel vanskelig politisk å argumentere for at en offentlig oppnevnt forsvarer skal tjene mer i timen enn for eksempel en professor i rettsvitenskap, når de begge arbeider for staten.

– På den andre siden er spørsmålet vanskelig fordi salærsatsene for offentlig oppnevnte forsvarere er lave, sammenlignet med andre salærsatser. En advokat som gjennomfører et offentlig skifte, vil ha om lag femti prosent høyere timelønn enn en offentlig oppnevnt forsvarer.

HVER SIN ELEFANT

Det er to elefanter i rommet når Advokatforeningen og regjeringen skal drøfte salærspørsmål, påpeker han.

– Den første elefanten, som regjeringen tar med seg inn i forhandlingsrommet, er bistandsadvokatordningen. Den ble sterkt utvidet i 2008, og har fått en kostnad som man ikke forutså. Fra et politisk ståsted er det vanskelig å slå seg til ro med at en stadig større del av bevilgningene til rettsvesenet skal gå til advokater, og ikke til oppgaver som en føler det er presserende å løse, som for eksempel soningstilbudet.

Den andre elefanten er det Advokatforeningen som har med seg inn i forhandlingsrommet, mener Sunde.

– Advokatsalærer generelt har økt voldsomt i løpet av det siste tiåret. Dette gjør at det oppstår et lønns-gap, og dermed et statusgap, mellom de som arbeider primært som offentlig oppnevnte forsvarere, og advokater ellers.

– Dette er en del av en større problematikk med privat velstandsøkning og økende offentlig fattigdom, og er like vanskelig å ta tak i som bi-

standsadvokatordningen. Dermed blir offentlig oppnevnte forsvarere og deres salærer et gissel i skjæringspunktet mellom to dilemmaer, sier Sunde.

JUSTITIARIUS PÅ DAGSREVVEN

Høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie ble intervjuet av Dagsrevyen samme dag advokatstreiken var et faktum. Hun sa da følgende: «Jeg er selvsagt generelt for rettssikkerhet og god rettshjelp. Men nå er det sånn at aksjoner som dette, teoretisk sett, vil kunne få et rettslig etterspill. Derfor finner jeg det ikke riktig å si noe mer enn det.»

Høyesterett kan ikke gripe inn i en slik aksjon, fordi konflikten er mellom Advokatforeningen og regjeringen, påpeker Sunde.

– Alt Høyesterett kan gjøre, er å uttale seg. Og ved å uttale seg, kan Høyesterett bidra til å øke en av partenes forhandlingsstyrke. Det har strengt tatt justitiarius allerede gjort, gjennom å uttale at Høyesterett er opptatt av rettssikkerhet og god rettshjelp – som må tolkes som en forsiktig støtte til Advokatforeningen – fordi det ikke kan tolkes som en støtte til regjeringen.

Men viktigere enn et slikt forsiktig, offentlig utsagn, vil være hva Høyesterett sier til Justisdepartementet, understreker han.

– Det vil ikke forundre meg om ikke Høyesterett allerede har uttalt seg til departementet, og vært klarere i sin ordbruk.

POLITIKERNE TAR TILBAKE MAKTEN

Spørsmålet er om det vil bety noe, hva Høyesterett mener, sier han.

– Uavhengige institusjoner, som domstolene, Sivilombudet, Riksrevisjonen, eller for den saks skyld universitetene, fikk stor tyngde i kraft av sin uavhengige stilling i løpet av 1990-talet og frem til 2010. Dette var en del av det liberale samfunns fremvekst etter Berlinmurens fall i 1989, der det å være politisk uavhengig og faglig sterk ga særlig autoritet til å ta avgjørelser. Men det siste tiåret har politikerne i Norge, som i andre liberale stater, i stadig sterkere grad vært opptatt av å ta tilbake både autoritet og beslutningsmakt.

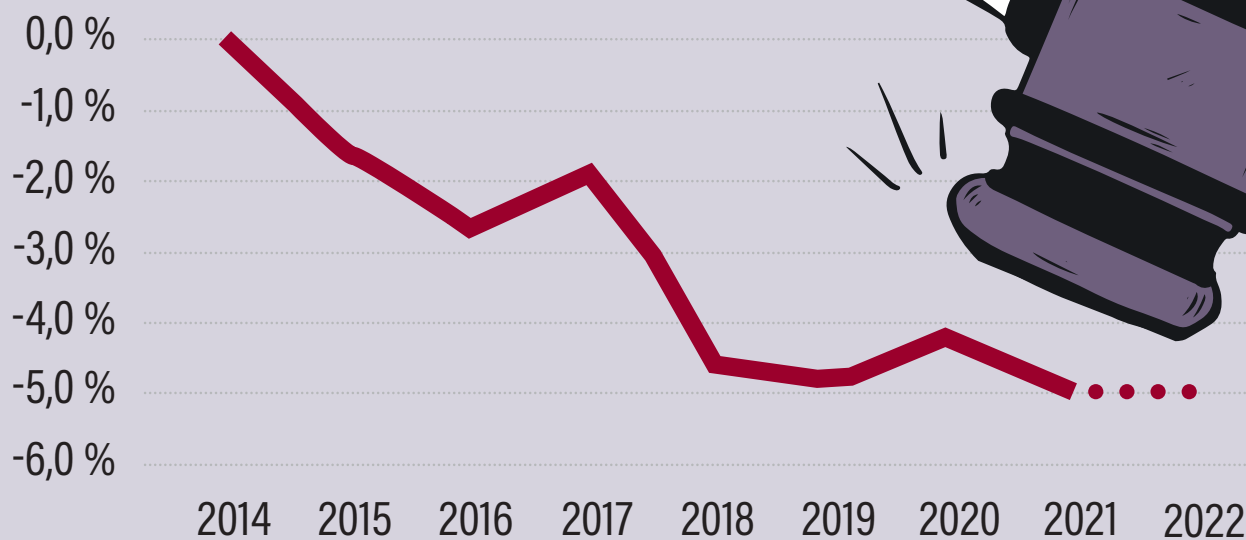
– Hva ledelsen i Justisdepartementet og Regjeringsadvokaten mener, er nok i dag langt viktigere enn hva Høyesterett mener, rett og slett fordi de står politikken nærmere enn Høyesterett og andre uavhengige institusjoner, sier Sunde. •

Justitiarius Toril Marie Øie ga Advokatforeningens aksjon forsiktig støtte på Dagsrevyen, mener Jørn Øyrehagen Sunde. Faksimile: NRK

Rettshjelpsatsen ned 5 prosent fra 2014

Inflasjonsjustert endring i rettshjelpsatsen siden 2014

Kilde: Salærsats justert med KPI fra SSB.

777 millioner kroner

Regjeringen regner selv med at hver kronas økning i salærsatsen vil gi en økning i offentlige utgifter på 1 636 364 kroner.

De 22 kronene regjeringen foreslår å øke satsen med, vil koste 36 millioner kroner.

Advokatforeningen mener at **1560 kroner vil være en bærekraftig sats**, en økning på 475 kroner pr. time.

En slik økning vil koste 777,3 millioner kroner.

Kilde: Advokatforeningen

Kostnadene ved å øke rettshjelpssatsen

Salærsats	Kostnad
1200 kr	kr 152.181.818
1300 kr	kr 315.818.182
1400 kr	kr 479.454.545
1500 kr	kr 643.090.909
1600 kr	kr 806.727.273

Timepris for ulike advokattjenester, snitt

Regjeringsadvokaten	1580 kroner
Advokater innleid av det offentlige	1600 kroner
Private klienter	1700 kroner
Offentlig rettshjelpssats	1085 kroner*

* Kr 1107 fra 2022

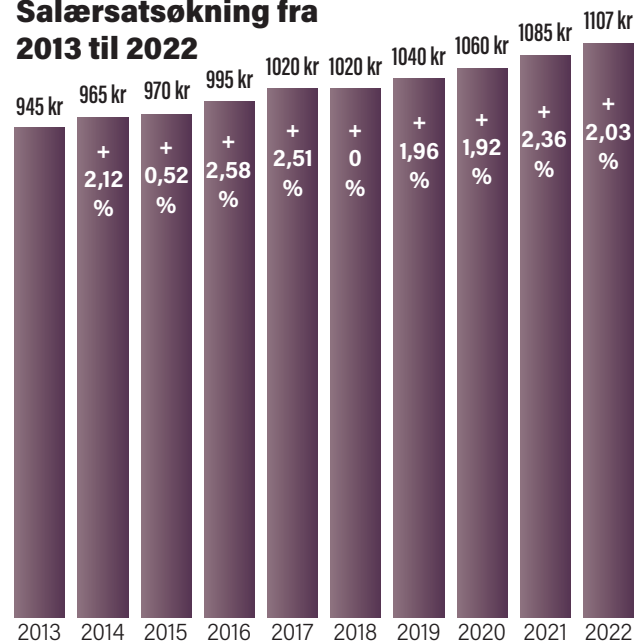
Gjennomsnittslønn

Rettshjelpssats

Gjennomsnittslønnen fra 2001 til 2021 økte med **107 prosent**. Rettshjelpssatsen har økt med **52 prosent** i samme periode.

Kilde: SSB / Advokatforeningen

Salærsatsøkning fra 2013 til 2022

Norge vs. Danmark

Tabell over offentlig rettshjelpssats som betales til advokater i saker om straff, barnevern og på fri rettshjelpsområdet i Norge og Danmark i 2021

TYPE SATS	Norge	Danmark
Offentlig salærsats	1085	2386
Timepris 22-06 hverdager	1085	4752
Timepris helg dagtid	1085	3564
Timepris helg 22-06	1085	4752

Kilder: Advokatforeningens bransjeundersøkelse, Oslo tingrett og domstol.dk.

OSLO BYFOGDEMBETE:

1980 kroner pr. time

I 2018 satte Oslo byfogdembete opp satsen til advokater som jobber som bostyrere i konkurs med 370 kroner pr. time for å få flinke advokater til å ta sakene.

Den daværende satsen var på 1530 kroner timen, og det var for lite, mente sorenskriver Inga Merete Vik.

Prisen «ligger vesentlig under det advokatene kan få for andre typer arbeid, herunder det som det offentlig betaler ved mange andre typer advokatoppdrag», skrev Vik i et brev til bostyrere.

Den nye satsen ble 1900 kroner timen for advokater, og 1250 kroner for advokatfullmektiger. Satsen ble justert i februar i fjor, og er nå på 1980 kroner som normalsats, og 2640 kroner i saker med særskilt krevende arbeid.

«Den alminnelige prisstigning i samfunnet har i løpet av de to siste år til sammen vært på omkring 4 prosent. Retten vil på denne bakgrunn justere den alminnelige salærsats til kr. 1980 for arbeid som utføres etter 1. mars 2020. Satsens størrelse vil bli vurdert på ny om ca. to år», skriver Vik i brevet som er sendt til bostyrere i konkurs ved Oslo byfogdembete.

Kutter til beinet

Advokater som tar mange oppdrag på offentlig sats, driver langt billigere enn andre advokater, viser tall fra Advokatforeningens bransjeundersøkelse og Brønnøysundregistrene.

Advokatvirksomheter med én advokat som driver på rettshjelpssats hadde i 2020 en driftskostnad på 379 kroner pr. time, utenom egen lønn. Til sammenligning hadde advokater som ikke jobber på offentlig sats 573 kroner pr. time i driftskostnader.

Firmaer med kun én advokat står for litt under en tredel av alle saker på offentlig rettshjelpssats.

Ifølge tilbakemeldinger til Advokatforeningen, må advokater som tar mange rettshjelps-oppdrag kutte i alle andre utgifter - som rettskilder, sykeavbruddsforsikring, lokaler, IKT-systemer og så videre - for å kunne leve av disse sakene alene.

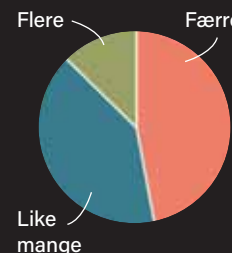
Vil ta færre saker

Nesten halvparten av advokatene ønsker å ta færre saker på rettshjelpssats enn de gjør i dag.

Vil ta flere saker: Flest advokatfullmektiger og yngre advokater.

Vil ta færre saker: Over 80 prosent svarer «dårlig betalt» som årsak.

Vil ta like mange saker: 71 prosent svarer at dette er fordi sakene gir god erfaring, er givende og passer til deres kompetanse.

Kilde: Advokatforeningens lønnsundersøkelse og bransjeundersøkelse for 2021. Basert på svar fra 255 ansatte advokater, 190 advokatfullmektiger og 161 partnere.

MENER ADVOKATER NÅ STÅR PÅ KANTEN AV STUPET

Han satte fyr på salærdebatten med et flammende innlegg om forsvarerhverdagen. – Arbeidsgivere i mange strafferettsfirmaer må velge mellom lovbrudd og store omsetningstap, men politikerne hører ikke etter.

TEKST: KARI HEGSTAD FOTO: GEIR EGIL SKOG

Det sier Alexander Schimmelpfennig Nygaard, advokat og daglig leder i Sjødin Meling & Co.

I begynnelsen av november publiserte han en kronikk i Advokatbladet med tittelen «Mot kanten av stupet». Med pedagogiske forklaringer og hverdagslige eksempler satte han ord på den pressede situasjonen forsvarerstanden befinner seg i.

– Vi jobber i en evigvarende gratisdugnad for å holde liv i rettsstaten, skrev Nygaard, og underbygget salærsats-kritikken med reelle og folkelige historier fra sin egen arbeidshverdag som advokat honorert etter offentlig sats.

Kronikken har fått stor oppmerksomhet i ettertid.

– FORBANNA

Til Advokatbladet forteller han at det er mange grunner til at han omsider meldte seg på den offentlige debatten.

– Det er først og fremst fordi jeg

Eksempler fra
Nygaards kronikk.
Faksimile fra
advokatbladet.no.

Tvangsinnlagte Arne

«Jeg får en klienthenvendelse fra tvangsinnlagte Arne. Han tar kontakt for å si at han ikke klarer livet mer, at han får feil medisiner, at stemmene i veggen blir verre for hver dag, at han vil utskrives fra sykehuset – Arne trenger rettslig bistand.

Jeg kommer til sykehuset for å møte Arne. Rommet hans på sperret avdeling stinker urin, avføring er smurt på veggen og snus ligger strødd over hele gulvet. Arne sitter halvnaken i en skitten underbukse, han er i svært dårlig forfatning både psykisk og fysisk.

Jeg spør en sykepleier på avdelingen om jeg kan få vedtaket om tvangsinnleggelse. Hun sier at Arne har vært tvangsinnlagt en god stund. Han har bare blitt nylig overført til sikkerhetsavdelingen, men saken hans ble rettskraftig avgjort i tingretten for halvannen måned siden.

Flott, tenker jeg – det betyr selvfølgelig at Arne ikke har krav på fri rettshjelp. For en tabbe av meg! Men likevel ikke? Både Arne og psykiateren bekreftet at han akkurat hadde blitt innskrevet på avdeling. Jaja, men heldigvis har advokater en timelønn på 1085 kroner? Nei, selvfølgelig ikke. Det er ingen som kommer til å betale for dette besøket, og Arne har ikke krav på advokatbistand.»

Mot kanten av stupet

I kommentarteksten rulleres det over advokaters grådighet. Men streiken handler dypt sett om rettssikkerhet – for deg, din familie, dine venner, psykisk syke, narkomane, rettsregnings-jokende politikere, leger, lærere og vaskedamer fra Litauen, skriver advokat Alexander Schimmelpfennig Nygaard.

– Hvordan kan man forvente at vanlige folk setter seg inn i denne problematikken? Det beste man kan få til er at det blir satt på dagsorden i riksmidlene, men det er lettere sagt enn gjort, sier Nygaard.

er forbannet. Jeg har brent inne ganske lenge med vilkårene for advokater som jobber på fri retts- hjelp, og har lest et par innlegg som jeg ikke synes hadde høy nok temperatur. Jeg bestemte meg for å skrive noe som var litt mer folkelig og forståelig, med en praktisk vinkling slik at en del misoppfatninger kunne oppklares, forteller Nygaard.

Han mener en av de største misoppfatningene dreier seg om hva salærsatsen egentlig er.

– Når jeg leser i kommentarfeltene og snakker med mitt eget nettverk som ikke jobber i denne bransjen, så tror folk at vi bare klager på timelønnen. De tror at vi bare kan gå på jobb hver dag og tjene 1085 kroner timen. Hadde det vært så enkelt, ville vi jo selvsagt ikke hatt noe å klage på.

– MÅ UT I RIKSMIDLENE

Nygaard tviler på at salærsatsen vil økes av betydning før allmennheten forstår hvor dårlige vilkår advokatene på offentlig sats jobber under.

Fyllekjøreren Lene

«Kl. 21.00 er jeg ferdig med samtale med Lene som har fyllekjørt og skal møte i retten kl. 12.00 neste dag. Jeg har ikke fått oppnevning på statens bekostning, men Lene betaler privat 5000 kroner for bistanden. Jeg har egentlig bedt om minimum 10.000 for oppdraget, men siden Lene er minstepensjonist blir det for dyrt for henne. La gå, tenker jeg, hun er en riktig trivelig dame.»

– Hvordan kan man forvente at vanlige folk setter seg inn i denne problematikken? Det beste man kan få til er at det blir satt på dagsorden i riksmidlene, men det er lettere sagt enn gjort.

I en høring for Stortingets justiskomite tidligere i november brukte Advokatforeningens generalsekretær Merete Smith flere av eksemplene fra Nygaards kronikk for å illustrere viktigheten av økte midler til salærsats-posten i neste års statsbudsjett.

– Det er selvsagt hyggelig at hun fant eksemplene spennende nok til å løfte frem for komiteen. Men igjen – hvem er det egentlig som hører på disse innspillene? Det er ikke første gang Advokatforeningen har sittet foran komiteen og snakket om hvor alvorlig dette er for rettssikkerheten. Politikerne hører jo ikke etter, sier Nygaard.

– LOVBRUDD ER UUNNGÅELIG

Utenom de administrative oppgavene han har som daglig leder i Advokatsamarbeidet Sjødin Meling & Co, er omtrent åtti prosent av sakene han tar honorert etter offentlig salær.

Dagens salærordning har gjort den daglige driften vanskelig, forteller han.

– Nå har firmaet jeg jobber for kommet til et punkt der vi har valgt å ta en pause i ansettelsen av advokatfullmektiger. Det er flere grunner til det, men først og fremst fordi det er umulig å ansette en advokatfullmektig som skal jobbe med fri rettshjelp, uten at det innebærer ganske grove brudd på arbeidsmiljøloven.

”

Vi har helt andre forventninger til hva livet skal bestå av, og har større krav til balansen mellom jobb og fritid.

Han mener det er opplagt at fullmektiger innenfor dette segmentet jobber vesentlig mer enn det loven tillater, og at ansettelse av fullmektiger har en sannsynlighetsovervekt for å utgjøre et tapsprosjekt.

– Overtidsproblematikken er reell i hele advokatbransjen, men jeg tror nok fullmektiger i strafferettsfirmaer har en helt annen arbeidshverdag enn de som for eksempel jobber med forretningsjuss. De kastes til ulvene umiddelbart etter oppstart – har kanskje ti-tjue klienter om gangen, psykiatriske pasienter, sedelighetsforbrytere og tunge kriminelle. Man må generelt forholde seg til mennesker som det er veldig vanskelig å forholde seg til, og det er tungt å stå i alle disse prosessene.

– BRISTENDE RETTSHJELPSTILBUD

Han opplever at arbeidsgiverne i mange strafferettsfirmaer gjerne havner i en umulig situasjon, der man må velge mellom lovbrudd og store omsetningstap.

– Kan vi som arbeidsgivere stå inne for å påføre en slik arbeidshverdag på en nyutdannet 25-åring? Rett fra studiet og inn i ti-tolv-timers arbeidsdager, faktureringspress og tunge saker? Dette er bakgrunnen for at vi nå velger å ta en pause i ansettelsen av fullmektiger, forteller Nygaard.

Han er likevel bekymret for konsekvensene det kan få for rettssikkerheten dersom flere firmaer følger etter.

– En slik utfasing av advokatfullmektiger vil jo på et eller annet tidspunkt materialisere seg i et manglende rettshjelpstilbud, eller skape en situasjon der bare de absolutt faglig svakeste juristene står igjen.

VENTER GENERASJONSSKIFTE

Han tror justispolitikkerne forstår at denne faren er til stede hvis satsen ikke økes, men at de tar en bevisst risiko ved å skyve problemet foran seg.

– Jeg tror nok de undervurderer hva som bor i den yngre generasjonen advokater, og hva vi unge er villige til å akseptere av arbeidsvilkår sammenlignet med foreldregenerasjonen. Vi har helt andre forventninger til hva livet skal bestå av, og har større krav til balansen mellom jobb og fritid. Dette er en komponent i debatten som vil kunne eskalere den negative utviklingen, mener Nygaard.

Nå håper han at den pågående streiken vil sette et handlingspress på politikerne.

– Jeg er så lei av å bli tatt fullstendig for gitt. Jeg opplever at jeg og mine kollegaer driver en

dugnad som overhodet ikke blir sett. Vi er pålagt å være ryggraden for rettssikkerheten, men fullstendig uten anerkjennelse.

– Og når man i tillegg blir satt i en situasjon der man nærmest blir tvunget til å bryte med arbeidsmiljøloven for å kunne drive en virksomhet! Det er vanvittig provoserende.

– Veldig mange av henvendelsene vi får er ikke saker som dekkes av fri rettshjelp. Så det arbeidet vi gjør med å avklare om en sak er en sak, tar vanvittig mye tid, men det er ingen som honorerer for det. Du sier jo selvfølgelig ikke nei til å gå i arresten, selv om du vet at risikoen for at ingen betaler er til stede. Du slenger heller ikke på røret hvis en fortvilet person ringer deg og gråter for et eller annet – du blir jo i minste sittende noen minutter for å trøste. Dette er krevende, og gjør at man får lange arbeidsdager med timer man ikke nødvendigvis får betalt for, sier Nygaard. •

Trygdebedrageridømte Kari

«Kl. 10.23 er jeg tilbake på kontoret. Ser at jeg har fått brev fra domstolen med varsel om salærnedsettelse etter hovedforhandling i en sak der Kari ble dømt for trygdebedrageri.

Før saken kom opp i retten oversendte Kari en stor mengde bilag, kvitteringer, bankutskrifter, korrespondanse med ulike personer, alt mulig som skulle bevise hennes uskyld. I tillegg til dette ringte Kari meg konstant, hun ønsket å høre min vurdering av bilagene, om jeg jobbet med saken hennes, om jeg kunne ringe fastlegen hennes for å overtale ham til å sykmelde henne, om jeg kunne låne henne penger til strømregninga, om at hun vurderte å ta sitt eget liv hvis ingen hjalp henne snart.

Kari bestemte seg imidlertid for å kaste kortene sine raskt etter at sakens dommere ankom rettslokalet. Kari erkjente like så godt straffskyld for alle tiltaleposter, og det som skulle bli to fulle rettsdager ble isteden tre timer.

Jeg hadde jobbet minst 30 timer i denne saken, i alle fall hvis man medregner alle samtaler, SMS-er og eposter siden tiltalen ble tatt ut for fire måneder siden. Etter mitt eget skjønn reduserte jeg kravet til 19 timer, fordi deler av medgått tid ikke hadde noen direkte sammenheng med straffesaken til Kari.

Mitt store problem, og som domstolen høflig og raust minnet meg på, er at hovedforhandlinger på tre timer ifølge gjeldende regelverk bare honoreres med «opptil åtte ganger den offentlige salærsats».

Men jeg hadde jo tross alt jobbet minimum 19 timer i saken, og ba derfor ydmykt domstolen om å få honorar for alle 19 timer. Det kommer imidlertid ikke på tale, sier domstolen i denne saken. Du kunne unngått merarbeidet hvis du hadde fått klienten din til å tilstå på et tidligere tidspunkt! Timelønn i straffesaken? 456 kroner.»

Må velge bort tid med familie og venner

Når advokat Lene Knapstad i Førde skal på fengselsbesøk, må hun kjøre langs smale vestlandsveier og over fjellstrekninger uten mobildekning. Å jobbe på offentlig salærsats går på bekostning av familien, forteller hun.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Advokat Lene Knapstad i Eine advokatfirma i Førde flyttet i 2014 tilbake til barndomsbyen etter å ha bodd i Oslo i flere år. Der er hun fast forsvarer i Sogn og Fjordane tingrett og i Gulatingslagmannsrett.

Fra kontoret i hjembyen har hun en tre timers biltur til nærmeste fengsel i Vik — en reise hun i disse dager gjennomfører ukentlig, ettersom en av hennes klienter sitter varetektsfengslet på brev- og besøksforbud, og dermed har rett på ett besøk i uken.

— Hvis alt går greit og jeg treffer med fergetidene, får jeg betalt for besøket i én time, pluss seks timers reisesats. På en slik dag sitter jeg igjen med cirka 4300 kroner i salær, men dette er jo ikke lønn, sier hun.

100 PROSENT PÅ OFFENTLIG SATS

— I praksis betyr det at jeg må jobbe mer på kveldene og i helgene for å få det til å gå rundt, sier Knapstad.

Hun anslår at hun i en vanlig uke arbeider om lag femti timer.

— Men det varierer veldig hvor mye jeg jobber. I travle perioder blir det vesentlig mer enn det.

Tidligere jobbet hun omtrent halvparten av tiden på offentlig salærsats. Da hun for et par år siden ble fast forsvarer, økte andelen til nesten hundre prosent. Knapstad har regnet ut at dersom hun hadde tatt private klienter på en nøktern timepris på 1600 kroner, ville hun kunne ha arbeidet vesentlig mindre, og fått den samme inntjeningen.

— Jeg kjenner veldig på om det er riktig, og er usikker på om jeg skal fortsette på denne måten. Brutalt sett så betyr det jo at jeg velger bort tid med familie og venner, samtidig som jeg ikke tjener mer, konstaterer hun.

GENUIN INTERESSE

— I lengden er det vanskelig å forsvare overfor de nærmeste at jeg velger dem vekk for å gjøre dette. Jeg får stadig spørsmål om det egentlig er verdt det, sier advokaten.

Hvorfor velger hun så likevel å arbeide på denne måten?

— For min del handler det om at jeg er genuint interessert i det fagområdet jeg nå jobber med — det er dette jeg har lyst til å arbeide med. Og når jeg har engasjert meg i en sak, synes jeg det er vanskelig å gi den fra meg. Jeg føler et ansvar overfor klienten. Likevel, om ikke vilkårene blir endret er jeg usikker på hvor lenge jeg kan holde på med dette. Det går på bekostning av andre ting.

— Det vil være en tragedie for rettstaten hvis alle som faktisk har lyst til å jobbe med dette fagfeltet, og kan det godt, etter hvert velger å slutte — og man dermed blir sittende igjen med de som ikke kan velge annerledes. Til syvende og sist vil det være vi som samfunn, og klientene, som vil tape på det, sier Knapstad.

”

I praksis betyr det at jeg må jobbe mer på kveldene og i helgene for å få det til å gå rundt.

TAPER PÅ STYKKPRIS

Derfor er hun glad for at Advokatforeningen har valgt å aksjonere for advokatenes vilkår.

— Jeg støtter streikeaksjonen helt og holdent. Det er veldig bra at den retter seg mot Høyesterett, så den i minst mulig grad går ut over klientene. Jeg setter stor pris på de advokatene som tar den kampen og byrden for oss alle. Det står det stor respekt av, sier Knapstad.

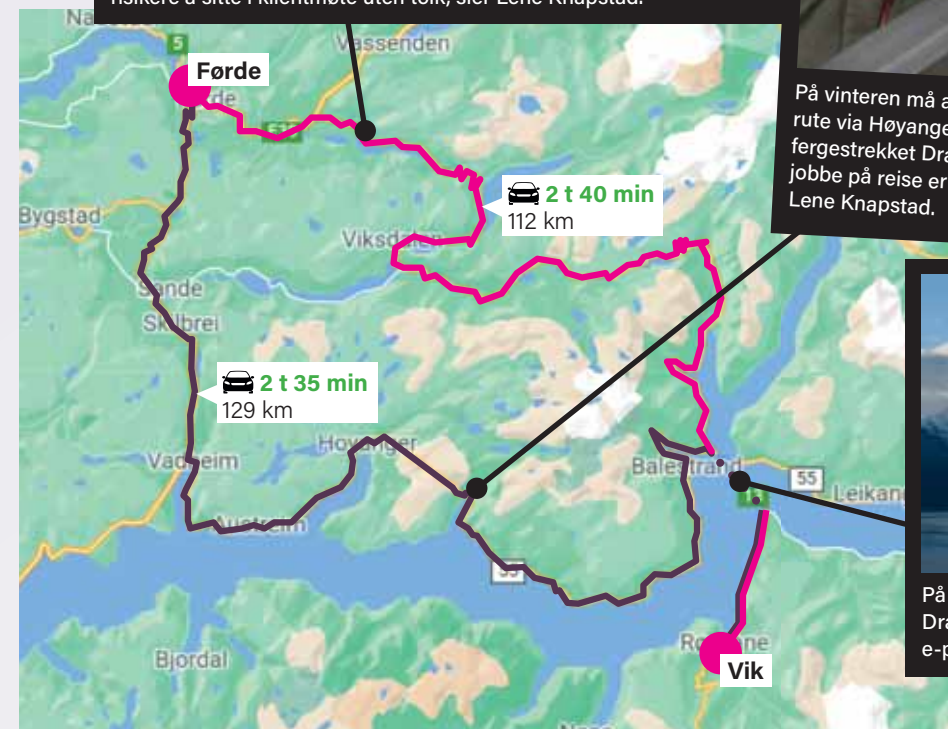
Hun mener både stykkprissatsen, reisefraværsgodtgjørelsen og salærsatsen må gjøres noe med.

— Det mest demotiverende er nesten alltid å bruke flere timer enn jeg får betalt for i stykkprissats. Det hender jeg har en ukomplisert sak og en klient som krever lite, og at jeg klarer å holde meg innenfor timetallet, men det er absolutt unntaket. I de aller fleste sakene jobber jeg flere timer enn jeg får betalt for. Og jo mindre saken er, jo vanskeligere er det å holde seg innenfor stykkprissatsen.

— Halv reisefraværsgodtgjørelse har nok en enda større effekt for oss her i distriktene enn andre steder. Det gjelder ikke bare advokatene, men også sakkyndige psykologer, som særlig er involvert i saker om barn. Etter halveringen er mitt inntrykk at det er få av dem som tar slike oppdrag. De er blitt

I sommerhalvåret går raskeste reiserute via den svingete veien opp Gaularfjellet som ikke har telefondekning. – Jeg ser oppgitt reisetid er ca. to og en halv time. Det stemmer dersom det ikke er et eneste stopp for veiarbeid på hele turen, noe det normalt er, og dersom jeg kjører rett på fergen. Men når jeg har bestilt tolk, slik jeg ofte har, må jeg alltid legge inn noe ekstra margin til fergen for ikke å risikere å sitte i klientmøte uten tolk, sier Lene Knapstad.

På vinteren må advokaten kjører en cirka 20 kilometer lenger rute via Høyanger. Også her må hun krysse Sognefjorden på fergestrekket Dragsvik Vangsnes. – Det nærmeste jeg kommer å jobbe på reise er å lytte til podkaster med fagrelatert innhold, sier Lene Knapstad.

På den snaut halvtimelange fergeturen mellom Dragsvik og Vangsnes kan Lene Knapstad lese e-post. Foto: Willy Haraldsen, NTB

en flaskehals, dermed må sakene vente.. Til slutt går det ut over de barna det gjelder, sier Knapstad.

– UREALISTISK Å JOBBE PÅ REISE

Særlig oppgitt er hun over begrunnelsen som ble gitt den gang salæret ble halvert; at advokatene skal kunne jobbe på reise.

— Dette er det ingen realitet i overhodet. Jeg kan lese e-post på fergen, det er det eneste. Når jeg kjører fra Førde til Vik fengsel så kjører jeg over Gaularfjellet, når veien ikke er vinterstengt. Der er det et langt strekke uten mobildekning. Og på svingete, smale vestlandsveier oppleves det strengt tatt ikke som forsvarlig å finne frem mobilen.

— Angrer du noen gang på at du flyttet tilbake til Førde?

— Nei, for oss som familie var det riktig å flytte hjem. Da vi gjorde det var jeg spent på arbeidsmarkedet, men det ble jeg egentlig positivt overrasket over. Jeg har interessante saker og juridiske problemstillinger. Utfordringen min er at jeg jobber mer enn det som er bra for helsen og familien min. Så for min del handler det om å klare å regulere det ned til et levelig nivå. Det er krevende å finne den balansen — jeg må jo også være trygg på å ha nok inntjening for å dekke kostnadene, poengterer advokaten.

Likevel ser hun noen lyspunkter.

— Tidligere måtte vi helt til Bergen for å gjennomføre tilrettelagte avhør. Nå gjør vi det på barnehuset her ved siden av oss. For oss er det en himmelvid forskjell. •

- Tilbudet blir skjevt

- Når jeg prater med kolleger nå, opplever jeg at en stadig høyere andel sier at fri rettshjelp-saker kan de faktisk ikke ta lenger. Jeg tror vi allerede nå ser en langt lavere andel advokater som driver med slike saker enn det var før, sier Johannes Bakkevig i Fredrikstad. Her med Helge S. Gasser (t.v.) og advokatfullmektig Jarle Brandstorp utenfor tinghuset i Fredrikstad.

Sorenskriver Ragnhild Borgerud støtter aksjonen. - Vi må ha en reisegodtgjørelse som gjør at advokatene er villig til å ta på seg oppdrag et stykke unna. Ellers vil det bli et skjevt tilbud til de som ikke er i nærheten av et rettslokale og trenger advokat, sier hun. Foto: Henrik Skjevestad

- Må få bruke tid

Vestland krets aksjonerte utenfor Hordaland tingrett i Bergen den 18. november. Sorenskriver for Hordaland tingrett, Håkon Rastum, støtter advokatene.

- Jeg har stor forståelse for bakgrunnen for kravet. Det er viktig for oss som domstol at advokatene har ansvarlig økonomi til å bruke den tiden de bør, sa han til Bergens Tidende. Også Gatejuristen i Bergen støttet aksjonen.

Her Rikke Arnesen fra det nyetablerte firmaet FAM Advokat og Elden-partner Per Magne Kristiansen. Foto: Maria Hessen Jacobsen

Fikk beste sendetid på TV

NRK Midtnyttss kveldssending dekket Trøndelag krets aksjon utenfor tinghuset i Trondheim den 25. november. Kretsleder Anita Rian Lykken ble intervjuet sammen med sorenskriver Leif Østerbø. - Aksjonen er støttet av Psykologforeningen. Vi er her i dag fordi også sorenskriveren har støttet oss og gitt uttrykk for at det også er risiko knyttet til sakkyndigordningen, sa Lykken. - Dette handler om rettssikkerhet for alle. Det å ha et godt tilbud med god rekruttering, er viktig for god rettssikkerhet. Og vi ser at salæret ikke har fulgt lønnsutviklingen, sa Østerbø. Faksimile: NRK Midtnytt

Full lønn i to timer for heldagsjobb

Sortland-baserte Trude Wold, nestleder i Advokatforeningen, ble intervjuet av Dagsrevyen den 9. november. Hun fortalte at hun tidlig samme dag hadde reist fra Sortland til Bodø for å bistå i en barnevernssak. Hele dagen gikk med, men Wold fikk kun full betaling for to av timene. - De svakeste i samfunnet får dårligere bistand enn det vi ønsker, sier hun. Faksimile: Dagsrevyen

- Folk ble rystet

Advokater i Tromsø stilte seg opp en hustrig novemberlørdag midt i byen og bød på kaffe og boller.

- Folk virket oppriktig rystet over at advokater av alle ikke har forhandlingsrett. De hadde også forståelse for at prisstigningen får en dramatisk effekt på lønnsomheten når rettshjelpsatsen har stått i ro i forhold til konsumprisindeksen i nærmere tjue år, sier advokat Ola Knapp Pedersen.

- Akkurat som rørleggere

- Dette er ikke advokatens lønn. Akkurat som når en rørlegger fakturerer deg for å fikse lekkasje på badet, så skal det du betaler dekke alle driftsutgifter, i tillegg til lønn. Det samme gjelder for advokatene, sa advokater i Moss til Moss avis, som dekket advokat-aksjonen utenfor Moss tinghus 11. november. Over tjue advokater deltok. Foran Nathalie Brinkmann og Thomas Andrews. Foto: Marte Reier

Kretsstyret tjente 1,2 millioner i snitt

Lokalavisen i Telemark hadde sjekket snitt-inntektene til kretsens syv styremedlemmer før aksjonen, og lurte på om advokatene ville få forståelse for aksjonen, ettersom snittinntekten var over millionen.

- Det ligger veldig mange timer arbeid bak en slik inntekt. Som forsvarer eller bistandsadvokat må du også regne med å bli kalt ut til alle tider av døgnet og på lørdager og søndager, uten at du får ulempetillegg eller overtid av den grunn, svarte kretsleder Heidi Amlie Grindem. Sorenskriver Dag Bjørvik i Telemark tingrett sa han hadde full forståelse for at salærsats og reisesalæret må justeres. Foto: Torbjørn Tungesvik, Varden

At advokater skal få dårligere betalt på reise enn aktorer og dommere, er urimelig, mener Kristin Fagerheim Hammervik. Foto: Rune Kr. Ellingsen / Bodonu.no

– Krevende bistandssaker blir tapsprosjekter

– Det er provoserende at vi smykker oss med en rettshjelpsordning som i praksis fungerer så dårlig, sier Kristin Fagerheim Hammervik, leder i Bistandsadvokatutvalget.

TEKST: KARI HEGSTAD

Hun er advokat og partner i Advokatfirmaet AGA i Bodø, og fast bistandsadvokat for Salten og Lofoten tingrett og Hålogaland lagmannsrett.

Som bistandsadvokat arbeider hun under nok så like vilkår som forsvarerne ellers, med samme salærsats, halvt reisesalær og en stykkprisordning med store praktiske utfordringer.

– Bistandsadvokatene har faktisk en enda lavere stykkpris i hovedforhandling enn forsvarerne. Arbeidsinnsatsen i retten er selvfølgelig mer

”

Jeg opplever det som fullstendig håpløst at tanken bak halveringen er at man skal kunne utføre arbeidsoppgaver på reisen.

krevende for dem enn for oss, men også vi bruker masse tid på klientoppfølging i forkant av hovedforhandling som ikke gir seg utslag andre steder enn på timelistene våre, forklarer Hammervik.

– KONTAKTES DØGNET RUNDT

Særlig i krevende saker, og to-tre dagers hovedforhandlinger, opplever hun at satsen til tider er så lav at det hele blir et tapsprosjekt.

– I familievoldssaker kan bistandsoppdraget typisk omfatte både en mor og barn som ikke har noen interessekonflikt, men som likevel har behov for separate samtaler og tett oppfølging hver for seg. Samlet blir tidsbruken ofte mer enn det stykkprisen gir oss betalt for. Stykkprisen er dessuten den samme, enten bistandsadvokaten har en eller flere fornærmede i en sak. Dette i motsetning til forsvarere som nesten aldri bistår mer enn en klient i hver sak.

Mangelen på ordnet arbeidstid for klientoppfølging er en av de store utfordringene i salærdebatten, mener hun.

– Fornærmede i straffesaker har ofte opplevd et traume, og behovet for å stille spørsmål om politiets arbeid, erstatningskrav, prosessen eller spille inn tematikk til etterforskningen kan melde seg til alle døgnet tider. Likevel honoreres vi etter samme sats uansett hvor mange timer vi har jobbet, på hvilke dager og hva klokka er.

– HÅPLØST REISESALÆR

Også halveringen av reisesalæret har fått hard medfart i debatten, og særlig i distriktene er dette blitt pekt på som et merkbart problem.

– Nordland er et langt fylke, og det er lange avstander mellom byene og domstolene. Jeg opplever det som fullstendig håpløst at tanken bak halveringen er at man skal kunne utføre arbeidsoppgaver på reisen. Ofte kjører man bil, og kan i høyden ta telefoner. På flyreiser sitter man så tett opp i andre at man i realiteten kan lese i boka til passasjerene i setet foran.

Hammervik trekker også frem et eksempel fra forsvarerhverdagen til en av kollegaene på kontoret:

– I forbindelse med et bevisopptak som foregikk drøye to timers kjøring fra Bodø, hadde både aktor, dommer og forsvarer samme reisevei. De to statsansatte fikk betalt for en normal arbeidsdag, inkludert kjøretiden. Alle kjørte i egen bil i til sammen fire timer, men forsvarer fikk kun betalt for to timers reisevei. Ofte har man i slike situasjoner også klient med i bilen, og av den grunn er det uaktuelt å ta telefoner knyttet til andre saker for å

Strøk 30,5 timer

– Bistand til en eldre kvinne i et komplisert skifteoppgjør utgjorde til sammen 52 timer. Stykkpris fra Statsforvalteren i slike saker er syv timer. Det ble fremsatt en godt begrunnet søknad om dekning etter medgått tid. Detaljerte timelister som beskrev tidsbruk og de konkrete arbeidsoppgaver ble lagt ved. Statsforvalteren «skjønnet» over dette og konkluderte med at 21,5 timer var å anse som nødvendig bistand. Ytterligere begrunnelse for timeantallet ble ikke gitt.

fylle opp den fakturerbare tiden som staten ved et pennestrøk har tatt fra oss, forteller hun.

– IKKE RETTSSTATEN VERDIG

Noe av det som provoserer henne mest, er politikernes manglende vilje til å tilrettelegge for en åpen dialog med advokatene.

– I mitt hode er det selvsagt at advokatene skal ha en forhandlingsrett. Alle sammenliknbare yrkesgrupper med tanke på utdanningsnivå og ansvar har jo det. Hvordan skal man ellers kunne utveksle erfaringer eller få forståelse hos lovgiver og beslutningstakere?

– Den eneste forpliktelsen vi ber om er jo at partene årlig setter seg ned og prater sammen, så det at forhandlingsretten sitter så langt inne hos politikerne, synes jeg ikke er rettsstaten verdig, rett og slett. Vi smykker oss med en rettshjelpsordning som i praksis fungerer dårlig. •

Jobbet hele kvelden – fikk betalt for en halvtime

Stykkpris-regimet sables ned: Det går så å si alltid i det offentliges favør, mener en rekke advokater. For eksempel mener staten at et ankeskriv kan gjøres unna på en halvtime. – Jeg tror ikke lagmannsretten har lyst til at vi skal bruke så kort tid, sier forsvarer Marte Svarstad Brodtkorb.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

En halvtime er jo ingenting, og viser bare at de som har bestemt hva vi skal få betalt for, ikke vet noen ting om hverdagen vår, sier Brodtkorb.

Hun driver et enkeltmannsforetak i et advokatfelleskap, er fast forsvarer i Oslo tingrett og i Borgarting lagmannsrett, og er ikke blant advokatene med lavest inntekt.

– Jeg er egentlig et dårlig eksempel, fordi jeg som fast forsvarer her i Oslo får nok saker. Men ute i distriktene må det være mye vanskeligere. Dette er definitivt ikke noen ni til fire-jobb, sier hun.

Hun har jobbet som forsvarer i 23 år og har opparbeidet et godt klientgrunnlag, men er i konstant beredskap, og jobber som regel også i helgene, uten å få ekstra betalt for det.

– Om det skjer noe på en lørdag, kan jeg ikke tenke at det er helg. Og fordi jeg som regel skal i retten på mandager, så jobber jeg jo på søndagene også.

GODT EKSEMPEL

I Facebook-gruppen «Ingen rettssikkerhet uten rettshjelp»

Marte Svarstad Brodtkorb er glad for at advokat-streiken ser ut til å ha bred støtte blant advokater.

har mange advokater delt sine erfaringer med det offentlige. Den ene etter den andre har fått avslag på søknader om utvidet fri rettshjelp, eller utvidet tid til andre presserende oppgaver.

«Kvelden er brukt til støtteskriv til anke over interneringskjennelse. Betaling: Stykkpris 30 minutter», skrev Marte Svarstad Brodtkorb den 16. november.

– Den dagen hadde jeg forsvarervakt og var ferdig med det siste rettsmøtet klokka 17, og måtte derfor skrive støtteskrivet på kveldstid. Da gikk jo kvelden til det. Men mens andre hadde fått overtid, fikk jeg betalt for tretti minutter. Det synes jeg er irriterende.

Men hun orker ikke å la rammebetingelsene ergre seg for mye i hverdagen.

– I forbindelse med aksjonen ble vi oppfordret til å komme med eksempler, og jeg synes dette var et typisk eksempel.

KUNNE LÆRT OPP UNGE

Hun er en erfaren advokat som kunne hatt mye å bidra med i opplæringen av en fullmektig innenfor strafferetten, men ser seg ikke i stand til å ansette en advokatfullmektig.

– Det blir for vanskelig, når du lever av offentlig sats. Det synes jeg er kjempesynd.

Etter at Domstoladministrasjonens nye salærenhet ble opprettet ved nyttår, tar det nå også mye lenger tid enn før å få penger på konto, forteller hun.

– Selv har jeg ikke fått utbetalt salær siden 12. oktober, fordi jeg har stått i en lang sak, og har hatt min hovedinntekt fra denne. Da merkes det godt at det tar lang tid for utbetaling. Det er ikke slik at min huseier her på kontoret sier at jeg derfor ikke trenger å betale husleie. •

Ber om 4-gangern

Advokatforeningen har bedt Justis- og beredskapsdepartementet om å øke stykkprisen for å skrive anke eller støtteskriv til to timer.

«Dagens sats på 0,5 ganger rettshjelpsatsen i tillegg for utarbeidelse av anke eller støtteskriv, bør revurderes. Selv anker som er helt summariske, vil innebære mer enn en halv times arbeid. I de sakene der det er anførsler av vesentlig betydning, tar det betydelig mer enn tretti minutter å utferdige et ankeskriv.»

«(...) Stykkprisen for skriving av anke etter § 9 tredje ledd bør derfor økes til to ganger rettshjelpsatsen, med mulighet for honorering etter medgått tid i mer omfattende saker.»

Foreningen har bedt om en lang rekke økninger i stykkprisene på mange områder.

Kilde: Forslag til endringer i rettshjelpsats og stykkpriser fra 1. januar 2022 fra Advokatforeningen til Justisdepartementet, datert 5. november 2020.

JUSTISDEPARTEMENTET:

– Vi er klar over at flere stykkpriser er for lave

Advokatforeningens krav må sees i sammenheng med resten av justisfeltet, og økninger i salærsatsen og stykkprisene vil gå utover andre gode tiltak, sier statssekretær John-Erik Vika (Sp) i Justis- og beredskapsdepartementet.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatbladet har stilt spørsmål til Justis- og beredskapsdepartementet om Advokatforeningens krav om forhandlingsrett, om hva regjeringen mener om streiken som fører til at straffesaker stopper opp i Høyesterett, og om stykkpris-ordningen.

Statssekretær John-Erik Vika (Sp) har svart på våre spørsmål på e-post.

– Hvorfor får ikke Advokatforeningen forhandlingsrett om den offentlige salærsatsen?

– Justis- og beredskapsdepartementet har siden 1999 hatt en avtale med Advokatforeningen om å møtes årlig for å drøfte salærsatsen og stykkprisene. Foreningen har informasjon og kunnskap som er meget nyttig for departementet. Jeg deltar på møtet neste uke (*i uke 50, red.amerk.*), og tar med meg innspillene fra Advokatforeningen i arbeidet med budsjettet for 2023.

– Denne regjeringen foreslo å økte satsen kort tid etter at vi kom i regjeringen. Så er det jo slik at departementet alltid vil måtte gjøre prioriteringer i forbindelse med de årlige budsjettprosessene. Eventuelle økninger i salærsatsen og stykkprisene vil gå utover andre gode tiltak på justisfeltet.

– Er det aktuelt å tilby Advokatforeningen forhandlingsrett, og i tilfelle når?

– I den forrige regjeringens budsjettforslag var det ikke foreslått å prisjustere rettshjelpssatsen, men denne regjeringen fant midler i tilleggsnummeret til å prisjustere rettshjelpssatsen, slik at satsen for 2022 øker fra 1085 kroner til 1107 kroner. Jeg skal snart møte Advokatforeningen til årlige drøftinger

om salærsatser og stykkpriser med arbeidet med 2023-budsjettet, og ser frem til et nyttig møte.

– Hva synes regjeringen om at nye straffesaker i praksis ikke vil bli behandlet i Høyesterett som følge av streiken?

– Det er Advokatforeningens privilegium å aksjonere når de mener det er behov. Nå vil jeg og resten av departementet jobbe videre med statsbudsjettet for 2023, og i den forbindelse vil det være naturlig å ta med alle synspunktene til Advokatforeningen. Så er det nok en gang viktig for meg å poengtere at dette må sees i sammenheng med resten av justisfeltet.

– Mange advokater er sterkt kritiske til stykkpris-systemet, og mener at det er umulig å behandle saker på en forsvarlig måte på den tiden stykkprisen dekker. For eksempel skal ankeskriv etter stykkprisen gjøres unna på en halv time. Vil regjeringen utvide antall timer i stykkpris-ordningen, i så fall på hvilke områder?

– Over tid er tanken at stykkprisene skal dekke det man i gjennomsnitt bruker av tid på en viss type sak. Stykkprisene stimulerer på den måten til spesialisering og effektivisering, noe jeg ser som positivt. I tillegg har advokatene adgang til å søke statsforvalteren om å få dekket arbeidet for såkalt medgått tid i de sakene der advokaten har sett seg nødt til å bruke langt flere timer enn det som følger av stykkprisene. Når det er sagt, er departementet klar over kritikken om at flere av dagens stykkpriser er for lave. Dette er også påpekt av rettshjelpsutvalget i NOU 2020:5 *Likhet for loven* som nå er til oppfølging i departementet. •

John-Erik Vika var ordfører i Eidsvoll kommune da han ble statssekretær. Han har bakgrunn fra politiet, og har blant annet vært seksjonssjef for Politiets utlendingsenhet på Gardermoen, og fra 2017 vara på Stortinget. Foto: Senterpartiet

Helsepersonell har ventet spent på Høyesteretts avgjørelse i saken. Foto: Nina Schmidt

Høyesterett gir grønt lys for legelisten.no

Befolkningens informasjonsbehov trumfer Legeforeningens ønske om å reservere seg mot offentlig evaluering av leger på nett.

TEKST: KARI HEGSTAD

Bakgrunnen for saken som fikk sitt endestopp i Høyesterett tirsdag 7. desember (HR-2021-2403-A), var at Legeforeningen hadde gått til søksmål med påstand om at Legelisten.no ikke hadde rettslig grunnlag, såkalt behandlingsgrunnlag, til å publisere subjektive brukervurderinger av helsepersonell på sine nettsider.

Formålet med disse offentlige vurderingene er å gjøre det enklere for pasienter å velge behandler, enten det er snakk om fastlege, tannlege, spesialist, kiropraktor eller psykolog.

Legeforeningen har på sin side vært bekymret for at disse omtalene kan medføre at behandlere bevisst eller ubevisst føler seg presset til å opptre på en måte som ikke er faglig forsvarlig. Dette på grunn av erfaringer med at leger er blitt truet med,

Faksimile av legelisten.no.

eller utsatt for negative tilbakemeldinger på nett fra pasienter som ikke har fått det de ønsker — for eksempel en sykemelding eller en henvisning.

GDPR-UENIGHET

Behandlingsgrunnlaget som er nødvendig for at Legelisten skal kunne publisere brukervurderingene, fremgår av personvernforordningen (GDPR).

Ifølge artikkel 6 nr. 1 bokstav F må behandlingen av opplysningene være nødvendig for å ivareta de berettigede interessene som begrunner nettopp denne behandlingen. I dette tilfellet dreide «behandlingen» seg om innhenting og publisering av brukervurderinger på nett.

I tillegg må disse berettigede interessene i en interesseavveining veie tyngre enn interessene til de som omtales.

Det var disse vilkårene som ble gjenstand for grundige vurderinger i Høyesterett, etter at Legelisten vant frem både i Personvernemnda, tingretten og i lagmannsretten.

- ALLMENT INFORMASJONSBEHOV

«Det er et betydelig behov for informasjon til befolkningen som grunnlag for valg av leger og andre tilbydere av helsetjenester. Legelisten.no fremstår som det klart mest effektive tilbudet av slik informasjon i dag, selv om et system som utelukkende er basert på subjektive brukervurderinger, har klare svakheter», skriver førstvoterende dommer Erik Thyness.

Høyesterett mener at Legelisten har tilfredsstillende tiltak for å begrense personvernulempene som følger med de offentlige omtalene. Tiltakene innebærer at helsepersonell blant annet kan be om sletting av enkelte ytringer, og i spesielle tilfeller reversere seg mot å være oppført på listen «dersom tungtveiende grunner krever det».

I likhet med tidligere instanser, konkluderte også Høyesterett med at Legeforeningens anke måtte forkastes.

«Etter en samlet avveining av de relevante momenter er min vurdering at de berettigede hensyn som ligger til grunn for Legelisten.no — og da særlig allmennhetens behov for informasjon om tilbydere av helsetjenester — må veie tyngre enn hensynet til helsepersonellens personvern», understreket Thyness.

Saken reiste prinsipielle spørsmål som ikke tidligere er blitt avklart, og dommen gir derfor nyttig veiledning om bestemmelsene om behandlingsgrunnlag i GDPR. •

— JU\$NYTT —

Nr. 9/2021

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Forsikringsrett: Anvendelse av avkortningsregelen i FAL § 4-2, jf. § 4-1 under boligselgerforsikringer

Høyesteretts dom 28. oktober 2021 - **HR-2021-2102-A** - har betydning for anvendelsen av avkortningsregelen i forsikringsavtaleloven (FAL) § 4-2, jf. § 4-1 under boligselgerforsikringer (tidligere eierskifteforsikringer).

Saken gjaldt forsikringsgivers krav om regress mot selger for utbetaling til kjøper under en eierskifteforsikring. Ved inngåelsen av forsikringsavtalen fylte boligselgeren ut et egenerklæringsskjema. Selgers avkryssing på skjemaet var på flere punkter uriktig.

Forsikringsselskapet utbetalte et omforent beløp til kjøperen, og krevde beløpet tilbake gjennom et regressøksmål mot boligselgeren. Dommen er enstemmig i resultatet, men én dommer hadde en særmerknad.

Høyesteretts *flertall* (Hilde Indreberg, Wilhelm Matheson, Knut H. Kallerud og Wenche Elizabeth Arntzen) kom til at regresskravet hadde grunnlag i FAL § 4-2 andre ledd om forsømmelse av forsi-

kringstagerens plikt til å gi korrekte opplysninger om forhold av betydning for selskapets «vurdering av risikoen», jf. § 4-1 første ledd.

FAL § 4-2 andre ledd forutsetter at selgeren «ikke bare er lite å legge ... til last». Egenerklæringen er både en del av sikrede (selgers) og kjøpers avtale, og del av forsikringsavtalen mellom sikrede og forsikringsselskapet (forsikringsgiver).

Det særegne ved denne typen forsikring er at egenerklæringen utgjør selve grunnlaget for inngåelsen av forsikringsavtalen, samtidig som den også kan utløse det senere mangelskravet (forsikringstilfellet). Konklusjonen ble at uriktige egenerklæringer etter omstendighetene vil kunne føre til avkortning etter § 4-2, jf. § 4-1.

Mindretallet (Erik Thyness) kom til at avkortningen ikke kunne reguleres av § 4-1 og § 4-2. Regresskravet måtte forkres i FAL § 4-9 om sikredes (selgers) fremkalling av forsikringstilfellet.

Han bygget dette på at selgers opplysninger i egenerklæringsskjemaet ikke er egnet til å påvirke selskapets vurdering av risikoen. Spørsmålene i egenerklæringsskjemaet knytter seg til boligens tilstand. Formålet med egenerklæringsskjemaet er at det skal inngå i opplysningene som gis potensielle kjøpere av boligen, og dermed redusere risikoen for at selger skal pådra seg mangelsansvar etter avhendingsloven.

Boligselgerens anke ble enstemmig forkastet. Det skulle foretas full avkortning i selskapets ansvar. Selgeren var sterkt å bebreide for de uriktige opplysningene. For Høyesterett hadde Forbrukerrådet erklært partshjelp for selgeren. Ut fra resultatet må selgeren betale 741.093 kroner med tillegg av renter og saksomkostninger for tre instanser til motparten.

Forbrukerrådet er solidarisk ansvarlig for saksomkostninger for Høyesterett.

Strafferett: Mobiltelefon til 13 år gammel gutt inndratt

Høyesteretts enstemmige dom 18. november 2021 - **HR-2021-2249-A** - tok stilling til om en mobiltelefon som en 13 år gammel gutt hadde benyttet til spredning av et bilde som seksualiserende barn, kunne inndras etter straffeloven § 69 første ledd første punktum bokstav c.

I avsnitt 13-19 drøfter Høyesterett om mobiltelefonen kan inndras. Etter blant annet å ha sett på det som følger av EMK og EMD-praksis, fant Høyesterett det klart at inndragning kan skje også overfor personer under 15 år.

I avsnitt 20-29 drøfter Høyesterett om mobiltelefonen burde inndras, noe som ble besvart bekreftende. Da gutten var under

den kriminelle lavalderen, var inndragning den eneste tilgjengelige reaksjon fra det offentlige i saken. Inndragning er ikke straff etter intern norsk rett, jf. straffeloven § 29 og Grunnloven § 96, men en annen strafferettslig reaksjon, jf. straffeloven § 30 første ledd bokstav c.

Inndragningen var i dette tilfellet også proporsjonal eller forholdsmessig, jf. straffeloven § 69 tredje ledd andre punktum og Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) side 464.

Dommere: Kristin Normann, Ragnhild Noer, Knut H. Kallerud, Wenche Elizabeth Arntzen og Borgar Høgetveit Berg.

Endringslover

(Ikke midl. lover på grunn av covid-19)

1. DESEMBER 2021

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-06-04-55 om endringer i domstolloven mv. (signatur og elektronisk forkynnelse). Endringene gir utvidet mulighet til elektronisk signatur og forkynnelse i domstolene. Lovendringene skal tilrettelegge for en mer moderne og fleksibel saksbehandling i domstolene, hos namsmannen og ved forkynnelser. Se nærmere Prop. 161 L (2020-2021).

1. JANUAR 2022

(flere lover ventes)

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-06-18-124 om endringer i personopplysningsloven og offentlighetsloven (ytrings- og informasjonsfrihet mv.), endringen i personopplysningsloven § 3 - forholdet til ytrings- og informasjonsfriheten. *Hele endringsloven i kraft.*

LOV-2020-12-18-149 om endringer i arveloven (landbrukseiendommer i dødsbo mv.), ny § 99 a om frist for å overføre landbrukseiendom til ny eier. Fristen er tre år fra arvelaterens død. Nærmere vilkår gjelder. Er arvelateren død før 1. jan. 2022, regnes fristen fra 1. jan. 2022 og ikke fra tidspunktet for arvelaterens død. **LOV-2019-06-07-20** om endringer i avhendingsloven (trygge-re bolighandel). Disse viktige endringene er omtalt i Ju\$nytt nr. 8/2021. Fra 1.1.2022 kan blant annet en bolig ikke selges «som den er».

Kunnskapsdepartementet

LOV-2021-06-18-132 om endringer i statsborgerloven og integreringsloven (endring i kravene til oppholdstid mv.).

LOV-2021-06-11-81 om endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøtteleven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (formål og oppgaver for universiteter og høyskoler, studentrettigheter, fagskoleutdanningens omfang, behandling av personopplysninger, yrkeskvalifikasjoner fra tredjeland mv.), *delt ikraftsetting.*

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

LOV-2021-06-18-131 om endringer i lov om elektronisk kommunikasjon (lagring av IP-adresser mv.), blant annet ny § 2-8 a og § 2-8 b. Det er innført en plikt for tilbydere av elektroniske

kommunikasjonstjenester (ekomtjenester) til å lagre IP-adresser slik at politiet kan få tilgang til IP-adressene for å bekjempe alvorlig kriminalitet.

LOV-2021-06-11-77 om endringer i likestillings- og diskrimineringsloven mv. (universell utforming av IKT-løsninger).

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2021-06-11-59 om endringer i arbeidsmiljøloven mv. (tiltak for å bekjempe arbeidslivskriminalitet), *hele endringsloven i kraft.* Fra 1.1.2022 trer bl.a. straffeloven ny § 395 om lønnstyveri og ny § 396 om grovt lønnstyveri i kraft.

Klima- og miljødepartementet

LOV-2021-06-11-75 om endringer i Svalbardloven (tungoljeforbud m.m.).

Barne- og familiedepartementet

LOV-2020-05-20-42 om endringer i markedsføringsloven mv. (gjennomføring av forordning (EU) 2017/2394 om forbrukervernsamarbeid).

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2019-06-21-42 om endringer i apotekloven, legemiddel-loven og folketrygdloven (overtredelsesgebyr). Overtredelsesgebyr vil nå være en reaksjonsmulighet ved brudd på enkelte handlingsnormer i apotekloven (ny § 9-6), legemiddeloven (§ 28 a andre ledd) og folketrygdloven (ny § 25-6 a).

LOV-2018-06-22-76 om endringer i alkoholloven, atomenergilo-ven, folkehelseloven, legemiddeloven, lov om medisinsk utstyr og strålevernloven (overtredelsesgebyr mv.), *delt ikraftsetting.*

Nye lover

1. JANUAR 2022, se også nr. 8/2021.

Forsvarsdepartementet

Etterretningstjenesteloven – LOV-2020-06-19-77, delt ikraft-setting.

Sivilprosess: Tvisteloven § 29-13 første ledd og uttrykket «formuesverdier»

Anke over dom i en sak om formuesverdier kan ikke fremmes uten lagmannsrettens samtykke hvis ankegenstandens verdi er mindre enn 250.000 kroner, jf. tvisteloven § 29-13 første ledd. Dette gjelder ikke hvis saken gjelder ideelle interesser, jf. tvisteloven § 17-1 tredje ledd.

Hva som er et formueskrav, er omtalt i NOU 2001: 32 B Rett på sak side 809. Dette er nærmere utdypet i Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse **HR-2021-2188-U**.

Ved bedømmelsen av om en sak gjelder en formuesverdi eller ideelle interes-

ser, er det avgjørende hva folk flest vil føle i en tilsvarende situasjon. Partenes rent subjektive vurderinger er ikke avgjøren-de, jf. Rt-2005-1036 avsnitt 17.

Kravet blir følgelig ikke et ideelt krav bare fordi den ankende part ikke har oppgitt at kravet har en økonomisk verdi. Dette innebærer at verdien er lik den økonomiske interesse den ankende part har i å vinne ankesaken, uansett om det er påstått at kravet har en verdi eller ikke, jf. Rt-2005-1036 avsnitt 18.

Hvis en sak både gjelder en formues-

verdi og ideelle interesser, må man ta utgangspunkt i hva som fremtrer som sakens dominerende karakter. Eksempler: Mistrivsel som følge av støy fra en trampoline naboen hadde satt ut, ble i **Rt-2005-1036** ansett som et krav om formuesverdier. Det samme gjelder nabotvister om rett til å ha trær stående. I **HR-2021-2188-U** ble krav om gyldigheten av forvaltningsvedtak om å tillate naboen å oppføre brygger og krav om naborettslig tålegrense ansett som krav om formuesverdier.

Rettsgebyrer:

Forslag om å nedjustere gebyrer i justissektoren til selvkost fra 1. januar 2022

I Prop. 12 L (2021-2022) foreslår departementet justering av enkelte gebyrer i justissekto-ren til selvkost. R = rettsgebyret.

Dette gjelder:

- Gebyret for forliksklage etter rettsgebyrlo-ven § 7 reduseres fra 1,15 R til 1,1 R.
- Gebyret for begjæring om utlegg etter retts-gebyrloven § 14 første ledd reduseres fra 1,25 R til 1,21 R.
- Gebyret ved begjæring om tvangsdekning i pengekrav etter tvangsfullbyrdselsloven kapittel 10 avsnitt III (innregistrering) redu-seres fra 2,1 R til 0,4 R.
- Tilleggsgebyret på ett rettsgebyr når tvangsdekningen gjennomføres fjernes. Det gir totalt en reduksjon av gebyret fra 3,1 R til 0,4 R.
- Gebyret for åpning av konkursbo etter retts-gebyrloven § 16 reduseres fra 25 R til 4,35 R. Reduksjonen vil gjelde også der et foretak tvangsoppløses etter konkurslovens regler.
- Gebyret når bobehandlingen innstilles eller tilbakeleveres loddeierne reduseres fra 12,5 R til 4 R for konkursbo og fra 12,5 R til 2,75 R for tvangsoppløsningsbo.
- Gebyret for forkynnelse av konkursvarsel etter rettsgebyrloven § 25 reduseres fra 0,5 R til 0,4 R.
- Forslaget om nytt rettsgebyr fra 1.1.2022 er for øvrig 1223 kroner.

Vegtrafikkrett: Tilbakekall av førerett på grunn av alkoholbruk - vurderingen av trafikksikkerhetsvilkåret i vegtrafikkloven § 34 femte ledd

Politiets vurdering av trafikksikkerhetsvil-kåret i vegtrafikkloven § 34 femte ledd er i utgangspunktet naturlig å knytte til risi-koen for brudd på vegtrafikklovens § 22 tredje ledd om kjøring i påvirket tilstand, jf. LB-2017-65348 og SOM-2019-2517.

At førerettinnehaveren ikke er edruelig i vegtrafikklovens forstand, og regelmessig bruker bil, er ikke i seg selv tilstrekkelig for å tilbakekalle føreretten. Bestemmelsen i § 34 femte ledd er imidlertid en føre-var bestemmelse som skal praktiseres strengt, jf. Rt-2015-493 avsnitt 23. Det skal ikke mye til for å kunne konstatere at det

er risiko for kjøring i påvirket tilstand. En rimelig mulighet er nok, men det må være konkrete og objektive holdepunkter for at det foreligger en risiko, jf. LB-2017-65348.

Sivilombudet uttalte i sak **SOM-2020-4698** at det at en person med jevne mel-lomrom er beruset på alkohol ikke i seg selv vil gi grunnlag for tilbakekall av føre-rett, så lenge vedkommende selv sørger for at det ikke er risiko for kjøring i påvir-ket tilstand.

Der mulig risiko for kjøring i påvirket tilstand oppstår noe tid etter alkoholinn-taket, og det foreligger informasjon om

alkoholmengden eller måling av alko-holkonsentrasjonen i blodet, bør politiet så langt som mulig anslå påvirkningens varighet før de tar stilling til sikkerhets-vilkåret (at hensynet til trafikksikkerheten krever tilbakekall av førerett).

Tallene for alkoholforbrenning er kjent for mange, og for de fleste vil det være mulig å regne seg frem til når man med tilstrekkelig grad av trygghet kan sette seg bak rattet igjen. Regelmessig «hel-gefull» vil neppe i seg selv kunne være tilstrekkelig til å oppfylle trafikksikkerhets-vilkåret.

Ytringsfrihet: Offentlig ansattes ytringsfrihet og adgang til å opplyse om arbeidssted i offentlig meningsytring

Sivilombudets sak – **SOM-2021-742** – gjaldt spørsmålet om en arbeidsgiver har adgang til å sanksjonere en ansatt for å ha kommet med en offentlig ytring innenfor eget fagfelt. En ansatt i Mattilsynet skrev en privat høringsuttalelse som var kritisk til pelsdyrnæringen. Uttalelsen ble gjengitt i en avis, og Mattilsynet gav den ansatte en skriftlig advarsel og endrede arbeidsoppgaver. Ombudet kom til at klagerens (den ansattes) ytringer var å anse som private ytringer som var vernet av ytringsfriheten, og uttalte:

«[...] Arbeidsgiver hadde derfor ikke adgang til å gi henne en skriftlig advarsel. Anmodningen om å få lese igjennom klagers tekster før publisasjon og kravet om hvordan klager skulle sikre at ytringen fremsto som privat, var i strid med for-budet mot forhåndssensur i Grunnloven § 100 fjerde ledd. Det er verken hevdet eller dokumentert at ytringene påvirket arbeidstakers arbeidsutførsel, eller rent faktisk påvirket virksomhetens mulighet til å gjennomføre tilsyn. Arbeidsgiver hadde derfor ikke adgang til å endre arbeidsoppgavene hennes.

En ansatt vil alltid kunne opplyse om egen utdanning i en offentlig ytring. Det vil normalt også være adgang til å opplyse om arbeidssted og tittel, når det samtidig klart fremgår at ytringen er fremsatt av den ansatte på egne vegne.

Det vil lett virke som et pålegg dersom arbeidsgiver anmoder om å få lese an-sattes private ytringer før de publiseres. Med mindre det er klart for den ansatte at det er ment som et tilbud for å sikre at ytringen ikke er i strid med lojalitets-plikten, og ikke et forsøk på forhåndssensur, vil en slik anmodning være i strid med Grunnloven § 100 fjerde ledd.

Skal en ansatt fratas oppgaver etter en offentlig ytring, må det kunne vises til at arbeidsutførselen, rent faktisk, er påvirket av meningene som fremgår av den offentlige ytringen. Det er kun helt unntaksvis, og bare for en kortere periode, det kan gjøres endringer i arbeidsoppgaver av hensyn til virksomhetens saklige og legitime interesser.»

” Det vil normalt også være adgang til å opplyse om arbeidssted og tittel.

Erstatningsrett: «Bori-dom» nr. 4 – erstatningskrav fra bo-rettslag mot entreprenør

Høyesterett avsa 12. november 2021 enstemmig dom - **HR-2021-2201-A** - som gjaldt krav fra et borettslag mot en entreprenør om erstatning for kostnader til utbedring av bygningsmessige mangler. Entreprenøren ble frifunnet.

Vi har nå fått fire såkalte «Bori-dommer» som gir veiledning for hva som kreves for at entreprenør er ansvarlig *utenfor kontrakt* overfor en senere boligkjøper (ansvar etter alminnelig erstatningsrett eller deliktansvar): **Rt-2015-276 Bori**, **HR-2017-1834-A Branncelle**, **HR-2020-312-A Solem** og altså nå **HR-2021-2201-A Hovedgårdparken**.

I den siste dommen redegjør Høyesterett i avsnitt 53-61 generelt om anvendelsen av de alminnelige erstatningsreglene på bustadoppføringslovens område, og i avsnitt 62-74 nærmere om når et supplerende ansvar etter alminnelig erstatningsrett er aktuelt. Høyesterett har en oppsummering i avsnitt 72-74:

STRENG NORM

«Det har vært diskutert hvorvidt den norm som ble etablert i Bori-dommen, knytter seg til ansvarsgrunnlaget eller gjelder erstatningsrettslig vern. Uansett hvordan en bedømmer dette spørsmålet mer systematisk, viser rettspraksis at avgrenskingskriteriene som er trukket frem i Bori-dommen avsnitt 26, gir anvisning på en streng norm. Det skal altså mye til før et slikt ansvar inntreffer. En følge av dette er at det finnes kede ansvarssystemet i kontraktsforhold i mindre grad vil bli påvirket.

I avveiningen det er tale om, skal «tapssituasjonen, karakteren av pliktbruddet og de interesser som beskyttes og håndhevingssynspunkter» inngå. De ulike momentene er delvis overlappende. Men både formuleringene og praksis viser at det kreves at tredjemann er blitt påført et betydelig tap og er satt i en vanskelig situasjon. Videre fremgår at ansvar er nærliggende der pliktbruddets karakter er grovt, for eksempel fordi det er knyttet til grunnleggende forhold som et bygg skal ivareta. Dette kan eksempelvis gjelde pliktbrudd av betydning for sikkerhet og helse. Det supplerende ansvaret vil etter dette kunne virke som et sikkerhetsnett.

Innlemmingen av «håndhevingssynspunkter» i vurderingen vil etter mitt syn langt på vei være et produkt av de foregående punktene: Jo mer tapsbringende, grove eller vesentlige pliktbruddene er, desto større behov vil det være for å kunne sanksjonere dem gjennom et økonomisk ansvar også overfor tredjemann.»

Kort sagt krever et supplerende ansvar (deliktansvar) for entreprenøren med utgangspunkt i sviktende oppfyllelse av plikter etter plan- og bygningsloven at tredjemann er blitt påført et betydelig tap og satt i en vanskelig situasjon.

Dommere: Jens Edvin A. Skoghøy, Wilhelm Matheson, Per Erik Bergsjø. Kine Steinsvik og Knut Erik Sæther.

Trygderett: Tolkningen av folketrygdloven § 8-13 første ledd ved graderte sykepenger i arbeidstakerforhold

Høyesteretts enstemmige dom 2. november 2021 - **HR-2021-2126-A** - har avklart et tolkningsspørsmål når det gjelder folketrygdloven § 8-13 første ledd. Spørsmålet var om vilkåret «evnen til å utføre inntektsgivende arbeid er nedsatt med minst 20 prosent» er oppfylt når arbeidstagerens inntektstap er mindre enn 20 prosent.

Høyesterett kom til at om dette vilkåret er oppfylt, skal avgjøres på grunnlag av reduksjon i arbeidstiden. Det er ikke et vilkår at også inntekten fra inntektsgivende arbeid er redusert med minst 20 prosent. Ordlyden i bestemmelsen var avgjørende, og ordlyden er viktig på trygderettens område, jf. Ot.prp. nr. 29 (1995-1996) side 5.

Uttalelsene i forarbeidene er ikke så klare at Høyesteretts forståelse av ordlyden kunne settes til side.

Bakgrunnen for saken var en kvinne som hadde to deltidsstillinger med forskjellig lønnsnivå. Hun ble sykmeldt fra den ene stillingen, og den samlede arbeidstiden ble redusert med 20 prosent. Men Nav og Trygderetten avslo hennes krav om sykepenger fordi inntektstapet var mindre enn 20 prosent. Trygderettens avgjørelse ble kjent ugyldig.

Dommere: Bergljot Webster, Ragnhild Noer, Arne Ringnes, Espen Bergh og Knut Erik Sæther.

Strafferett: Straffutmåling for seksuell omgang med noen mellom 14 og 16 år - samfunnsstraff

Høyesteretts enstemmige dom 4. november 2021 - **HR-2021-2145-A** - gir veiledning for straffutmålingen for tilfeller av seksuell omgang med noen mellom 14 og 16 år. Høyesterett kom til at det kunne gis samfunnsstraff for en mann på 22 år som hadde hatt samleier med en jente fra hun var 15 år og 5 måneder gammel. Straffeloven § 308 fikk ikke direkte anvendelse da aldersforskjellen på syv år var noe mer enn den aldersforskjellen (4-5 år) som aksepteres etter § 308.

Høyesterett la vekt på at de var kjærester da den seksuelle omgangen fant sted, noe de fortsatt var da saken ble behandlet i Høyesterett. Det var ikke noe som tilsa at jenta var utnyttet på noe vis. Hun var også i det øvre alderssjiktet etter § 302.

Tiltalte tilstod også allerede i første avhør. Straffen ble samfunnsstraff i 120 timer. Hver sak må vurderes for seg, og det skal være forholdsmessighet mellom handling og straff. Før dommen nå var det ingen eksempler på at Høyesterett har gitt samfunnsstraff. Det var tvert imot uttalt at det skal mye til, jf. Rt-2014-459 avsnitt 20.

Dommere: Bergljot Webster, Kristin Normann, Ragnhild Noer, Wenche Elizabeth Arntzen og Borgar Høgetveit Berg.

Straffeprosess: Nye standardtekster i uttalelser fra Den rettsmedisinske kommisjon

Dersom Den rettsmedisinske kommisjon finner «vesentlige mangler» ved erklæringen, skal den gjøre retten/påtalemyndigheten oppmerksom på dette, jf. straffeprosessloven § 147 tredje ledd. Kommisjonen har brukt begrepet «vesentlige mangler» som en del av standardtekstene. Men hvorvidt kommisjonen har funnet en vesentlig mangel eller ikke, har ofte blitt oppfattet som at erklæringen enten er godkjent eller underkjent av kommisjonen. Dette er imidlertid en utilsiktet virkning av uttalelsene. Kommisjonen har derfor utarbeidet fire nye standardtekster med virkning fra 1. oktober 2021 som skal gjøre at uttalelsene er mer i samsvar med kommisjonens rolle og funksjon, se Den rettsmedisinske kommisjon, Nyhetsbrev nr. 4/ august 2021. Se www.sivilrett.no/drk.

Arbeidsrett: Søksmålsfristene i arbeidsmiljøloven § 17-4 første ledd er en absolutt prosessforutsetning

Høyesteretts ankeutvalg har i **HR-2021-2042-U** en kort og god oversikt over søksmålsfristene i arbeidsmiljøloven § 17-4 første ledd.

(1) Søksmålsfristene i § 17-4 første ledd er absolutte og gjelder uavhengig av om de forhold som påberopes som grunnlag for søksmålet, var kjent for arbeidstageren da søksmålsfristen løp.

(2) Overholdelse av søksmålsfristen er en absolutt prosessforutsetning, som skal prøves av retten av eget tiltak, se Rt-2009-723 avsnitt 24. Dersom søksmålsfristen er oversittet, skal saken avvises.

(3) Fristreglene i § 17-4 kommer til anvendelse uavhengig av om det er arbeidsgiveren eller arbeidstageren som har gått til oppsigelse, se Rt-2009-723 avsnitt 30. Dette gjelder også saker hvor arbeidstageren anfører å ha sagt opp etter press fra arbeidsgiveren. Opphør av et arbeidsforhold ved gjensidig avtale omfattes av fristreglene, se HR-2021-2042-U avsnitt 19.

(4) Erstatningskrav som følge av selve oppsigelsen omfattes av fristreglene i arbeidsmiljøloven. Men fristreglene vil ikke være til hinder for å fremme et erstatningskrav som ikke følger av selve oppsigelsen, men har et annet selvstendig grunnlag enn ansettelsesforholdet, se Rt-2009-723 avsnitt 31 og HR-2021-2042-U avsnitt 24.

Sivilprosess: Bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 første ledd og advokatkorrespondanse

Det fremgår av tvisteloven § 22-5 første ledd at «Retten ikke kan ta imot bevis fra ... advokater ... om noe som er betrodd dem i deres stilling». I en sak for tingretten hadde to parter i fellesskap engasjert en advokat.

Høyesteretts ankeutvalg kom i **HR-2021-2172-U** til at korrespondanse og kontakt med advokaten som begge parter var kjent med, kan i forholdet til den andre av advokatens klienter ikke anses betrodd advokaten slik dette begrepet

brukes i tvisteloven § 22-5. Korrespondansen kunne derfor fremlegges i en sak mellom de samme partene.

Advokater som tar slike oppdrag bør derfor gjøre klientene oppmerksom på dette.

Luftrett: Ansvarsfritaket etter artikkel 5 nr. 3 i flypassasjerforordningen

Flypassasjerforordningen - forordning (EF) nr. 261/2004 - er gjennomført i norsk rett ved FOR-2005-02-17-141 § 1. Den regulerer flypassasjers rettigheter ved blant annet innstilt eller vesentlig forsinket flyging. EU-domstolen har avsagt flere dommer som gjelder forståelsen av ansvarsfritaket i forordningen artikkel 5 nr. 3, se sak C-28/20 Airhelp og sak C-338/89 Organisation Danske Slagterier. I dom 6. oktober 2021 - sak C-613/20 Lufthansa - kom retten til at det ikke var ansvarsfritak for streikende kabinpersonale. Det utgjorde ikke en «ekstraordinær omstendighet» etter artikkel 5 nr. 3. Dommen, som er et ytterligere bidrag til avklaring av rekkevidden av ansvarsfritaket, er omtalt i EuroRett nr. 16:2021.

Plan- og bygningsrett: Frister i plandelen av plan- og bygningsloven

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har oppdatert sin oversikt over frister i plandelen av plan- og bygningsloven (<http://www.regjeringen.no/no/dep/kmd/id504/>).

Oversikten gir en kort beskrivelse av hjemmel, hva fristen gjelder og fristens lengde, til sammen 56 frister. Der det ikke er fastsatt egne frister i plan- og bygningsloven, gjelder forvaltningslovens fristregler, jf. plan- og bygningsloven § 1-9 første ledd. I tillegg kan det nevnes at fristen for å klage på en vedtatt reguleringsplan er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. plan- og bygningsloven § 12-12 fjerde ledd og forvaltningsloven § 29.

Internasjonal privatrett: Lugano-konvensjonen art. 5 nr. 3 og krenkende utsagn over internett

EuroRett nr. 15:2021 har omtale av EU-domstolens fortolkningsdom 17. juni 2021 - sak C-800/19 - som gjaldt spørsmålet om hvilke domstoler som har domsmyndighet når krenkelsen skjer over internett, jf. forordning (EU) nr. 1215/2012 artikkel 7.

Forordningen er ikke en del av EØS-avtalen, men tilsvarende forpliktelser for Norge følger av vernetingsregelen i Luganokonvensjonen artikkel 5 nr. 3. Dommen er viktig. I saker om krenkelser over internett har EU-domstolen utviklet en lære om at det avgjørende for hvor skadestedet er, er hvor saksøkerne har sitt sentrum for livsinteresser. Men den siste dommen har etablert et krav om at den potensielle saksøkeren (den krenkede personen) må være direkte eller indirekte identifiserbar.

Hensynet til forutberegnelighet er her viktig. I dommen er følgende EU-domstolen-lærens rekkevidde innskrenket.

Internasjonal privatrett: Luganokonvensjonen – verneting i forbrukeravtaler

EU-domstolens dom 30. september 2021 - sak **C-296/20** - tok stilling til anvendelsen av Luganokonvensjonen artikkel 15 nr. 1 bokstav c. Bestemmelsen skal forstås slik at det er avgjørende for bestemmelsens anvendelse at den næringsdrivende og forbrukeren, som en part i en forbrukeravtale, tilhørte sam-

me stat, det vil si forbrukerens bopelsstat, på tidspunktet for avtaleinngåelsen. Forbrukerens eventuelle flytting til en annen konvensjonsstat etter avtaleinngåelsen er ikke til hinder for bestemmelsens anvendelse. Dommen er omtalt i EuroRett nr. 16:2021.

Sivilprosess: Statens ansvar for partenes sakskostnader - utmåling av erstatningen

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse **HR-2021-2184-U** er et ytterligere bidrag til hvordan tvisteloven § 20-12 skal forstås. Staten hadde erkjent at det forelå ansvarsgrunnlag etter § 20-12 første ledd bokstav a, jf. § 29-21 andre ledd bokstav b, ved at lagmannsretten ikke var lovlig sammen-satt ved den første ankeforhandlingen.

Spørsmålet var om det skulle gjøres fradrag i erstatningen for økte kostnader knyttet til utsettelse av saken og pandemiutfordringer ved den andre ankeforhandlingen slik staten anførte. Ankeutvalget kom til at dette bygget på en uriktig rettsoppfatning og uttalte i avsnitt 22:

«Av dette [HR-2021-1467-U avsnitt 15] følger at sakskostnader knyttet til den nye

ankebehandlingen er erstatningsberettiget fordi disse ikke ville oppstått dersom det ikke var begått feil i den første runden. Dette må omfatte så vel sakskostnader knyttet til et «normalt» saksforløp, som økte kostnader knyttet til et eventuelt «ekstraordinært» forløp under den nye behandlingen, slik som her, der parten opplevde kostnadsdrivende utsettelse og pandemiutfordringer.

Årsakskravet kan ikke forstås slik at det her må sondres mellom grunner til at den enkelte kostnad oppstod når saken først måtte behandles på nytt. Staten er ansvarlig for de sakskostnader som parten faktisk er blitt påført som følge av feilen. Statens anførsel om at det etter tvistelo-

ven § 20-12 skal gjøres fradrag for økte sakskostnader knyttet til utsettelse av saken og pandemiutfordringer, bygger således på en uriktig rettsoppfatning.»

”
Årsakskravet kan ikke forstås slik at det her må sondres mellom grunner til at den enkelte kostnad oppstod når saken først måtte behandles på nytt.

Agentrett: Agenturloven § 1 og begrepet «salg eller kjøp av varer»

EuroRett nr. 15:2021 har omtale av EU-domstolens fortolkningsdom 16. september 2021 i sak **C-410/19** som gjaldt spørsmålet om programvare er en «vare» i henhold til handelsagentdirektivet (direktiv 86/653/EØF) artikkel 1 nr. 2. Domstolen kom til at begrepet «salg [...] av varer» i artikkel 1 nr. 2 omfatter elektro-nisk levering av en programvare til en kunde mot betaling, når leveringen ledsages av en tidsubestemt lisens til bruk av programvaren. Agenturloven § 1 må derfor forstås på samme måten.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Fagkurs med tradisjoner

JUS starter året med å invitere til velkjente faglige møteplasser, hvor du blir oppdatert på ny lovgivning og rettspraksis innenfor aktuelle fagfelt.

Børsrettsdagene, det årlige kurset i skatterett og det årlige kurset i asyl- og utlendingsrett er først ut på nyåret. Vinterens og vårens kursportefølje legges ut forløpende på jus.no.

DET ÅRLIGE SKATTERETTSKURSET

Foredrag med aktuelle temaer og ajourføring, og faste poster som nytt fra rettspraksis og nytt regelverk. Vi vil i år også ha innlegg og debatt knyttet til multinasjonale selskaper og skatt til Norge.

Tid: 21. – 22. januar/31. januar – 2. februar. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Sandefjord/Oslo

BØRSRETTS DAGENE

Gjennomgang av børsens, myndighetenes og domstolens avgjørelser og uttalelser. Øvrige foredrag tar for seg andre problemstillinger og saker innenfor børs- og verdipapirrettens område, basert på nasjonal lovgivning og EU-direktiver. Fokus på PRIIPs, ny verdipapirsentrallov, MARs røde perioder, klimarisiko for finansmarkedene, hvitvasking, oljefondets bærekraftstiltak, finansavtaleloven og SPACs.

Tid: 24. – 25. januar. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Oslo

DET ÅRLIGE KURSET I ASYL- OG UTLENDINGSRETT

Faglig oppdatering av ny lovgivning, rettspraksis og annet relevant stoff. Sivilombudet informerer også om uttalelser de har gitt i 2021. Pluss problemstillinger innenfor utvisning, bevis- og troverdighetsvurderinger i asylsaker og siste nytt rundt utreiseplikten til Afghanistan.

Tid: 27. januar. **Pris:** 4250 kroner. **Sted:** Oslo

FAGFORUM I COMPLIANCE

En møteplass for deg med erfaring, og som ønsker ytterligere fordypning. Anti- korrupsjon er hovedtema, hvor vi belyser praktiske og utfordrende sider ved arbeidet mot korrupsjon. Her vil vi gjennomgå trender og oppdateringer fra Økokrim.

Tid: 2. februar. **Pris:** 4250 kroner. **Sted:** Oslo

DET ÅRLIGE BARNERETTSKURSET

Møt både kjente og nye folk som arbeider med barnereett og barnevernsrett. Kurset innledes med en oppdatering på barneloven og barnevern. Fokus på utvalgte aktuelle temaer.

Tid: 24. – 25. mars. **Pris:** 5900 kroner. **Sted:** Sandefjord

Forfatter: Lasse Simonsen

Forlag: Gyldendal 2022

Antall sider: 1048

Pris: 879 kroner

Avtaler om bygging og kjøp av ny bolig

Forfatteren er tidligere formann i

Forfatter: Jørgen Aall

Forlag: Fagbokforlaget 2022

Antall sider: 500

Pris: 849 kroner

Rettsstat og menneskerettigheter 1

Boken skriver om de sentrale menneskerettighetene som kom inn i

Forfatter: Knut Bergho

Forlag: Cappelen Damm 2021

Antall sider: 730

Pris: 350 kroner

Børs- og verdipapirrett, 5. utg

Ifølge forfatteren er denne femte utgaven en helt ny bok. «Boken er ubeskjedent et forsøk på å forklare juss

Boligtvistnemnda og leder av juridisk avdeling i Statsbygg, og har ifølge forordet en unik innsikt i tvister regulert av bustadoppføringslova. Boken er ifølge forlaget en «systematisk gjennomgang og analyse» av loven, basert på en detaljert undersøkelse av rettskilder. Forfatteren arbeider nå ved Institutt for privatrett ved UiO. Problemstillingene som behandles i boken, er i stor grad hentet fra avgjørelser fra domstoler og nemnder.

Grunnloven i 2014; «retten til lov, frihet fra tortur og umenneskelig behandling, frihet fra vilkårlig frihetsberøvelse, beskyttelse av privatlivet, religions-, ytrings-, forsamlings- og organisasjonsfriheten, eiendomsretten og retten til en rettfærdig rettergang i sivile saker» - og disses begrensninger i forholdet mellom myndighetene og den enkelte.

Forfatteren har doktorgrad på forholdet mellom norsk rett og internasjonale menneskerettigheter.

som styrer hverdagen og tenkemåten for svært mange mye mer enn de er seg bevisst, med finansmarkedene og deres ideologi som en enda større kontekst», skriver Bergho i forordet.

«Finansielle instrumenter, reglene for handel og kursnotering, børsregelverket, regelverket for verdipapirforetak, regelverket for utstedere og investorer, reglene for registrering i Verdipapirsentralen og reglene for oppgjør av handel» er temaer for boken, ifølge forlaget. Boken er ajourført med EUs regelverk for verdipapirmarkedene.

Guri Melby (V) har ikke gitt opp rusreformen. Foto: Mona Lindseth / Venstre.no

Historisk rusreform-allianse

Høyre, Venstre, Rødt, MDG og SV har nylig alliert seg for å fremme et nytt forslag om rusreform.

– Det er historisk på mange måter. Det er første gang disse partiene har samlet seg om et forslag på Stortinget, sa Venstre-leder Guri Melby til VG, som først omtalte saken.

For å få gjennomslag for reformen, er de avhengige av støtte fra Ap, Sp eller FrP. Disse partiene stemte opprinnelig imot reformen, og var årsaken til at forslaget ikke gikk gjennom i vår.

Alene er de fem rusreform-partiene i mindretall, og mangler 17 stortingsrepresentanter for å oppnå flertall i Stortinget.

– Vi ønsker å ta på alvor at folk flest ønsker rusreformen, og prøve å pushe dagens regjering til å snu, sa Rødts helsepolitiske talsperson Seher Aydar til avisen.

«Vi er staten, vi vil ditt beste og vi tar aldri feil»

Forvaltningen bestemmer over nær sagt alle livsområder, men balansen mellom etatenes effektivitet og borgernes rettssikkerhet utfordres på flere områder, mener Advokatforeningen.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: MONICA KVAALE

Gjennom milliongebyrer, inngripende besøksforbud og andre såkalte forvaltningsrettslige reaksjoner, kan staten straffe borgerne, uten å måtte gå veien om straffeprosessens krav til forsvarer, forhøyede beviskrav, muntlighet og domstolsbehandling. Dette utfordrer rettssikkerheten til borgerne, mener Advokatforeningen.

Det er en grunnleggende ubalanse i rettsstaten, sa Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas i Advokatforeningens årstale, som hadde tittelen *Makt og motmakt - om styrkeforholdet i rettsstaten*.

Wessel-Aas skisserte to hovedutfordringer: At

forvaltningen i etterkrigstiden har est ut og i dag har kontrolloppgaver på de fleste livsområder, og at veldig få forvaltningssaker kommer til domstolene.

STRAFF FOR Å TA RASKESTE VEI

Talen, som er den attende i rekken og ble avholdt på Grand hotell i Oslo, åpnet med en henvisning til NAV-saken og utredningen som fulgte, NOU'en *Blindsonen*.

— Utredningen beskriver hvordan mennesker i en vanskelig livssituasjon ble straffeforfulgt for å ha kjørt raskeste vei mellom to steder i Norge, der denne gikk gjennom vårt naboland. For å ha handlet i nærmeste butikk, der denne lå i nabolandet, sa Wessel-Aas.

Han la til at flere av dem som ble straffeforfulgt, hadde fått godkjent reisen av sitt lokale NAV-kontor.

— Blindsonen beskriver en statsforvaltning som gikk alt for langt i jakten på effektivitet, både i myndighetsutøvelsen og i forsøket på å spare ressurser. Lojaliteten til politikernes føringer var for

høy, og grunnleggende rettssikkerhetsmekanismer ble satt alt for langt ut på sidelinjen.

GEBYR PÅ 400 MILLIONER

Han minnet om at rettsikkerhet koster tid og penger i hver enkelt sak, og spurte om prisen for rettsikkerhet blir for høy.

— Jeg mener tvert imot, at det er en investering i det norske tillitssamfunnet — av mange beskrevet som vår største ressurs. En ressurs som er bygget gjennom generasjoner med god balanse mellom effektiv og retts sikker forvaltning. Jeg mener at denne balansen på noen områder blir utfordret.

At forvaltningen nå har anledning til å gi såkalte administrative sanksjoner — ofte høye bøter eller andre inngripende reaksjoner som inndragning eller tap av offentlige ytelser — er ikke bare greit, mener Advokatforeningen.

Wessel-Aas viste til at Norwegian for eksempel nylig fikk et overtredelsesgebyr på cirka fire hundre millioner kroner for manglende innlevering av klimakvoter, og at en mammablogger fikk 100.000 kroner i gebyr for å ha arrangert konkurranser på Facebook i strid med markedsføringsloven.

— Men verken media eller publikum reflekterer nødvendigvis nærmere over hva som ligger bak slike gebyrer, og hva som eventuelt skiller dem fra en strafferettslig bot. Ofte omtales også slike gebyrer nettopp som bøter — uten at man skjønner at det i den «feilen» faktisk også ligger enn sannhet, og et problem, sa Wessel-Aas.

90 BESTEMMELSER GIR SANKSJONER

I 2003 foreslo Sanksjonsutvalget at bruken av administrative sanksjoner skulle øke.

— Siden har staten gitt full gass. I år 2000 var det etter våre beregninger ti lover som hjemlet overtredelsesgebyr. I februar 2016 var det ifølge Justisdepartementet cirka 45, og i dag er det om lag nitti bestemmelser som enten gjelder eller venter på å tre i kraft.

— Sakene som følger forvaltningssporet, er ikke underlagt straffeprosesslovens klare rammer, og kontrolleres bare unntaksvis av domstolene. Hva skjer med rettssikkerheten da, spurte Wessel-Aas.

HAR GÅTT UNDER RADAREN

Men til tross for at gebyr ilegges i økende grad - for eksempel fikk et havbrukselskap nylig et gebyr på åtte millioner kroner - så har utviklingen skjedd uten særlig politisk debatt, påpekte Wessel-Aas.

— Hva skjer med vårt forhold til forvaltningen når den besitter myndighet til å både gi regler gjennom forskrifter og rundskriv, føre tilsyn — og legge straff? Hva gjør denne maktkonsentrasjonen med vår tillit til forvaltningen, og hva gjør den med forvaltningen selv? Det er en grunn til at denne makten, etter statsrettslig lære, ville vært delt mellom alle de tre statsmaktene.

TILLITEN UTFORDRES

Tilliten til forvaltningen kan være utfordret, mener Advokatforeningen.

— En sterk tillitskultur innebærer at folk stoler på staten og i større grad følger pålegg fra staten. Fordelene ved dette har vi tydelig sett under koronapandemien.

Men staten kan ha for stor tro på egen fortrefelighet: I talen viste Wessel-Aas til en formulering fra Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten, der organet beskriver seg slik: «Vårt samfunnsoppdrag er å fatte juridisk riktige vedtak i sakene vi behandler. Du trenger derfor i utgangspunktet ikke hjelp fra advokat.»

— Det kunne like gjerne stått «Vi er staten, vi vil ditt beste og vi tar aldri feil», sa Wessel-Aas.

- PÅTRENGENDE BEHOV

Stilt overfor staten som motpart, med dens store utredningsapparat og advokater som kan arbeide det saken krever, er balansepunktet mellom stat og innbygger i sakene med offentlig betaling i dag flyttet for langt i statens retning, mener Advokatforeningen.

— Ett av kravene i Advokatforeningens pågående aksjon er en forhandlingsrett, slik andre yrkesgrupper tar for gitt. Målet er en bærekraftig rettshjelpsordning. Slik håper vi at de utfordringer aksjonen skaper for klientene og domstolene på kort sikt, styrker rettssikkerheten i disse viktige sakene, på lang sikt.

STRAFFEPROSCESS I STYKKER OG DELER

Fem år etter at straffeprosesslovutvalget la frem sitt forslag til ny straffeprosesslov, er den fortsatt ikke lagt frem, og bare deler av forslaget er fulgt opp av departementet.

Wessel-Aas brukte ankesiling som et eksempel: Nå siles over halvparten av seksårssakene bort, men en viktig del av forslaget om ankesiling, var at det skulle følges av lyd- og bildeopptak. Men opptaksmulighetene er fortsatt i det blå.

— Det er flere eksempler på slik selektiv plukking, eller såkalt cherry-picking, fra menyen.

At dommere for eksempel snart vil ha mulighet til å be om politiets saksdokumenter på alle stadier av saken, er svært betenkelig, mente han. •

”
Hva skjer med vårt forhold til forvaltningen når den besitter myndighet til å både gi regler gjennom forskrifter og rundskriv, føre tilsyn – og legge straff?

Jon Wessel-Aas holdt sin første årstale foran publikum på Grand Hotell i Oslo den 18. november. I fjor ble talen avholdt digitalt.

Vil ha tiltak for å dempe kostnadene

Høye sakskostnader kan være én av forklaringene på hvorfor så få forvaltningssaker havner i domstolene, sier statssekretær Hans-Petter Aasen (Sp) i Justis- og beredskapsdepartementet.

TEKST: NINA SCHMIDT, HENRIK SKJEVESTAD OG KARI HEGSTAD
FOTO: MONICA KVAAL

– Vi synes det er på høy tid at Senterpartiet styrer Justisdepartementet, sa statssekretær Hans-Petter Aasen. Han er tidligere statsadvokat.

Departementet har i samarbeid med Domstoladministrasjonen begynt planlegging av arbeidsmøter med rettsstatens aktører – inkludert advokatene – om tiltak for å dempe veksten i sakskostnader.

Dette opplyste statssekretæren da han holdt takk for maten-talen under årstalemiddagen.

– Som Advokatforeningens leder sa, er det et lavt antall forvaltningssaker i domstolene. Som Domstolkommissjonen i sin andre delutredning pekte på, kan en del av forklaringen være at forvaltningen i Norge nyter stor tillit.

Tillit er et nøkkelord. Det er den norske modellen, sa Aasen, og fortsatte:

MINDRE STIGMA

– En annen mulig forklaring kan være den økonomiske risikoen ved å bringe saker inn for domstolene, og at mange derfor vegrer seg. Undersøkelser som er gjort fra 2011 til 2018 viser at det har vært en betydelig kostnadsøkning ved å føre sak, sa han.

At administrative sanksjoner brukes som et alternativ til straff, er for noen en ønsket utvikling, fremholdt han.

– Administrative sanksjoner vil i mange tilfeller være mer effektivt enn

straff, vil noen hevde, og kan også være mindre inngripende, blant annet fordi sanksjoner er mindre stigmatiserende enn straff. Dette er den andre siden av saken, sa Aasen. •

”

Administrative sanksjoner vil i mange tilfeller være mer effektivt enn straff, vil noen hevde.

Har begynt å saksøke

METTE YVONNE LARSEN, advokat i Advokatfelleskapet Mette Y. Larsen & Co

– Talen var ikke kjedelig i det hele tatt, og av og til kan de jo være det. Men her var det både snert og dagsaktualitet, og talen var en veldig god påminnelse om hvorfor advokatene er viktige, og hvorfor man må begynne å saksøke forvaltningen. Det har vi begynt med hos oss, vi har saksøkt kriminalomsorgen faktisk, vi har tre saker gående.

Lite samfunnsdebatt

MARIA AASEN SVENDSRUD, første nestleder i Justiskomiteen (Ap)

– Jeg kan være enig i at det generelt har vært lite samfunnsdebatt rundt administrative sanksjoner. Dette har også gjenspeilt seg i den politiske debatten. Det er bra og viktig at Advokatforeningen tar dette temaet opp, og at vi også ser det i lys av de forvaltningsskandalene vi har hatt. Jeg tror det er et veldig viktig innspill til utviklingen av politikken på dette feltet.

– Bør tas tak i politisk

MARTINE AURDAL, kommentator i Dagbladet

– Jeg synes at Wessel-Aas på en veldig pedagogisk måte klarte å beskrive hvorfor dette er et stort problem som bør tas tak i politisk. Dagbladet har alltid kjempet for rettsikkerhet, helt siden 1859 og Hagbard Berner var redaktør, og for fri rettshjelp i hvert eneste statsbudsjett. Salæransettene er en viktig del av dette sakskomplekset og er helt nødvendig å heve for at ordningen skal kunne virke, og som Wessel-Aas påpekte, sikre likhet for loven.

– Forvaltningen har stor makt

YNGVE SVENDSEN, sorenskriver i Oslo tingrett og leder av Domstolkommissjonen

– Talen satte fingeren på en av de store utfordringene i rettsstaten Norge. Dette handler rett og slett om forholdet mellom enkeltindivider og små virksomheter som ikke har mulighet for å hevde seg uten hjelp for eksempel fra advokater.

– Jeg vil gå så langt som å si at det er et problem at det er tolv ganger flere forvaltningssaker i Europa som havner for domstolene, enn i Norge. Dette er et stort tankekors.

– Nemndene er som løvetann

SVEN MARIUS URKE, direktør for Domstoladministrasjonen

– Jeg synes talen var veldig god, og det var bra at den også tok opp aksjonen, som jo er et dagsaktuelt tema. Vi har støttet advokatene, og vi håper at støtten vi har gitt, vil være med å påvirke politikerne. Nå har vi en ny statsråd og en ny regjering, og dette gir nye muligheter.

– Nemndene er som løvetann; det blir plutselig veldig mange av dem. Vi bør få flere forvaltningsavgjørelser inn i domstolene. Jeg synes også det var viktig at talen rettet søkelyset mot administrative vedtak som oppfattes som straff.

Vil ha rettsstatsmelding

ANDREAS UNNELAND, justispolitisk talsperson i SV

– Hvis vi skal styrke rettsikkerheten i Norge, så bør vi gjøre det for dem som trenger det mest. Da handler det om fri rettshjelp-ordningen, salæransettene til bistand- og forsvarsadvokatene, og om tiltakene som gjør at folk får kjennskap til sine rettigheter

– At det er så få forvaltningssaker i domstolene kan være et symptom på at vi har en fantastisk god forvaltning som treffer veldig riktige beslutninger - eller et symptom på at det er vanskelig å nå frem med klager og en høy terskel for å ta saker til domstolene. Dette er et godt argument for at vi trenger en rettsstatsmelding i Norge.

Ikke så enkelt

BERIT REISS-ANDERSEN, partner i DLA Piper og leder av Nobelkomiteen

– Et viktig poeng som ikke ble nevnt, er at hvis du bringer et overtredelsesgebyr inn for retten, så er hele den skjønnsmessige og den bevismessige vurderingen unnatt domstolens prøvingsrett. Slik at det er ingen ting å prøve.

– Et annet poeng er at verden ser så annerledes ut, om du er på toppen eller bunnen av samfunnet. Det er jo forskjell på Nav-klienter og politikere. Det man sliter med når man lever på liten inntekt lenge før man hever en Nav-ytelse, er at man ikke har ressurs til å sette seg inn i alle de rare reglene. – En liten anekdote: Nå har jeg søkt om pensjon, men jeg skjønner ikke når jeg har fått den innvilget, eller på hvilket grunnlag. Det er et mysterium! Pengene kommer inn på konto, og jeg stiller ikke spørsmål. Det er ikke så enkelt, det er poenget mitt.

– Maktulikhet

FRODE SULLAND, partner i Advokatfirmaet Sulland, sitter i aksjonskomiteen for streiken

– Makt og motmakt er et viktig perspektiv på advokatens rolle og rettssamfunnet. Men man kunne også tatt opp den maktulikhet som ligger i at forvaltningen selv definerer hvor mye ressurser den vil legge i en sak. I talen var det fokus på at forvaltningen har mye ressurser i enkelt saker, i motsetning til enkeltmennesket. Mens i andre saker så unnskylder de seg med at de har for lite ressurser, og så må vi vente på å få ivarettatt rettigheter i månedsvis eller ofte i et år eller flere.

Stopper i forvaltningen

MARIANNE VOLLAN, førstelagmann i Borgarting lagmannsrett

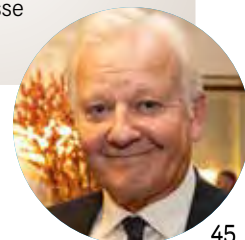
– Vi trenger å bli minnet om disse perspektivene. Jeg synes det var spesielt interessant å se oversiktsbildet av fremveksten av nemnder, og at det dermed blir flere og flere forvaltningsområder som vi i domstolene ikke får på vårt bord. Dette er jo pekt på av Domstolkommissjonen også, men det er viktig å tenke gjennom.

Under radaren

JØRN MAURUD, Riksadvokat

– Talen traff spikeren på hodet flere steder. Wessel-Aas dro jo litt ekstra til på enkelte områder, men det er det lov til. Jeg tror nok at temaet har gått litt under radaren for mange, og det er viktig at Advokatforeningen setter søkelys på disse problemstillingene.

Spesialenheten samlet advokater til seminar i november. Fra v. assisterende sjef Guro Glærum Kleppe, advokatene Johnny Veum og Paal-Henrich Berle, etterforskningsleder Helle Gulseth, advokatene Ellen Eikseth Mjøs, Aashild Nyeng Wisth og Åse Berit H. Berger, sjef for Spesialenheten Terje Nybøe og advokat Andre L. van der Eynden. – Advokater bidrar ofte med et annet syn på sakene enn enhetens interne jurister, noe vi virkelig verdsetter, sa Terje Nybøe på seminaret.

Advokater skal få mer synlige roller i Spesialenheten

Seks eksterne advokater er knyttet til Spesialenheten for politisaker. Nå skal advokatene bli sterkere involvert i arbeidet og vises frem utad i større grad, forteller sjef Terje Nybøe.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Et mål er at advokatene skal bli mer synlige ved flere av våre avgjørelser. Dette er viktig for å øke publikums tillit til enhetens uavhengighet og legitimitet, sier Terje Nybøe, som er sjef for enheten.

Da Spesialenheten ble opprettet, var 23 advoka-

ter knyttet til den. Antallet er senere redusert, og tallet er nå seks.

– Tallet er tilpasset arbeidsmengden, og for at advokatene rent praktisk skal få en større mengde saker å jobbe med, sier Nybøe.

I november var de seks advokatene samlet til seminar ved Spesialenhetens lokaler i Oslo.

– Dere bidrar med et blikk utenfra, noe som er utrolig viktig for oss. Vi ønsker å knytte dere tettere til flere av sakene, og gjerne ha dere med i vurderingene fra start. Kanskje dere skal ta på dere den ekstra kritiske hatten, sa Nybøe i sin innledning til advokatene.

LITE SYNLIGE UTAD

– Få vet at dere har vært involvert i vedtakene, men når man ser sakens dokumenter, ser man

”

Vi er blikket utenfra og et korrektiv, og kobles på tidlig i etterforskningen.

at advokater har skrevet innstillingen til sjefsni-vået. Men navnet som kommer frem, tilhører den interne, juridiske rådgiveren. Kanskje det heller skal stå i vedtaket at det er advokat Johnny Veum, for eksempel, som har gjort vurderingen. Det er en utvikling jeg kunne tenke meg å gå i retning av, sa Nybøe.

Han har i et drøyt år ledet Spesialenheten, og har tidligere vært førstestatsadvokat hos Riksadvokaten, politimester i Asker og Bærum og også operativ politimann, blant annet i Beredskapstrop-pen.

– Mange av sakene våre fører til kritikk fra ulikt hold. Da vi etterforsket skyteepisoden på Torshov i fjor, der en mann stjal en ambulanse og politiet skjøt tjue skudd mot føreren og ambulan-sen, så ringte NRK til meg og spurte om vi var kompetente til å etterforske denne type saker, og om det var greit at en med min bakgrunn skul-le etterforske politiets handlemåte. Jeg svarte at vi var det, men vi må alltid være bevisste på den iboende kritikken som finnes mot denne type or-ganer, sier Nybøe.

Enhetens hovedfunksjon er å bidra til å opprett-holde høy tillit i befolkningen til politiet og påta-lemyndighet, understreker han.

– Vi ønsker stor grad av åpenhet, og publiserer sammendrag av alle våre avgjørelser på vår hjem-meside, og det legges ut anonymiserte vedtak.

PORTEFØLJEN UTVIDET

Spesialenheten etterforsker alle påstander om straffbare handlinger som skal være begått i tje-nesten av politiet eller påtalemyndigheten. Tid-ligere handlet sakene mest om overdreven makt-bruk, men nå er porteføljen mye større.

– Nå er vi innom nesten alle typer lovbrudd-kategorier, ikke minst seksuallovbrudd, som vi har hatt mange saker om.

Enheten etterforsker også alle saker – uavhen-gig av mistanke om straffbart forhold eller ikke – der noen omkommer eller blir alvorlig skadet som følge av politiets tjenesteutøvelse.

Advokatene som nå er tilknyttet enheten ble valgt ut etter en søknadsrunde i sommer. Interes-sen for vervene var stor, vi hadde 38 søkere, for-teller Nybøe.

SPENNENDE FOR ADVOKATENE

Advokatene Paal-Henrich Berle og Ellen Eikeseth Mjøs fra Bergen har hatt verv i Spesialenheten i Vest-Norge i flere omganger.

– Vi er blikket utenfra og et korrektiv, og

kobles på tidlig i etterforskningen. Vi er disku-sjonspartnere underveis, og hjelper med å skjære sakene til.

For advokatene er arbeidet til tider veldig inter-essant, forteller Berle.

– Vi er innom mange områder som er ukjente for oss. For eksempel ble vi involvert da Kystvak-ten tok to spanske trålere i arrest og tauet dem inn til Tromsø. Det spanske rederiet anmeldte Kystvakten til Spesialenheten i egenskap av at Kystvakten utøvde politimyndighet. Dette var et spennende oppdrag for oss.

Han er også leder av Kontrollkommisjonen for Sandviken sykehus, sitter i Helsedirektoratets res-sursgruppe for Kontrollkommisjonen, og er med-lem av Statens helsepersonellnemnd.

– Jeg nevner dette fordi det henger sammen med hva jeg som uavhengig advokat kan bidra med av perspektiver inn i Spesialenheten. Vi har jo hatt en rekke hendelser der politiet har agert med tragisk utfall overfor psykisk syke personer, sier Berle.

GOD LÆRINGSKULTUR

Han opplever at politiet har en god læringskultur, og at de tar debatter etter innspill fra Spesialen-heten.

Ellen Eikeseth Mjøs er fast bistandsadvokat og fast forsvarer i Hordaland tingrett og Gulating, og avslutter sitt verv i Spesialenheten ved nyttår.

– Som strafferettsadvokat har jeg sett politiets maktbruk. Å ha den erfaringen med seg er nyttig i mitt arbeid for Spesialenheten, sier hun.

Opgavene for enheten er engasjerende og gir ny juridisk kunnskap, sier Mjøs.

– Å vokte at de som har makt ikke misbruker makten sin, er et viktig samfunnsoppdrag. •

Spesialenheten for politisaker ble opprettet i 2005 og erstattet SEFO, eller de såkalte særskilte etterforskning-sorganene, som bestod av tolv organer.

De regionale SEFO-organene bestod av en dommer, en advokat og en politietterforsker, og ble blant annet kritisert for å være «bukken som passet havresekken».

Spesialenheten er uavhengig av politiet, og underlagt to instanser: Sivilavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet (administrativt) og Riksadvokaten (faglig).

Hovedkontoret er på Hamar, der sjef, juridiske rådgivere, adminis-trativ stab og felles saksmottak er lokalisert.

Enheten har etter omorganisering 1. november i år én etterforsking-savdeling med kontorer i Oslo, Bergen og Trondheim.

Disse seks advokatene har verv i Spesial-enheten fra 1. januar 2022

- Andre Lillehovde van der Eynden fra Camp-bell & Co på Hamar.
- Åse Berit Høistad Berger fra Advoka-tene på Lilletorget på Lillehammer.
- Aashild Nyeng Wisth fra Bjerkan Stav i Trondheim.
- Johnny Veum fra Andenæs Aaløkken Veum i Oslo.
- Paal-Henrich Berle fra DalheimRasmussen i Bergen.
- Mats Stenmark, Fend Advokatfirma, Oslo

Hyllet Farooq Ansari med hederspris

– Han har viet sitt liv til å gi rettshjelp til dem som ikke har tilgang på advokat, og som kanskje heller ikke visste at deres problemer kunne løses på juridisk grunnlag, sier Berit Reiss-Andersen.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: MONICA KVAALE

Tidligere prisvinnere

- Hans Stenberg Nilsen,
- Ole Jacob Bae (posthumt)
- Stein Rognlien
- Harald Stabell
- Rikke Lassen
- Pål Lorentzen
- Berit Reiss Andersen
- Frode Sulland

Under Advokatforeningens årstalearrangement den 18. november, ble Oslo-advokat Farooq Ansari tildelt Niels og Dina Espelands legat, en pris som går til en advokat som har bidratt til å bevare, befeste og utvikle en fri og uavhengig advokatstand.

– Årets vinner er en sosial entreprenør og stifteren av et advokatfirma som driver annerledes enn mange andre; et lavterskeltilbud i Schweigaardsgate med lave kostnader, og rettshjelp ytes individuelt og kollektivt til interessegrupper, som

Farooq Ansaris forretningside er at det lar seg gjøre å drive rettshjelp til lave priser, sa prisutdeler Berit Reiss-Andersen.

organisasjoner som fremmer integrering og kvinners rettigheter, sa prisutdeler Berit Reiss-Andersen.

ARVEOPPGJØR I PAKISTAN

Ansaris firma har fokus på rettsspørsmål som kan være særlig aktuelle i innvandremiljøer, som arveoppgjør i Pakistan eller arbeidsgivers ansvar for å undersøke om arbeidstakerne har gyldig arbeidstillatelse, fortalte hun.

– Vinneren har en forretningside om at det lar seg gjøre å drive rettshjelp til lave priser. Når prisvinneren oppsøker klientene, analyserer han rettshjelpsbehovet, og utformer et tilbud som når frem til målgruppen. Prisvinneren har skapt et miljø med dyktige og engasjerte medarbeidere, og har i tillegg engasjert seg i samfunnsdebatten for mer mangfold i advokatbransjen, og mot rasisme, sa Reiss-Andersen.

Prisen er det hun betegnet som en «generøs» sjekk og en skulptur av Nils Aas. Ifølge legathåndboken er prisen i størrelsesorden 200.000 kroner.

FORELDRE UTEN SKOLEGANG

Farooq Ansari synes det var stort å få prisen.

– Jeg takker både for den fine gaven og de fine ordene. Og så vil jeg takke hele jurist-Norge som har gitt meg mulighet til å yte den hjelpen som jeg ikke hadde hatt mulighet til å yte andre steder, sa Ansari.

Han fortalte at hans foreldre kom til Norge fra Pakistan på 1970-tallet, og at verken moren eller faren hadde gått på skole.

– Og i dag står jeg her blant fantastiske mennesker som har gjort ekstremt mye i livet sitt, og jeg takker både mine foreldre og alle mine venner og samarbeidspartnere og mentorer - særlig Marius Gisvold, som tok meg inn i varmen før jeg var ferdig på studiet - som har hjulpet meg med å komme dit jeg er i dag.

– SER FØRST BEHOVET UTE BLANT FOLK

Han minnet forsamlingen om det store, udekkede rettshjelpsbehovet i samfunnet.

– Jeg er glad for at vi kan tilby både fri rettshjelp og annen type hjelp til mennesker som trenger det. En av de viktigste tankene og det som har drevet meg, er at behovet for rettshjelp er så enormt. Man forstår det ikke før man er ute blant folket. De aller fleste vet kanskje ikke at de har behov for rettshjelp engang, sa Ansari. •

Forhandlingsrett - eller retten til å bli tatt på alvor

Staten har i årtier underregulert godtgjørelsen til advokater som tar straffesaker og saker på fri rettshjelp. Advokatforeningen har gjennomført talløse møter med departementet, der vi har forklart hvorfor dette utgjør en betydelig rettssikkerhetsrisiko.

Vi har samlet og overlevert god dokumentasjon som viser at utviklingen ikke er bærekraftig - hverken for det rettshjelpsøkende publikum eller for advokatene som skal yte rettshjelpen.

Man skulle tro at den norske staten tok kvalifiserte bekymringer over noe så viktig som rettssikkerheten til sårbare og utsatte grupper, og over arbeidsbetingelsene for en profesjon som gjør en stor innsats for disse gruppene, på alvor. Man skulle tro at dette ble møtt konstruktivt, gjennom reelle diskusjoner og eventuelle argumenter som satte spørsmålsteget ved våre bekymringer.

Ikke noe av dette skjer. Vi formidler våre erfaringer, innspill og krav, og hører ingenting tilbake. Ikke før vi leser neste statsbudsjett. Der står «svaret», i beste fall i form av en beskjeden, pliktskyldig oppjustering av en altfor lav rettshjelpssats – mens resten av rettshjelpsordningen står urørt.

Solberg-regjeringen ga ikke engang en oppjustering av rettshjelpssatsen. Den krevde at straffettsadvokater og fri rettshjelp-advokater tok hele kostnadsveksten på egen advokatkappe, og at de dermed enten gikk ytterligere ned i lønn, eller at de økte en allerede høy arbeidsbelastning.

Vi er derfor, som du sikkert vet, i gang med en streikeliggende aksjon. Forsvarere som har straffesaker for Høyesterett, oppfordres til ikke å gjennomføre forsvareroppgavet. Det er ikke en ønsket situasjon, men vi har ingen andre midler for å sette makt bak kravene. Etter kunngjøringen av dette, foreslo regjeringen og SV å øke inntektsgrensene for fri rettshjelp noe, samt å bevilge 21 millioner mer til reisefraværgodtgjørelsen.

I revidert statsbudsjett ligger det samtidig en økning av rettshjelpssalæret på 22 kroner per time.

Dette er ikke nok til å avblåse vår aksjon. Budsjettforliket endrer ikke det faktum at hele rettshjelpsordningen er dramatisk underfinansiert, slik blant annet Dommerforeningen og DA har støttet oss i – sammen med en rekke mediehus og politiske kommentatorer landet over.

SV foreslo i budsjettprosessen å øke rettshjelpssalæret med 50 kroner, noe vi setter pris på. Enda mer pris setter vi på Miljøpartiet de Grønne, som i sitt alternative budsjett la opp til en økning på 238 kroner i timen. I det alternative budsjett foreslår de

også en omfattende reform av hele rettshjelpsordningen.

I budsjettforliket var det to gode nyheter. For det første forplikter regjeringen seg til å fremme en ny rettshjelpslov innen våren 2023, for det andre er det satt av 100 millioner kroner til å heve inntektsgrensen for rettshjelp. Begge disse tiltakene er helt nødvendige for å utvikle og styrke rettshjelpsordningen. Det har vært få konkrete utspill fra politikerne i spørsmålet om forhandlingsrett for Advokatforeningen.

”

Vi forventer ikke at alt skal hensyntas, men vi krever at departementet gir oss seriøse tilbakemeldinger.

Disse fremtidige løftene er ikke nok til å avblåse Advokatforeningens aksjon. Ikke minst er kravet om en reell forhandlingsrett, svært viktig for oss. De møtene vi har hatt med departementet om rettshjelpssalærene gjennom årene, er ikke verdt innsatsen. Vi bruker store ressurser på å

samle inn god dokumentasjon på rettshjelpsordningens mange urovekkende konsekvenser, også for alle advokater som jobber med disse viktige sakene.

Vi forventer ikke at alt skal hensyntas, men vi krever at departementet gir oss seriøse tilbakemeldinger. Hva tenker de rundt den dokumentasjon og argumentasjon vil stiller opp med? Hva er deres argumenter for å sette satsene slik de settes, innenfor våre felles ambisjoner om en rettsstat som er lik for alle, og at også erfarne advokater skal ønske å jobbe med fri rettshjelp-saker?

Slike svar får vi ikke i møtene, slik de har vært til nå. Vårt krav om forhandlingsrett er egentlig et krav om reelle samtaler. Det er et krav om å bli tatt på alvor. Vi mener at våre medlemmer – deres klienter som har krav på rettshjelp – fortjener såpass. •

MERETE SMITH,
generalsekretær

Merete Smith

ANKESILING I SIVILE SAKER

EN PRAKSIS PÅ KOLLISJONSKURS MED GJELDENDE RETT?

Av advokat (H) CHRISTIAN LUNDIN, advokatfirmaet Ness Lundin

Høyesterett avsa kjennelse den 21. oktober i år i en sak om siling av straffesaker i henhold til straffeprosessloven § 321 annet ledd (HR -2021-2058-A).

Lagmannsretten hadde nektet å fremme en anke i en sak som blant annet handlet om voldtekt og trusler.

Høyesterett kom frem til at det ikke var forsvarlig å avgjøre saken på grunnlag av en forenklet og skriftlig behandling, og opphevet lagmannsrettens beslutning på grunn av saksbehandlingsfeil.

I straffesaker er grunnvilkåret for å nekte en anke fremmet at det er klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd, første punktum.

I sivile saker finner vi det samme kriteriet, jf. tvisteloven § 29-13, andre ledd.

I lovforarbeidene er det fremholdt at vilkåret skal tolkes strengt, og at det kreves en «...høy grad av sikkerhet for at resultatet ville blitt stående etter en eventuell full ankeprøving», jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) s. 476, jf. Ot.prp. nr. 74(2005-2006) s. 39 og Prp. 141L (2009-2010) s. 29.

KVERULANTENE SKAL STOPPES

Det er videre fremhevet i lovforarbeidene at hensikten med bestemmelsen er «...å stoppe de håpløse ankene før det påløper ytterligere kostander», jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) s. 297.

Med andre ord er det kverulantene med håpløse saker man ønsker å stoppe, og det fremgår av lovteksten, lovforarbeidene og rettspraksis at listen skal ligge høyt for at det kan skje.

I HR-2015-987-U uttalte flertallet i ankeutvalget at for at ordningen med ankesiling skal være forenlig med retten til anke, må lagmannsretten uten ytterligere forhandlinger ha et «forsvarlig grunnlag for å konstatere at anken klart ikke vil føre frem» (avsnitt 17).

Det fremheves videre at det må legges vekt på hvilken betydning saken har for den ankende part, om saken gjelder rettsspørsmål av prinsipiell interesse, om faktum er omtvistet, og i til-

”

Det må foretas en konkret og forsvarlig vurdering av den enkelte anke, og listen for å nekte anken fremmet i sivile saker ligger svært høyt.

felle hvilke muligheter lagmannsretten har til uten ytterligere forhandlinger å foreta en rettsikker, selvstendig bevisbedømmelse

Synspunktene i avgjørelsen fra 2015 er nå videreutviklet av Høyesterett i avgjørelsen i år.

VIL NEKTE FLERE

Advokatforeningen arrangerte nylig en debatt der det på en prisverdig måte ble satt søkelyset på problemstillingen. I debatten opplyste førstelagmann Marianne Volla i Borgarting lagmannsrett at i underkant av ni prosent av sivile anker blir nektet fremmet, og at det er rom for å øke dette tallet. Det er også departementets målsetning.

Vi har sett en tendens til økende bruk av ankesiling i sivile saker. Det skjer for eksempel i personskadesaker, som er saker med stor velferdsmessig betydning for den ankende part, og sakene har ofte en prinsipiell interesse fordi domstolene er en viktig aktør i

rettsutviklingen på erstatningsrettens område.

BRUKTE TO SETNINGER

Praksisen om ankesiling er neppe i samsvar med gjeldende rett. La meg illustrere med et eksempel:

Den 13. september 2018 skjedde det en dødsulykke i Oslo sentrum. En kvinnelig 37 år gammel syklist ble påkjørt av en lastebil i forbindelse med at lastebilen skulle svinge til høyre i et kryss. Syklisten befant seg i lastebilens blindsoner, og døde momentant da hun ble kjørt over av lastebilen. Kvinnen etterlot seg en samboer, et lite barn og foreldre.

Sjåføren ble tiltalt - og senere domfelt i tingretten - for uaktsomt drap. Sjåføren ble frifunnet for kravet på oppreisning fra de etterlatte fordi tingretten kom frem til at han han ikke hadde opptrådt grovt uaktsomt.

Tingrettens begrunnelse for frifinnelsen for oppreisningskravet var meget knapp, og det ble bare i to setninger slått fast at sjåføren ikke hadde opptrådt kvalifisert klanderverdig. En nærmere vurdering — og forholdet til praksis fra Høyesterett om dette spørsmålet — ble ikke gitt.

Sjåførens anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet ble nektet fremmet, og lagmannsretten avsa dom der det ble noen endringer i tingrettens avgjørelse om tilbakekall av førerrett. Tingrettens straffeutmåling ble stående.

VURDERTE Å NEKTE ANKE

De etterlatte mente at tingretten hadde vurdert deres krav på oppreisning feil, og krevde derfor videre behandling av oppreisningskravet, jf. straffeprosessloven § 434 sjuende ledd, jf. § 435.

Det var av stor betydning for de etterlatte å få slått fast at sjåføren hadde handlet grovt uaktsomt, da det er grunnvilkåret for å fremme krav på oppreisning i henhold til skadeserstatningsloven § 3-5, tredje ledd.

Lagmannsretten varslet at den vurderte å nekte å fremme anken fra de etterlatte, jf. tvisteloven § 29-13, andre

ledd. Det måtte derfor legges ned et tydelig arbeid med å argumentere for at anken ikke skulle nektes fremmet, og de etterlatte var bekymret for at de ikke fikk prøvet sin sak i ankeinstansen.

Som svar på lagmannsrettens varsel om å nekte anken fremmet, argumenterte de etterlatte med at faktum var omtvistet, og at tingretten hadde lagt et feil beviskrav til grunn. Det var derfor nødvendig med ytterligere forhandlinger for å få saken tilstrekkelig opplyst. Politidokumentene var omfattende, og det var nødvendig å gjennomgå disse muntlig for å belyse sentrale opplysninger i hendelsesforløpet i tillegg til å høre vitner, herunder sakkyndig vitne.

I tillegg ble det vist til at saken var av prinsipiell betydning, fordi tingrettens rettsanvendelse brøt med gjeldende rett, herunder blant annet avgjørelse inntatt i Rt 2009 s. 6 og etterfølgende rettspraksis om grovt uaktsomme handlinger i trafikken.

Saken hadde også en velferdsmessig betydning for de ankende parter.

STOR TILLEGGSBELASTNING

Lagmannsretten tok ikke stilling til spørsmålet om å nekte anken fremmet, men berammet ankeforhandlingen. I tillegg til sorgen over ha mistet sin kjære, opplevde de etterlatte det som en stor tilleggsbelastning at de underveis i prosessen kunne oppleve at de ikke fikk prøvet sin sak ved en muntlig forhandling i ankedomstolen.

Ankeforhandlingen ble gjennomført, og anken til de etterlatte førte frem. Lagmannsretten avsa dom i saken 3. november i år der den kom frem til at sjåføren opptrådte grovt uaktsomt, og tilkjente hver av de etterlatte 125.000 kroner i oppreisning. De etterlatte opplevde en grundig og verdig behandling av den alvorlige saken under ankeforhandlingen, og det ble avsagt en grundig og velskrevet dom.

Med henvisning til at vilkårene for å nekte en anke fremmet er så strenge, illustrerer eksempelet at i alle fall forberedende dommers syn på spørsmålet er på kollisjonskurs med gjeldende rett.

For de etterlatte ville det fått store konsekvenser hvis deres anke hadde blitt nektet fremmet med det konkrete utfallet saken fikk. Poenget i denne sammenhengen er imidlertid at saken - selv om lagmannstetten hadde kommet til det samme resultatet som tingretten — opplagt ikke var av en slik karakter at det var klart at anken ikke ville føre frem.

Lagmannsrettene bør gjennomgå sine rutiner knyttet til ankesiling i sivile saker, og sørge for at det føres en praksis som er i tråd med gjeldende rett.

Slik Høyesterett fremhever i avsnitt 36 i avgjørelsen fra oktober i år, er det avgjørende om det i den enkelte saken er grunnlag for å nekte anken fremmet med de strenge krav som gjelder. Det må foretas en konkret og forsvarlig vurdering av den enkelte anke, og listen for å nekte anken fremmet i sivile saker ligger svært høyt.

Ankesilingen må i alle fall ikke brukes som et middel for å få restansene ned der viktige rettssikkerhetsprinsipper ofres på statistikkens alter. •

EN SKÅL!

Av HANS M. STENBERG-NILSEN, pensjonist, tidligere leder av Advokatforeningen

Tidligere høyesterettsjustitiarius Rolv Ryssdal, som visste det meste om det meste, sa at det er viktig for advokatene å ha rettens øre. For Advokatforeningen er det viktig å Justisdepartementets øre.

Har vi det? — Ja, i noen saker, men i salærsaken har vi det IKKE. Likevel — i god samarbeidsånd — vil jeg foreslå en skål — med ønske om god bedring — for departementets hørsel. Skål. •

” Med ønske om god bedring .

ANNONSE

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater
Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2021:

28. mai (18. mai)

3. september (24. august)

26. november (16. november)

(Materiellfrist i parentes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

PARTNERS IN CRIME

Tre advokater har i høst debutert med hver sin skjønnlitterære roman, og samtidig utforsket nye sider av seg selv. Det papirknitrende juristspråket har vært en bøyg å overkomme.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Jan Bjørnsen (53)

Fra Oslo.

Brukte to år på boken.

Boken ble lansert i et arrangement på Meyers bar på Grünerløkka. Boken ble presentert over en dobbeltside i Kapital og skal omtales i Finansavisen i en masse-anmeldelse av finansromaner før jul.

– Barna er tenåringer og samboeren min er bildekunstner, så når ungene var ute på vift og samboeren min malte, så måtte jeg finne på noe. Jeg har bare språket, så jeg måtte bruke det. I boken har jeg brukt forvaltningens frie skjønn i ytterste konsekvens. Å bruke faget skjønnlitterært har vært veldig gøy, det er mye juss i boken.

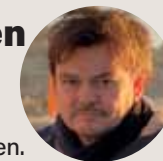
Vredens Ende

Forfatter: Jan Bjørnsen

Forlag: Gaveca

Antall sider: 300

Pris: 260 kroner

Advokatbladet samlet de tre, som ikke kjente hverandre fra før, til et møte på Deichman i Bjørvika. I Oslos nye, storslåtte hovedbibliotek myldrer det av folk, og vi må helt opp til utstikkeren i toppetasjen før vi finner en ledig plass.

Jan Bjørnsen (53) er advokat i Handelsbanken og spesialist på børs- og verdipapirrett. Han ser mer ut som en litt rocka musikk-sjel enn en bankmann, og forteller at han faktisk hadde en drøm om å bli musiker.

Audun Lillestølen (56) er advokat i Langseth advokatfirma, men er også låtskriver, vokalist og gitarist i bandet *De ujevnelige*. (Bjørnsen blir litt misunnelig når han hører dette.)

Jan Westbye (68) har jobbet i årevis i Forsvarsmateriell og i Kongsberggruppen, men driver nå eget firma i hjembyen Tønsberg og er deltids-pensjonist.

Alle tre insisterer på at bøkene de har skrevet, ikke passer inn i den tradisjonelle krimsjangeren, men heller er å regne som spenningsromaner.

– For min egen del ville jeg se om jeg klarte å skrive skjønnlitterært. I jussen skal du skrive presist, og styre unna uvesentligheter. Men i en roman skal du

beskrive sinnsstemninger og vær, vind, smak, lukt; ting som i mitt hode gjerne er helt på siden av saken. Om jeg har lykket, vet jeg ikke, sier Jan Bjørnsen.

STATLIG OVERVÅKNING

Han har skrevet det han kaller en dystopi, altså en skildring av et fremtidig skrekksamfunn, der handlingen er lagt til et finansmiljø i Oslo.

Han har latt seg inspirere av forfatteren Franz Kafka, som mente verden var absurd og ubegripelig, og av hans mest kjente verk *Prosessen*, der hovedpersonen arresteres og henrettes, uten å få vite hvorfor. Også Snowden-lekkasjene, som avslørte at amerikansk etterretning overvåket både egne og utenlandske borgere, har påvirket plottet.

– Det startet med en guttetur til Kafka-museet i Praha. Det fikk meg til å tenke på hva som kunne ha skjedd hvis du satte Snowdens avsløringer inn i en Kafka-ramme. Utviklingen på EUs østre flanke går i gal retning, demokratisk sett, og hvis man tenker seg at en paranoid, populistisk regjering får de verktøyene som Snowden tilsynelatende har, hva ville skje da?

I hans roman *Vredens Ende* går det rett utfor stupet.

”

Mens jeg skrev, kom Nav-skandalen, som ikke er så langt unna det jeg skildrer. Det handler om den store sterke, staten som trækker på folk.

JAN BJØRNSEN

— Mens jeg skrev, kom Nav-skandalen, som ikke er så langt unna det jeg skildrer. Det handler om den store sterke, staten som trækker på folk.

FLAMMENDE BEGJÆR

Audun Lillestølen ville skrive bok for

Jan Westbye (68)

Fra Tønsberg. Brukte fire år på boken.

Boken er omtalt i oppslag i Byavisatønsberg.no og er lansert via sosiale medier. Den er også anmeldt av Tønsberg Blad.

– Plottet er utviklet og boken er delvis skrevet på togreiser mellom Oslo og Tønsberg. Jeg pendlet frem til i fjor. Jeg liker å sitte på toget og tenke ut handlinger. Det er ingen advokater i boken min, men jeg har jobbet i politiet, så jeg har kunnskap om politiets arbeidsmetoder. Å få boken i hånda var en stor dag.

Remis

Forfatter: Jan Westbye
Forlag: Forlagshuset Vestfold
Antall sider: 295
Pris: 305 kroner

å utfordre seg selv, men mener at all kunst handler om å vise sårbarhet.

— Jeg forsøker å spille på lidenskap og spenning, og skrive om hva som skjer når den innesperrede ilden inni oss slippes løs. Hovedpersonen i boken min er advokat. Jeg vet hvordan advokater tenker, og det har ofte slått meg at jeg som regel ikke kjenner igjen advokatene som opptrer i romaner som er skrevet av ikke-advokater. De jobber jo for eksempel uten å fakturere en eneste krone, jeg kjenner ingen advokater som har mulighet til det!

Audun Lillestølen bok *Ild* ble lansert på Litteraturhuset i Fredrikstad, byen der deler av handlingen i boken foregår. Bandet hans spilte under lanseringen, og det har også vært et tilsvarende arrangement på Litteraturhuset i Oslo.

UNDERTRYKT LIDENSKAP

Kort fortalt handler boken om en dødsbrann der en pastor tiltales for drap, og hans svigersønn, advokaten, påtar seg å forsvare ham. Advokaten havner i et psykologisk drama der alt settes på spill, og der tilbakeholdt pasjon er en sentral ingrediens.

— Hovedpersonen min har det traurig hjemme. Lidenskap er et tema som opptar meg for tiden. Jeg er nettopp ferdig med Amalie Skrams fire ekteskapsromaner, og synes de er fantastiske. Tematikken, som nettopp er undertrykt lidenskap, er like aktuell nå som da hun skrev om det, sier han.

Amalie Skram levde fra 1846 til 1905, og er kjent for sine realistiske skildringer av sosiale forskjeller og den ulike seksualmoralen som gjaldt for kvinner og menn.

— Det som er veldig gøy ved å skrive skjønnlitterært, er at alt er lov. Du kan gå hvilken vei du vil med disse karakterene, sier Jan Westbye.

FIKK PEPPER FRA REDAKTØREN

Hans bok *Remis* starter med et krisemøte i NATO, avholdt i Operaen, etter at Russland har simulert angrep på norske fartøy og installasjoner.

Jan Bjørnsen, Jan Westbye og Audun Lillestølen har bokdebutert med en viss ærefrykt. – Så godt som daglig gis det ut nye romaner. Å skulle hevde seg i det løpet, er utrolig krevende, sier Bjørnsen.

Audun Lillestølen (56)

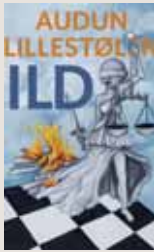
Fra Oslo. Brukte tre år på boken.

Boken ble lansert på musikk & bokarrangementer i Oslo og Fredrikstad. Fikk stort oppslag i Fredrikstad Blad.

– Å finne sitt uttrykk er utrolig spennende. Jeg er omgitt av kreative mennesker, og datteren min har malt bildet som er på coveret av boken. Det er morsomt å skrive slik at handlingen blir troverdig og rettslig og prosessuelt riktig, men handlingen må også være sexy. Jeg har selv lest inn boken som lydbok. Det er rikelig med cliff-hangers i boken, så jeg kommer til å skrive mer.

Ild

Forfatter: Audun Lillestølen
Forlag: Ørn
Antall sider: 264
Pris: 349 kroner

Audun Lillestølen synes ikke at avstanden er så stor mellom advokat- og forfatterrollene.

— Det handler om å formidle en historie på en så overbevisende måte at dommeren tror på det. Det mest krevende har vært å skrive kort nok. Jeg fascineres av forfattere som nøyer seg med antydningens kunst. Jeg var nylig og så Ibsens teaterstykke *Vildanden*, det er jo en syltynn bok, men et stort drama. At noen klarer å skrive så kort og likevel gripe leserne, har vært utrolig lærerikt. •

Wiersholm-partner Jarle Kvam (t.h.) er initiativtager til Nordic Buy Out forum. Han var konferansier under årets konferanse. Her med seniorpartner Christer Tryggstad i McKinsey & Company.

Are Andersen (t.h.) og Knut Brundtland orienterte om et rekordhøyt kapitalmarked i 2021.

– Endelig er de bærekraftige løsningene, som elbiler og sol og vind, også blitt de billigste. Det neste tiåret vil fornybar energi bli nesten gratis. Det vil åpne opp nye muligheter for ny teknologi, sa Kristin Aamodt fra ArcTern Ventures.

10-årsjubileum for Norges største M&A-konferanse

Hvordan nullutslippssamfunn vil påvirke fremtidens transaksjonsmarked var blant temaene på Nordic Buy Out Forum 2021.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Nylig inviterte Wiersholm til det tiende Nordic Buy Out Forum i Oslo. Konferansen samler M&A-advokater og bransjespesialister, og er den største M&A-møteplassen i Norge, trolig også Norden.

Det hele startet med at Wiersholm-partner Jarle Kvam og daværende leder av Venture Capital-foreningen i Norge, Knut T. Traaseth, tok en kaffe sammen en gang i 2010.

– Jeg så at det var en del konferanser i Sverige på dette området, men at vi ikke hadde noe tilsvarende i Norge. Også Knut ønsket å starte opp en konferanse. Vi ble derfor enige om at Wiersholm skulle ta ansvaret, og den første konferansen så dagens lys i 2011. Det

første året var vi cirka 180 deltagere, sier Kvam.

Opp gjennom årene har han hatt ansvaret for programmet i samarbeid med markedsavdelingen i Wiersholm og Norwegian Venture Capital & Private Equity Association (NVCA).

KOMPETANSEOVERFØRING

Årets konferanse hadde 550 påmeldte deltagere og er den første som ble gjennomført fysisk siden 2019.

– Konferansen er gratis - vi gjør dette som vårt bidrag til å skape et nettverksmiljø innen M&A samt et forum for kompetanseoverføring mellom aktørene. Vi ønsker at alle som jobber med transaksjoner i det nordiske markedet

skal komme, både bransjeaktørene, advokater og alle andre kategorier av rådgivere, sier Kvam.

STORT SPEKTER

Blant årets foredragsholdere var Are Andersen og Knut Brundtland fra ABG Sundal Collier, som orienterte om fremtidstrender innen M&A. ArcTern Ventures-direktør Kristin Aamodt, som har lang bakgrunn fra Equinor, var også blant foredragsholderne.

Også bærekraft og hvordan det grønne skiftet påvirker M&A-feltet var et tema på årets konferanse. Det ble også tid til å se på hvordan fremtidens marked vil se ut.

– Vi ser alltid frem til å treffe både advokater og andre bransjefolk fra inn- og utland. Selv om det er blitt en stor konferanse, håndterer vi alt fra påmeldinger til kontakt med foredragsholderne selv. Det opplever vi at vi får mye ut av relasjonsmessig, sier Wiersholms markeds- og kommunikasjonsdirektør Christine Liæker Lindberg. •

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

HR-2021-2248-A

Advokatansvar i Høyesterett

Høyesterett har slått fast at det som hovedregel gjelder et ulovfestet krav om overlevering for å oppnå rettsvern ved salg av løsøre. En advokat som hadde bistått ved salg av maskiner hadde ikke hensyntatt et slikt krav, og hadde da opptrådt uaktsomt.

Dette kommer frem i en dom fra Norges Høyesterett avsagt 18. november 2021 (HR-2021-2248-A).

Bakgrunnen for saken var at et entreprenørkonsern skulle foreta en omorganisering av virksomheten. Advokat A ga råd og bistod med utarbeidelse av avtaler. I salgsavtalen ble maskiner og utstyr solgt fra et selskap i konsernet («selger») til et søsterselskap («kjøper»).

Kjøpesummen ble fastsatt til 20 millioner kroner. Det ble videre avtalt at selger skulle leie tilbake de samme maskinene og utstyret fra kjøper. Driftsmidlene ble følgelig ikke fysisk overlevert fra selger til kjøper.

Cirka to måneder etter salget gikk selger konkurs. Boet tok beslag i det solgte løsøre. Boet anførte at det ikke forelå rettsvern for transaksjonen, ettersom maskinene og utstyret ikke ble overlevert til kjøper. Advokaten anførte på vegne av kjøper at vilkårene for beslag ikke var oppfylt. Etter forhandlinger ble det inngått forlik mellom boet og kjøper, hvor deler av beslaget ble opphevet.

FRIFUNNET I LAGMANNSRETEN

Kjøper gikk deretter til sak mot advokatfirmaet og dets forsikringsselskap. Kjøper anførte at advokatfirmaet ikke hadde gitt nødvendige råd om rettsvern i transaksjonen og om risikoen for beslag fra boet. Advokatfirmaet avviste at erstatningsvilkårene var oppfylt.

Advokatfirmaet og forsikringsselskapet ble i tingretten dømt til å betale 8,6 millioner kroner i erstatning. I lagmannsretten ble resultatet frifinnelse. Dommen ble anket til Høyesterett, og spørsmålet om det forelå ansvarsgrunnlag slapp inn til behandling. Ved vur-

”

Kjøper anførte at advokatfirmaet ikke hadde gitt nødvendige råd om rettsvern i transaksjonen og om risikoen for beslag fra boet

deringen av ansvarsgrunnlag stod det sentralt om salgsavtalen hadde rettsvern mot selgerens kreditorer.

KRAV OM OVERLEVERING

Høyesterett delte seg i et flertall på fire dommere (Bergljot Webster, Kristin Normann, Wenche Elizabeth Arntzen og Borgar Høgetveit Berg) og et mindretall (Ragnhild Noer) i spørsmålet om rettsvern.

Flertallet la til grunn at kjøper ikke

hadde rettsvern for eiendomsretten til maskinene på beslagstidspunktet, og at selgers konkursbo derfor kunne ta beslag i disse. Ifølge flertallet må en selger som hovedregel fratas rådigheten over løsøre for at kjøper skal oppnå rettsvern. Det var heller ikke grunnlag for å gjøre unntak fra denne hovedregelen for avtaler om salg og samtidig tilbakeleie.

Mindretallet mente kjøper hadde fått nødvendig rettsvern slik avtalen ble gjennomført.

ANSVARSGRUNNLAG

Advokaten hadde ikke gitt råd om overlevering eller orientert om risikoen for beslag. Advokaten aksepterte at det forelå uaktsomhet for det tilfelle Høyesterett mente det forelå et krav om overlevering for å oppnå rettsvern. Flertallet konstaterte følgelig at det forelå ansvarsgrunnlag.

Også mindretallet mente det forelå ansvarsgrunnlag. Selv om advokaten etter mindretallets oppfatning hadde gitt korrekte juridiske råd, var det likevel slik usikkerhet rundt gjeldende rett at advokaten skulle ha orientert klienten om den aktuelle risikoen.

Lagmannsretten hadde følgelig bygget på uriktig rettsanvendelse og lagmannsrettens dom ble opphevet. Advokatfirmaet og forsikringsselskapet ble dømt til å betale 582.885 kroner i sakskostnader for Høyesterett. •

BALLETTDANSER, BIOINGENIØR OG ADVOKAT

Hallingdal er full av gründere. Susanna Aschehoug er en av dem – hun bygde opp en blodbank, ble fascinert av jussen, og nå har hun startet eget firma.

TEKST: GEORG MATHISEN FOTO: ELIAS DAHLEN

Jeg var litt usikker da jeg startet opp, på om det ville bli særlig tilstrømning av lokale kunder, sier Susanna Aschehoug.

Hun ble positivt overrasket. Etter at hun flyttet fra Gol til nabokommunen Ål har pågangen vært stor, spesielt fra næringslivet.

Og næringslivet, det er viktig i Hallingdal. Dalen er full av gründere. Selv trekker Susanna Aschehoug frem Hallingplast noen kilometer unna som et eksempel. Klientene hennes kommer fra Flå til Hemsedal og Hol, men også fra nabolandene Nore og Uvdal og til og med Valdres.

Hun har en uvanlig bakgrunn.

– Jeg utdannet meg til ballettdanser først og var profesjonell danser frem til jeg var 23 år, forteller hun.

Det er ikke et yrke å bli gammel i, og skader gjorde at hun måtte gi seg med dansen og begynne å studere realfag i stedet.

LAGDE BLODBANK

– På den tiden var det veldig høy arbeidsledighet. For å være sikret jobb etterpå, så søkte jeg meg inn på bioingeniørutdanningen og flyttet hit, forteller hun.

På Hallingdal sjukestugu tok hun initiativet til å få etablert en desentralisert blodbank. Den er fremdeles i drift.

– Under det arbeidet måtte jeg sette meg inn i så mye lovverk at det var noe i meg som ble tent. Jeg tok med meg barna og flyttet inn på studentbolig på Sogn. Så hadde jeg studert så mye at jeg ikke fikk studielån, så jeg jobbet på Rikshospitalet ved siden av. Da jeg kom på jussen, følte jeg meg hjemme, sier Susanna Aschehoug.

Hun gjennomførte på fire år. Senere har hun arbeidet på Gol for Bjørn Bergesen og for Elden, før hun begynte på Ål i vår.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Ål?

– Jeg har ikke opplevd at det er så store utfordringer. Tidligere var det et problem at alle kurs og sårne ting ble holdt i Oslo og Sandefjord. Så startet JUS Digital. Jeg er veldig interessert i å holde meg oppdatert, og både i fjor og i år tror jeg at jeg har hundre etterutdanningstimer.

– Ellers så er det klart at når man driver på et lite sted, kan man kjenne mange. Man kan brått representere en part i en konflikt, og så kjenner man til motparten også. Det kan

være en krevende øvelse. De skal ikke identifisere meg med klienten, men for veldig mange private parter kan det være vanskelig.

– Og det morsomste?

– Å slippe stå i kø til jobben. Her er det alltid parkering og aldri kø. Så er jo Hallingdal kjent for gründervirksomheten, med mye næring og mange spennende mennesker som tenker nytt og har pågangsmot. Dessuten er det kort vei til naturen.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– Jeg har tatt toårig familiemekling gjennom Bufetat og mangler bare én mekling som jeg skal lede selv, før jeg er autorisert. Ellers jobber jeg på et veldig bredt felt. Det tok meg fem–seks år å klare å ha noenlunde kontroll på de ulike områdene fordi det blir så bredt. Jeg har også eiendomsmeglerbevilling. Det er veldig vanlig i distriktet at kjøper og selger finner hverandre. Skal de gå til megler og legge det ut på det åpne markedet, blir det veldig kostbart mot å ta oppgjøret hos advokat.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Veldig mange av sakene mine er av likt omfang, med én til fire dager i retten. En av de sakene jeg hadde, var innen elektroentreprise. Der måtte jeg lære meg masse nytt – om beregning av U-verdier, for eksempel. Det synes jeg var moro. Ellers har jeg en sak som jeg har jobbet med over tid, etter plan- og bygningsloven, hvor en tiltakshaver har tatt seg litt vel til rette.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Nå kommer det ny barnelov fra 1. januar; den ser jeg frem til. Ellers burde man se på rettshjelpsloven. Inntektsgrensen er så lav at de færreste – ikke engang de som er uføretrygdet – får fri retts hjelp. Det er ikke enkelt å hevde din rett så lenge du ikke har råd til å kjøpe deg juridiske tjenester.

– Hva synes du om advokatlovutvalgets forslag om et søkbart, offentlig register over advokater som er felt i disiplinærsystemet?

– Jeg synes det er bra. Det er alltid ubehagelig å havne på »

”
Man kan representere en part i en konflikt, og så kjenner man til motparten også. Det kan være en krevende øvelse.

Ål er en populær turistdestinasjon, og ligger midt i Hallingdalen. Tettstedet har om lag 2500 fastboende. Susanna Aschehoug startet opp eget firma på Ål i vår.

– En utfordring på et lite sted som Ål er at man kjenner mange, og fort kan kjenne motparten i en sak, sier Susanna Aschehoug.

NAVN: Vigdis Susanna Jeanette Aschehoug
ALDER: 52 år
STILLING: Advokat og eier av Advokatene i Hallingdal
SPESIALITET: Arbeider bredt med familierett, familiemekling, arv, barnevern og barnerett og som bistandsadvokat. Også entrepriser, konkursbo, offentlig skifte, dødsbo, og sivilrett
SKREV MASTEROPPGAVE OM: Pasientens krav på erstatning ved skade som er særlig stor og særlig uventet.
FAMILIE: To voksne barn og et bonusbarnebarn
BOSTED: Votndalen i Ål
OPPRINNELIG FRA: Oslo

en sånn liste, for vi er jo mennesker og gjør feil, men hensynet til allmennheten må veie tyngre enn at vi synes det er ubehagelig.

– **Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?**
– Det har vært smittevern med munnbind, spriting, vasking og sånt, men vi har ikke vært så hardt rammet her.

– **Hva er mer komplisert med å være advokat i dag sammenlignet med da du begynte i yrket?**
– Jeg ble advokat i voksen alder, og jeg synes det er like komplisert. Med tanke på den bakgrunnen jeg har, står kvalitets-sikring og prosedyrer der du skal sikre deg mot ting så godt du kan, sentralt. Jeg har egne prosedyrer for hvordan ting skal følges opp, selv om jeg sitter der alene. Jeg har et stort ansvar som advokat, og det prøver jeg å ta på høyeste alvor.

– **Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?**
– Prisutviklingen. Nå skiller det veldig mye mellom det prisnivået som vi har her i Hallingdal, og det som er i de store byene. Vi hadde en mekling i retten for ikke lenge siden, en arbeidstvistsak. Der hadde jeg, som bisto arbeidsgiver, et salær på 35.000 kroner inkludert moms. For motparten hadde advokaten et salær på 158.000 kroner. Jeg kan ikke forstå hvordan det er mulig å fakturere så mye for ett for-handlingsmøte, stevning, prosesskriv og sluttinnlegg. Retts-sikkerhetsmessig føler jeg at det blir helt feil.

– **Og trekk du synes er positive?**
– Det virker for meg som at domstolene er mer og mer opp-tatt av mekling og det å løse en konflikt på et lavere nivå enn tidligere. Vi advokatene må også endre litt tankegang. Det at man kan forsøke å løse en tvist uten dom, er til det beste for alle parter, stort sett.

– **Velg deg et annet yrke!**
– Hvis jeg hadde vært yngre og hatt helse til det, ville det nok vært snekker. Jeg er veldig handy og liker godt å få utfordret meg og å lage ting.

– **En bok som har vært med på å forme deg?**
– *Norges lover*, i hvert fall hvis jeg tenker på de siste vel tjue årene. Med gaffatape og gule og røde markeringer. Ellers fant jeg igjen *Dommernes krig* av Hans Petter Graver og leste den på nytt. Nå med korona og unntaksregler ser du at du skal verne om demokratiet.

– **Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?**
– Vi hadde ingenting om det å være advokat. Vi hadde en fiktiv rettssak hvor vi skulle lage vårt eget innledningsforedrag med prosedyre og sånt, men når man først blir kastet ut i det, skjønner man at det skulle vært mye, mye mer.

– **Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?**
– Aslak Syse har vel ikke advokatbevilling? Abid Raja, da, hvis han har bevilling nå. Vi kunne nok hatt noen fine samtaler. Syse ville jeg tatt med på fjellet og tent bål og servert viltgryte. Raja måtte fått det samme. •

! Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 7. januar 2022. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT MARIANN NÆSS har sluttet i Osloadvokatene AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS i Trondheim.

ADVOKAT DAMIR DRACE har sluttet i Protector Forsikring ASA i Oslo og begynt i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT KRISTIN KVANUM har sluttet i Omsorgsbygg Oslo KF i Oslo og begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.

ADVOKATFULLMEKTIG INGVID HELENE FREDRIKSEN har begynt i Advokatfirmaet Erling Grimstad AS i Oslo.

ADVOKAT GURO SKAR FORSETH har sluttet i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT GRO S. MÅR har sluttet i Advokatfirmaet Sverdrup i Oslo og startet opp Advokat Gro S. Mår i kontorfellesskap med Advokatfirmaet Henriksen & Co i Oslo.

ADVOKAT TOM JOHANSEN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Tromsø og begynt i Boligbyggelaget Nord i Tromsø.

ADVOKAT BODIL LITLEBØ LORENZI har sluttet i Advokatfirmaet Wergeland AS i Oslo og begynt i Litlebø Lorenzi Advokatfirma i Asker.

ADVOKAT IDA HAGELSTEEN VIK har sluttet i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Sparebank 1 Ringerike Hadeland i Hønefoss.

ADVOKAT HÅKON KRISTIAN SOLBERG har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Deloitte Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT JOHAN KR. FALK-PEDERSEN har sluttet i Advokatfirmaet Sverdrup DA i Oslo og begynt i Firi AS i Oslo.

ADVOKAT INGRID LØKEN KALLELID har sluttet i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo og begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.

ADVOKAT HEGE BØHN LØCHEN har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo.

ADVOKAT GRO ENOCHSEN har sluttet i Advokatene i Vølund i Hamar og begynt i Advokatfirmaet Dahl i Hamar.

ANNONSE

ADVOKAT PRAKSIS SØRLANDET

Advokathuset Sør består av 4 advokater i kontorfellesskap.

Vi eier eget kontorbygg i Mandal sentrum i Lindesnes; Norges sydligste kommune.

En av advokatene har nådd pensjonsalder.

Vi søker hans etterfølger som kan tre inn i kontorfellesskapet.

Advokathuset Sør er knyttet til rettskretsene Agder tingrett og Agder lagmannsrett.

Kontoret tilstreber et høyt faglig nivå. Vi betjener så vel private kunder som det lokale næringsliv.

I tillegg har kontoret fast forsvarer og bistandsadvokat og tildeles bostyreroppgaver for domstolene.

Se vår hjemmeside www.advokathuset-sor.no for nærmere informasjon, og ta gjerne kontakt for en uforpliktende prat.

Trekker ikke advokatloven
Ap- og Sp-regjeringen har bestemt seg for å oversende advokatlovfor-slaget til behandling i Stortinget slik den ble fremlagt av Solberg-regje-lingen. Den kunne ha valgt å trekke lovforslaget tilbake for å sette sitt eget stempel på den, men dette skjedde altså ikke.
– Lovforslaget overlater en del viktige spørsmål til å bli regulert i for-skrifter. Vårt håp er at forskriftene vil være klare når loven er vedtatt og trer i kraft, sier Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas.
Han håper at Stortinget vil starte arbeidet med advokatloven tidlig i vårsesjonen neste år.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT		
	Hallgrim Fagervold Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS MOLDE	
		Jan Magne Langseth Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig ASOSLO

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Andersen Tobias Thalberg Advokatfirmaet Legalis AS OSLO
Bekkevoid Terje Emil Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Egeland Tom Long Advokatfirmaet BAHR AS OSLO
Eng Helene Advokatfirmaet Hjort DA OSLO
Frøyseth Vibeke Harris Advokatfirma AS BERGEN
Ghebreweldi Fnnan Gram, Hambro & Garman Advokatfirma AS OSLO
Gjerde Pia Marie Friele Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Grøndahl Sofie Advokatfirmaet Pind AS Bergen BERGEN
Gullaker Henrik Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
Gundersen Ida Halstvedt Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Heggdal Inger Johanne Rime Advokatfirma DA OSLO
Himmich Siham Legal 24 Advokatfirma AS OSLO
Hornslie John KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Høyholm Henriette Valan Advokatfellelesskapet Brønnøysund AS BRØNNØYSUND
Ihle Andreas CMS Kluge Advokatfirma AS OSLO
Josefsen Dag Fredrik Boye Gram, Hambro & Garman Advokatfirma AS OSLO
Larsen Mats Aas Nordisk Skisprederforening OSLO
Moen Anne Helene Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Nilsen Benjamin Enok Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
Nymann Heidi Synnøve Borgen Advokatar AS HAUGESUND
Ruud Tore Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO
Rørtveit Stine CMS Kluge Advokatfirma AS STAVANGER
Sandvaag Erik CMS Kluge Advokatfirma AS OSLO
Solheim Hermann Angell Myrseth Kvale Advokatfirma DA OSLO

Storsveen Stian Advokatfirmaet Mageli ANS HAMAR
Toft Kristian Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Voll Maren Magnus KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Vongraven-Dyrstad Haley Sofia Chayenne Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS TRONDHEIM
Welsh Marina Alvsåker Advokatfirmaet Robertsen AS OSLO
Aadland Peter CMS Kluge Advokatfirma AS BERGEN
Fullmektig hos internadvokat
Askeland Frida HELP Forsikring AS OSLO
Uller Erik Samuelson HELP Forsikring AS OSLO
Yoga Matora HELP Forsikring AS OSLO
Østeng Jens Patrik Finansklagenemnda OSLO
Internadvokat
Helgevold Guri Rudjord If Skadeforsikring NUF LYSAKER
Offentlig ansatt advokat
Løgavlen Margrethe Færder kommune NØTTERØY
Privatpraktiserende advokater
Rønning Olaf Halvorsen Elden Advokatfirma AS OSLO
Utenlandsk advokat i Norge
Sadiq Ashfaq Mino Rettshjelper AS GJØVIK

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Farstadvoll Kristine SANDS Advokatfirma DA OSLO
Gloppen Karoline Gustafson Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Halvorsen Lene Grant Thornton Law Advokatfirma AS OSLO
Internadvokat
Novsett Trine-Lise Storebrand Livsforsikring AS LYSAKER
Offentlig ansatt advokat
Hauge Martin Johan Lie Karmsund Havn IKS HAUGESUND
Organisasjonsadvokat
Tsang Vincent Hovedorganisasjonen Virke OSLO
Privatpraktiserende advokater
Ansari Farooq Ali Afzal In Solidum Advokatfirma DA OSLO
Eidsvold Trude Trønnes Barneadvokatene DA OSLO
Jensen Elisabeth Advokatfirmaet Jensen og Bettmo ANS OSLO
Meland Ole Gudmund Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS TRONDHEIM
Råheim Jan Mathias Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

ANKENEKT:

- Hindret justismord i tolvte time

Etter at Høyesterett opphevet en ankenektelse fra Hålogaland lagmannsrett, fikk en bedrageridømt mann straffen redusert fra to års fengsel til tre måneder.

TEKST: NINA SCHMIDT

Denne saken sier mye om behovet for muntlige forhandlinger og forsvarerbistand i ankeprosessen, i stedet for at lagmannsretten bare leser politidokumentene og dommen, sier advokat John Christian Elden til Advokatbladet. Høyesterett har i høst opphevet flere ankenektelser. Det var Eldens kollega, advokat Hibo Adam, som var prosessfullmektig i saken da den gikk for Hålogaland lagmannsrett. Hennes klient var tiltalt for grovt bedrageri på 1,15 millioner kroner av sin tidligere ektefelle og flere banker og kredittinstitusjoner.

I Vesterålen tingrett ble 40-åringen, som i stor grad har erkjent de faktiske forhold som tiltalen bygger på, dømt til to års fengsel for grovt bedrageri, og for å ha gjennomført disse ved hjelp av en identitetskrenkelse av sin tidligere ektefelle. Saken ble anket til Hålogaland lagmannsrett, som avsto anken. Saken ble anket til Høyesterett, der advokat Elden anførte at lagmannsrettens begrunnelse for å nekte anken var utilfredsstillende. «Det er ikke forklart hvorfor anførselene i saksbehandlingsanken er uten betydning for domfellelsen for medvirkning til grovt bedrageri», skrev Elden. Da saken endelig kom opp for Hålogaland lagmannsrett, delte retten seg i et flertall og et mindretall (4-3). Ettersom straffeprosessloven § 35 første ledd krever at en avgjørelse av skyldspørsmålet til ugunst for siktede krever et flertall i lagmannsretten på fem stemmer, så kunne ikke 40-åringen dømmes for medvirkning til forsettlig grovt bedrageri, slik flertallet på fire ønsket. «Dette er et utslag av prinsippet som omtales som «den doble rettssikkerhetsgarantien»», heter det i dommen. Mannen ble derfor dømt for medvirkning til uaktsomt grovt bedrageri, og straffen satt til tre måneders fengsel. •

Vi gir deg kostnadsfrie nyhetskurs innen et bredt spekter av rettsområder

Jussystemer viderefører suksessen med digitale nyhetskurs for advokater. Kursporteføljen favner et bredt spekter av rettsområder og kursene holdes av dyktige foredragsholdere i bransjen.

Kursene kan ses live eller når det passer for deg, som e-kurs i etterkant av kursgjennomføringen.

Kursene er pedagogisk tilrettelagt med digitalt kursmaterieell tilgjengelig, og kursbevis utstedes i etterkant av kurset for bruk til dokumentasjon av etterutdanning.

Kursene er kostnadsfrie for advokater.

Velkommen til påmelding på nettsiden Kurs.jussys.no

VÅRE KURS

HELSE RETT

FAST EIENDOM

SELSKAPS RETT

ARBEIDS RETT

ETISKE REGLER OG OPPTREDEN FOR ADVOKATER

BARNERETT

KONKURS RETT

FAMILIE-ARVE OG SKIFTERETT

STRAFFERETT OG STRAFFEPROSESS

TRYGDERETT

Lokalpatriotisk matentusiast

Mat er kultur, mener Helga Marie Andresen. Hun spiser helst på lokale steder der hun bor på Grünerløkka.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

– Jeg liker veldig mye forskjellig innenfor et bredt spekter av mat, vin, kunst, filmer, TV-serier og ikke minst fjellturer. Også forsøker jeg å alltid ha en bok jeg leser, sier Helga Marie Andresen.

Særlig vil hun likevel trekke frem interessen for god mat og vin.

– Hvis jeg skal nevne én favorittrestaurant i nabolaget, må det bli Bass Oslo. Der er det en hyggelig atmosfære, herlig dele-mat, og et fantastisk vinkart. De som driver det, har en elsk for burgundervin og de har en frekk og uformell tone som gjør at jeg alltid vil tilbake.

– Jeg går faktisk gjerne ut for å spise junk-food også, men neste gang jeg skal på restaurant skal jeg faktisk på Maaemo, og jeg ser frem til endelig å komme meg dit.

– Noen minneverdige matopplevelser du vil trekke frem?

– Mannen min er fra den franske delen av Canada, og nasjonalretten der er poutine, altså pommes frites med brun saus, og en ekkel ost som knaser når du spiser. På en av restaurantene i Montreal har de en versjon av poutine med foie gras. Dette er like vulgært som det høres ut som, men veldig, veldig godt!

– Hvilke TV-serier gleder du deg over i vintermørket?

– Jeg kommer ikke unna «Succession» på HBO. En helt brilliant serie med utrolig bra casting. Jeg sitter nesten og bruser når jeg ser den fordi jeg synes det er så bra. Man hopper gjerne over introen når man ser mange episoder i en serie, men denne synes jeg er så bra at jeg må se den hver gang. I høst har jeg latt meg imponere av «Førstegangstjenesten» med Herman Flesvig – han kan virkelig tulle med alt. «How I met your mother» er min guilty pleasure, den har jeg rundet fra A til Å fire ganger!

– Noen julefavoritter?

– Jeg jobber med å få opp entusiasmen for julen. Da jeg var liten, måtte jeg se «Tre nøtter til askepott» på julaften og elsket alt

Serietips!

– Arcade Fire fra Montreal er fantastiske!

som har med jul å gjøre. Men nå har jeg i mange år ofte reist bort i julen, og ikke brydd meg så mye om tradisjonene, men jeg jobber for å mobilisere julestemningen hjemme. Jeg har allerede fått klar beskjed fra datteren min på 4 år at vi må pynte mer!

– Hva slags musikk hører du på?

– Det kommer helt an på anledningen, alt fra Chopin til Scooter. Også er jeg veldig glad i nordisk elektronika som Röyksopp og Susanne Sundfør. Arcade Fire fra Montreal er fantastiske! Akkurat nå ser jeg frem til å se Sondre Justad i Oslo Spektrum, jeg har noen gode venninner som er flinke til å ta initiativ til å gå på konserter.

– Ellers så jeg Britney Spears i Las Vegas en gang - veldig gay, og artig å se publi-

NAVN: Helga Marie Andresen

ALDER: 41

ARBEIDSTED: EY Tax&Law

SIVIL STATUS: Gift, to barn

SPESIALISERING: Skatt med interprising som spesialfelt

– Hvis jeg skal nevne én favorittrestaurant i nabolaget, må det bli Bass Oslo.

kum som hadde kledd seg ut også. I Canada og Quebec elsker de Celine Dion. Jeg har kommet i skade for ikke å hedre henne slik de ønsker, og det har endt opp med at mannen min har kjøpt billetter til konserten hennes i Oslo. Jeg synes hun var en av de beste på James Cordons «Carpool Karaoke» så det blir en kulturopplevelse å få sett henne live selv om jeg egentlig ikke er en fan av musikken hennes!

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Det var litt artig at Inger Anne Kinden sa at hun alltid gikk til meg for restauranttips, for med to små barn føler jeg meg egentlig litt utdatert på den fronten. Den jeg pleier å spørre om råd er min gode joggevenn, Codex-advokat Ingrid Moe Børseth. •

VGs bruk av Facebook-bilder til Høyesterett

VG publiserte bilder fra Advokatfirmaet Rogstads Facebook-sider uten tillatelse. – Innenfor sitatretten, mente Borgarting lagmannsrett. – Fototyveri, mente Advokatfirmaet Rogstad. Nå skal saken behandles i Høyesterett.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Marie Fjeld
Mobil 919 03 597
marie@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no

en tjeneste fra Advokatforeningen

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

50 år siden

SALÆRINSTRUKSEN I STRAFFESAKER

Ved kongelig resolusjon av 22.oktober 1971 er det fastsatt nye forskrifter for fastsetting av godtgjøring til aktorer og offentlige forsvarere i straffesaker m.v. Samtlige satser er hevet med cirka 10 prosent.

De nye satser er gjort gjeldende for alle salærfastsetninger som blir foretatt fra og med 1. november 1971.

Medlemmene skal for øvrig alle nå ha mottatt Justisdepartementets rundskriv av 25. oktober 1971 angående salærforhøyelsen.

Denne forhøyelse medfører ikke noen endring i Advokatforeningens forhandlinger med Justisdepartementet angående grunnlaget for fremtidig fastsettelse av betaling til aktorer og forsvarere. Disse forhandlinger fortsetter.

Advokatbladet nr. 9/10, 1971

100 år siden

«SÆRLIG LØNNENDE HAR GJERNINGEN IKKE VIST SEG AT VÆRE»

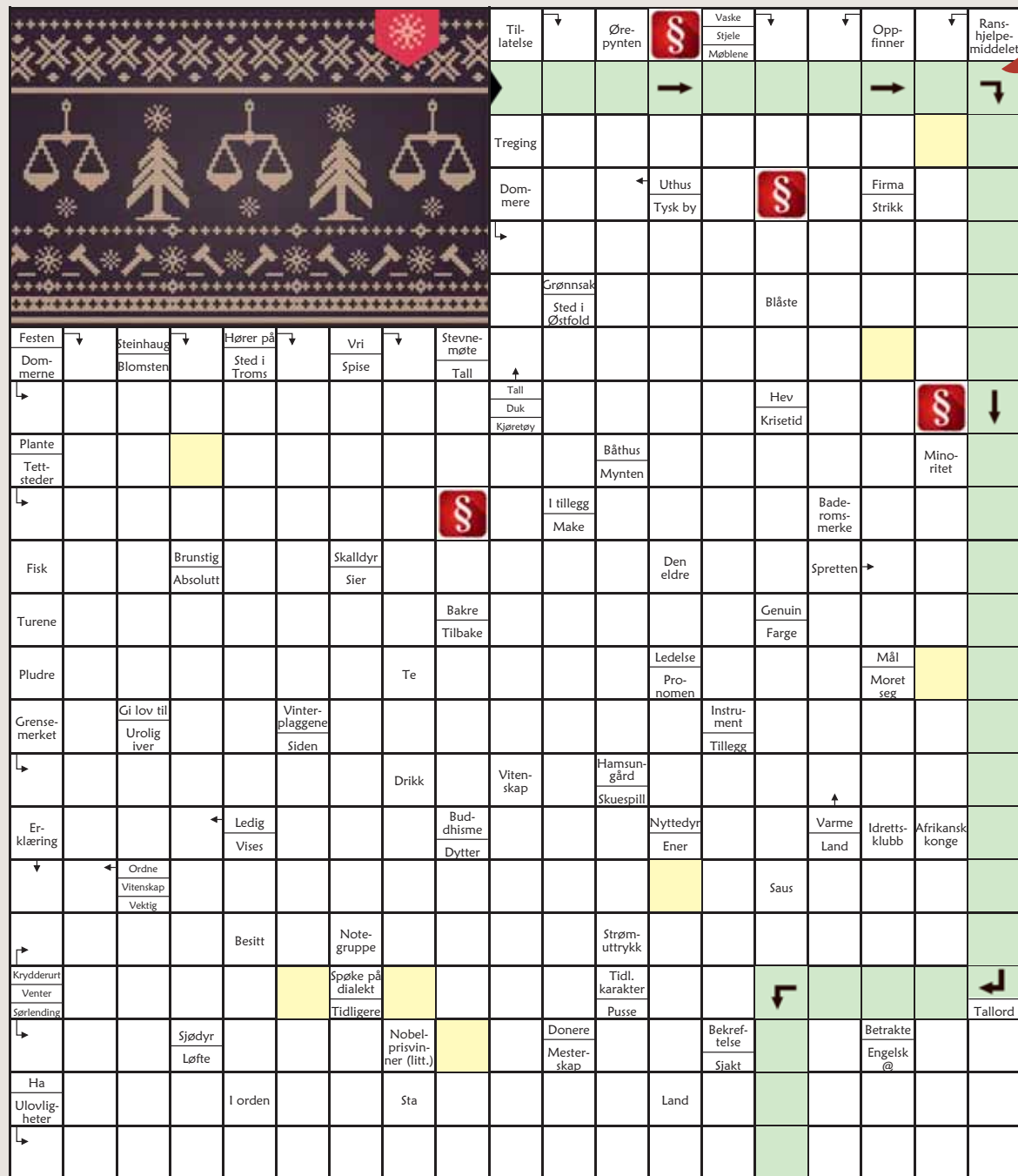
«Sakførerstanden har gjennom aarene arbeidet sig ind i det arbeidende folks daglige liv tagende del i dets glæder og sorger, dets forretningstriumfer og dets forretningsbekymringer, i en utstrækning som jeg tror, før var ukjendt. Virksomheten for os sakførere er derved blit betydelig besværliggjort. De daglige konferancers tal er steget i høi grad, saa det stille, uforstyrrede arbeide på kontoret er blit en saga blot.

Særlig lønnende har gjerningen heller ikke vist seg at være. Ser man paa de mange flittige sakførere, som har virket her i aarrekker, er ingen blit formuende mænd. Ialfald ikke av sakførervirksomheten. Men det gir dog en viss tilfredsstillelse dette at vite sig skattet saaledes som raadgiver baade i det større og mindre, man blir uvilkaarlig noget av ven med sine kunder.»

(Fra tale holdt av sakfører H.B. da Trondhjem krets feiret 25 års jubileum ved Britannia Hotel den 17.desember 1921. Kretsen hadde eksistert som Trondhjems Sakførerforening siden 1896, men ble i 1908 innlemmet som den 13de krets av Den Norske Sakførerforeningen.)

Den Norske Sagførerforenings medlemsblad, desember 1921

KRYSSORD

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **7. januar 2022**.

Vinneren av kryssordet i nr. 8 / 2021 var
Pål A. Eide, Grimstad.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **MEGLER**.

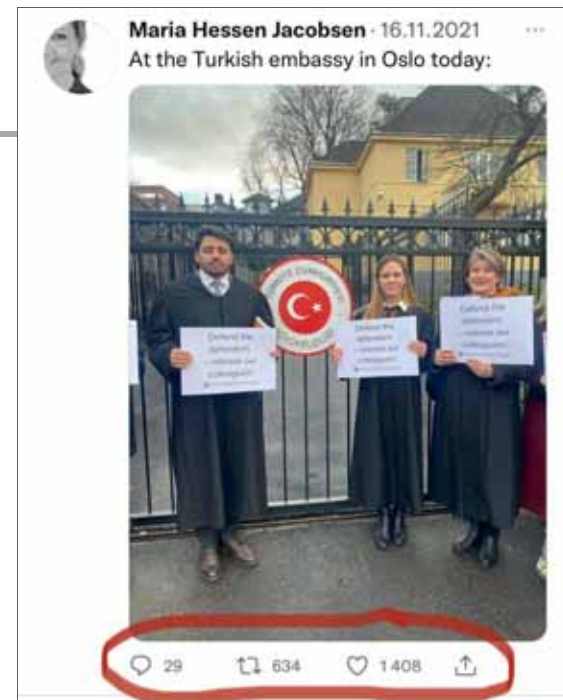

Sosiale medier

Jussprofessor Hans Fredrik Marthinussen ved Det juridiske fakultet i Bergen har vært en varm forkjemper for rusreformen, og er lett på avtrekkeren når temaet blir aktuelt på Twitter.

Elden-advokat og styremedlem i Menneskerettighetsutvalget, Maria Hessen Jacobsen, postet flere innlegg på Twitter etter Advokatforeningens aksjon foran den tyrkiske ambassaden i november. Responsen har vært enorm. To av Twitter-postene fikk til sammen over tusen delinger, og mer enn to tusen likerklipp.

Advokatfirmaet Berngaard feiret 15-årsdagen sin med kake.

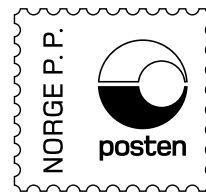
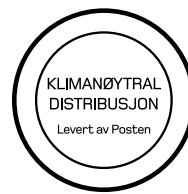
Høyesterett er blitt svært aktive på Instagram, og hedret Kim Friele med denne posten.

Det kokte på Twitter da regjeringen la frem de nye koronatiltakene for å begrense spredningen av Omikron-viruset. Tingrettsdommer Kim Heger hang seg på kritikerne.

Taxisjåføren som skulle plukke opp advokat John Christian Elden i Trondheim ble imponert over oppgraderingen fra Tunga fængsel til eksklusive Britannia Hotel.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Opplev ubegrenset data
på Norges beste mobilnett*

Som medlem i Advokatforeningen får du gunstige betingelser og andre fordeler hos Telenor. Kontakt oss på 09000 og få et bekymringsfritt mobilabonnement.

Telenor – Alltid med.

*Basert på analyse av Ookla® Speedtest Intelligence® data Q1-Q2 2021.
Opplevd hastighet varierer etter kapasitet og andre forhold. Se telenor.no